
Inhoudstafel

Deel I Inleiding vermogensboekhouding

- Basisbeginselen financieel-economische rapportering
- De elementen van de jaarrekening
- Boekhoudprincipes en waarderingsregels
- Boekhoudkundige verwerking

Deel II Accounting en rapportering vzw's Deel III Accounting en rapportering overheidsorganisaties

- Principe van de budgettaire boekhouding
- Financiële rapportering

Deel IV Andere accounting disciplines (inleidend)

- Cost accounting, management accounting, management control en auditing

Deel V Gebruik financiële rapportering naar management financiële analyse, toezicht, accountability (inleidend)

1 Deel I Inleiding vermogensboekhouding

1.1 *Basisbeginselen financieel-economische rapportering*

De balans = De balans geeft op een bepaald ogenblik weer enerzijds hoe het vermogen is aangewend (=activa), anderzijds wat de bronnen zijn van dat vermogen. (=passiva).

Vermogensboekhouding = Voor de eerste maal opzetten van een beginbalans per begindatum van het eerste boekjaar.

1.1.1 Balans per 31/12/20N0

Activa	Passiva
<u>Vaste activa:</u> (>1 jaar)	<u>Eigen vermogen:</u> (>1 jaar)
Terreinen en gebouwen	Kapitaal
Machines en uitrusting	Reserves
Rollend materieel	Overgedragen resultaten
	<u>Vreemd vermogen op LT:</u> (> 1 jaar) Leningen
<u>Vlottende activa:</u> (<= 1 jaar)	<u>Vreemd vermogen op KT:</u> (<= 1 jaar)
Voorraden goederen	Kaskrediet
Klantenvorderingen	Leveranciers
Liquide middelen	
	T Totaal Passief T
Totaal Actief	

Vordering heeft ook een geldwaarde. Is het omgekeerde van een schuld. Vorderingen is hetgeen wat anderen aan het bedrijf moet betalen. Oh kan Belastingen vorderen bij burgers. Dit is een vordering= het geld dat de instelling nog te goed moet hebben.

Schulden: we kopen g&d aan en we krijgen krediet. Dit moet je niet onmiddellijk betalen en dit krediet is schuld.

Bij geld kijken we naar de eigenaar en de toestand.

Balans: je bekijkt het totaalvermogen op 2 verschillende perspectieven. (zowel langs schuldenkant als vorderingen en bezittingen kant)

In passiva hebben we een onderscheid tussen eigen vermogen en vreemd vermogen

Bij NPM meer focus op output dan income. NPM stimuleerde OH ook accounting over te nemen. Vroeger hadden OH alleen een budgettaire boekhouding.

Balans is een momentopname.

Huidige BK is dubbelboekhouden omdat er een balans is met 2 kanten(A & P). Oorspronkelijke bedoeling: ondernemingsplan met een eigen vermogen(dit zijn de bezittingen van de aandeelhouders= aandelen).

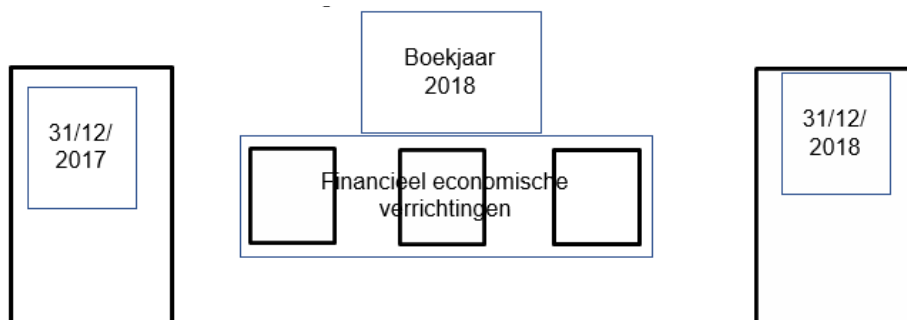
Klantenvorderingen = zaken die we nog te goed hebben

Eigen vermogen ☐ Niet opeisbaar

Vreemd vermogen op LT en KT ☐ Wel opeisbaar Verschil tussen

LT en KT:

- Bij KT moet je sneller geld op tafel leggen dan bij LT
- Ze hebben andere karakteristieken
- Op LT is de kost zachter en minder stress (bv. Een huis kopen op 3 jaar is niet haalbaar!)

BALANSEVENWICHT: Totaal Actief = Totaal Passief Hetzij: Activa –

Vreemde schulden = Eigen Vermogen

☐ De Balans is een momentopname van het vermogen, bv. Per 31/12/20N0

Tijdens het boekjaar zal de balans wijzigen ten gevolge van de financieel-economische verrichtingen van de onderneming

1. Het balans kan wijzigen door bepaalde activiteiten zoals AK g&d, betalen van lonen, innen van geld, verkoop van g&d. Dit zijn financieel economische verrichtingen. Elke verrichting heeft een impact op de balans.

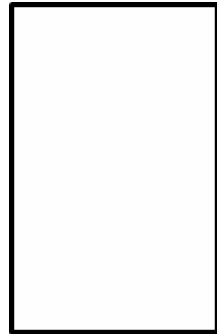
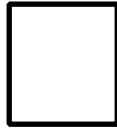
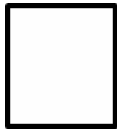
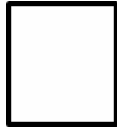
Tijdens het boekjaar komt ook een resultatenrekening tot stand die de wijzigingen van het eigen vermogen registreert:

$$\text{Activa} = \text{Vreemd vermogen} + \text{Eigen vermogen} + \text{Opbrengsten} - \text{Kosten}$$

Conceptueel is A & P gelijk aan elkaar. Maar in praktijk kunnen er fouten zijn. Dit betekent dat er waarderingsregels moeten zijn voor g&d af te schrijven of g&d op te nemen in de boekhouding. Waarderingsregels zijn bepaalde afspraken en zijn een belangrijke rol bij boekhouden zit belangrijke mate in een beoordelingssfeer. De balans is een momentopname en wijzigt constant:

Dit zijn verrichtingen
Die uitgevoerd worden

EINDBALANS

Welke zijn de soorten financieel-economische verrichtingen?

Financieel economische verrichtingen hebben impact op balans en of resultatenrekening. BH is blind voor psychosociale activiteiten, voorkeuren...

- Aankopen, investeringen (bv. Onderneming koopt grondstoffen 2 000 of koopt een vrachtwagen 300 000)
- Verkopen (bv. Onderneming verkoopt handelsgoederen)
- Ontvangsten (bv. Onderneming ontvangt de betaling van haar vordering, onderneming ontvangt een geleende som van 100 000 van een bank.)
- Uitgaven (bv. Onderneming betaalt factuur, onderneming betaalt belastingen)
- Loonadministratie (bv. Onderneming berekent wedde personeelslid en stuurt weddestraat door.)
- Diverse posten (bv. Onderneming berekent haar afschrijvingen)
- ...

Financieel-economische verrichtingen kunnen tot gevolg hebben dat:

- Enkel de balans wijzigt
- Balans en resultatenrekening wijzigen

1.2 De resultatenrekening

= Rapporteert hoe het eigen vermogen in de afgelopen periode (boekjaar) is toegenomen of gedaald, hetgeen een winst, respectievelijk een verlies inhoudt.

$\text{OPBRENGSTEN} - \text{KOSTEN} = \text{RESULTAAT (wint/verlies)}$
--

Opbouw

1. Bedrijfsopbrengsten(opbrengsten uit economische activiteiten) - bedrijfskosten = Bedrijfswinst / Bedrijfsverlies
2. Bedrijfswinst/verlies + Financiële opbrengsten(opbrengsten uit aandelen) - financiële kosten(intresten betaalt op leningen) = Winst/verlies gewone bedrijfsuitoefening
3. Winst/verlies gewone bedrijfsuitoefening + Uitzonderlijke opbrengsten – uitzonderlijke kosten = Winst/verlies boekjaar voor belasting.
4. Winst/verlies boekjaar voor belasting= belastbaar resultaat - belastingen = Winst/verlies boekjaar.

Vanaf 2016 is het blok uitzonderlijke opbrengsten/kosten geschrapt maar niet voor VZW's.

Dit is opgelegd door EU. Dit is ondergebracht bij de gewone bedrijfsopbrengsten

- Zie een voorbeeld van de balanswijzigingen.

Resultaatrekening geeft weer welke kosten en opbrengsten zijn gemaakt in een boekjaar waardoor het eigen vermogen toegenomen of gedaald is.

Grote drijfveer om balans & resultaten rekening te maken is het informeren van de aandeelhouders.

Jaarrekening: balans + resultatenrekening

Balans op 1 januari is gelijk aan balans31/12. Eind balans 2017 is hetzelfde als begin balans van 2018.

Transactie 1: AK van een machine: 2.0000 + 21% BTW

Boekhoudkundige interpretatie:

- Aanwending van vermogen => stijging A met 2000 investering
- Vordering tegenover BTW=> aanwending van vermogen => stijging A met 420 €
- Schuld tegenover leverancier => stijging P met € 2420

Transactie 2: verkoop van een partij handelsgoederen: € 4000 + 21 %BTW, contant betaald

Boekhoudkundige interpretatie

- Verkoop goederen = bron van vermogen => stijging passief € 4000 financiering
- Schuld tegenover BTW= bron van vermogen => stijging passief met € 840 financiering
- Ontvangst cash= aanwending van vermogen => stijging activa met € 4840, aanwending

2 Praktische werkwijze vermogensboekhouding

2.1 *De rekening*

- Niet na elke transactie is er informatie over de jaarrekening nodig! Daarom stappen we over op een boekhoudsysteem met rekeningen. Jaarrekeningen worden opgesplitst in rekeningen (=tweezijdige staat) die elk een bepaald onderdeel van de balans of resultatenrekening vertegenwoordigen.

- Actiefrekeningen- Passiefrekeningen- Opbrengstenrekeningen- Kostenrekeningen

-Elke rekening wordt op dezelfde wijze ingedeeld met een debet- en een creditzijde. Deze vorm wordt ook wel een T-rekening genoemd.

Debet	Credit

Waarom die 2 kanten? Omdat een rekening kan toenemen of afnemen. Dit doen ze om een overzicht te krijgen van de financieel economische verrichtingen.

2.2 *De werking van de rekening*

2.2.1 Activarekening

Debet	Credit
<i>Ontstaan</i> <i>(beginsaldo) Stijging</i>	<i>Daling</i>

2.2.2 Passiva rekening

Debet	Credit
<i>Daling</i>	<i>Ontstaan Stijging</i>

2.2.3 Kostenrekening

Debet	Credit
<i>Stijging</i>	<i>Daling</i>

2.2.4 Opbrengstenrekening

Debet	Credit
<i>Daling</i>	<i>Stijging</i>

Opbrengstenrekening:

- Opbrengsten zijn stijgers van eigen vermogen => dus stijging opbrengsten => bij credit
- Bij daling opbrengsten => bij debet

Kostenrekening:

- Kosten zijn dalers van eigen vermogen => dus stijging kosten => bij debet
- Als kosten dalen => bij credit.

Activa rekening: activa wordt links geboekt dus

- Stijging A worden bij debet geboekt
- Daling A wordt bij credit geboekt.

Passiva rekening: Passiva wordt rechts geboekt

- Stijging P wordt bij credit geboekt
- Daling P wordt bij debet geboekt.

De 4 rekeningen zijn zeer goed te kennen.

Bovendien gelet op het duale karakter van het dubbel boekhouden, geldt steeds:

Totaal debiteringen = totaal crediteringen
--

Dus als men bepaalde rekeningen voor bepaalde bedragen debiteert, moet men andere rekeningen voor bepaalde bedragen crediteren waarbij totaal debet = totaal credit!

Elk financieel-economische verrichting (bv. Verkoop, inkoop, betaling,...) in de onderneming geeft aanleiding tot een boeking op de rekeningen.

2.3 Grootboek – Journaal

Elk financieel-economische verrichting (bv. Verkoop, inkoop, betaling,...) in de onderneming wordt chronologisch geregistreerd in een (wettelijk verplicht) dagboek (=journaal).

Journaal = een boek waarin de eerste aantekening van gegeven en verrichtingen gebeurt met het oog op de verdere verwerking in de boekhouding.

Inschrijvingen in het journaal noemen wij JOURNAALPOSTEN **Waarom een journaal?**

Voor de betrouwbaarheid en chronologie zodat je niet zomaar zaken kan gaan invoegen en verwijderen.

Grootboek is de verzameling van alle T rekeningen.

Journaal = een boek waarin de eerste aantekening van gegeven en verrichtingen gebeurt met het oog op de verdere verwerking in de boekhouding.

Bank is een actief rekening => stijging liquide middelen(stijging A)

Klant betaalt geld, wat een vordering is => stijging eigen vermogen(stijging P).

2.4 Proef- en Saldibalans

= Een controlemiddel om te onderzoeken of wij op de grootboekrekeningen geen foutieve inschrijvingen deden en of wij geen inschrijvingen vergaten.

- Periodiek kan een proef- en saldibalans worden opgesteld.

De **proefbalans** is een staat met alle rekeningen waarbij per rekening het debettotaal en het credittotaal worden weergegeven. (minder belangrijk)

- Het totaal bewegingen van de debet en credit worden weergegeven per financieel economische verrichting.

De **saldibalans** is een staat met alle rekeningen waarbij per rekening het debetsaldo of het creditsaldo wordt weergegeven.

- Dit is het verschil tussen debet en credit vermeld in proef balans
- Dit is ook de voorloper van de jaarrekening dus zowel voorloper van balans als van resultatenrekening.

Gebruik van de Proef- en Saldibalans:

- Controlemiddel
- Resultaatbepaling

Voorbeeld:

Rek. nr.	Omschrijving	Proefbalans		Saldibalans	
		Debet	Credit	Debet	Credit
10	Kapitaal	-	50.000	-	50.000
13	Reserves	-	5.000	-	5.000
17	Lening > 1 j.	2.000	10.000	-	8.000
22	Gebouwen	62.000	30.000	32.000	-
34	Vorraden	26.000	12.000	14.000	-
40	Vorderingen	70.000	40.000	30.000	-
44	Leveranciers	20.500	32.500	-	12.000
55	Bank	39.000	36.000	3.000	-
Saldi rek. 1-5		219.500	215.500	79.000	75.000
60	Aankopen	45.000	5.000	40.000	-
61	Diensten div. goederen	17.000	2.000	15.000	-
62	Bezoldigingen	28.000	3.000	25.000	-
65	Financiële kosten	2.000	-	2.000	-
70	Omzet	4.500	90.000	-	85.500
75	Financiële opbrengst	100	600	-	500
Saldi rek. 6-7		96.600	100.600	82.000	86.000
Totaal		316.100	316.100	161.000	161.000

Bovenste deel tabel zijn de balans rekeningen

Onderste deel van de tabel zijn de resultatenrekeningen.

Overschot of verliezen uit resultatenrekeningen worden bij de balans rekening meegeteld waardoor het balans in evenwicht. Winst wordt bij eigen vermogen gerekend en verlies wordt bij vreemd vermogen gerekend.

Cijfers van balansrekening gaan van 1 tot 5

Cijfers van resultatenrekening gaan van 6 tot 7

- 6 zijn kosten
- 7 zijn opbrengsten

Nummers 1-7 zijn van buiten te kennen

2.5 Inventaris

- Per einde boekjaar wordt de inventaris opgesteld zodat de boekhouding kan aangepast worden.

Dit betreft het inventariseren van de werkelijke bezittingen, vorderingen en schulden met het oog op het regulariseren van de boekhouding. Bv. Verwijningen, correcties, noodzakelijke overboekingen, afsluiten

van wachttijden, nagaan welke schulden en vorderingen met een looptijd van meer dan één jaar van het volgend boekjaar zullen vervallen...

Inventarisverrichtingen hebben betrekking op o.a.:

- Voorraadopname
- Afschrijven vaste activa
- Dubieuze vorderingen, waardeverminderingen (mensen die niet meteen kan/wil/mag betalen)
 - Dubieuze vorderingen => mensen die hun schulden niet willen/ kunnen betalen.
- BTW- afrekening
 - Verwaarloosbaar in OH
- Berekening winst en belastingschuld
- Resultaatverwerking
- Koersverschillen
- ...

Op basis van de inventarisverrichtingen worde de rekeningen geregulariseerd en wordt de definitieve proef- en saldibalans opgesteld, waaruit dan de jaarrekening voortvloeit.

2.6 Stappen boekhoudkundige verwerking

Verschillende stappen die worden doorlopen binnen de boekhoudkundige verwerking in het boekjaar

START BOEKJAAR

- 1) Openen beginbalans = Eindbalans vorig boekjaar, dwz. Openingsjournaal en bijwerken balansrekeningen voor de beginsaldi

TIJDENS HET BOEKJAAR

- 2) Analyse van de financieel-economische verrichtingen (bv. 3 000 aankoopfacturen, 2000 verkoopfacturen, 1 500 bankuittreksels en kasafschriften, 300 diverse posten)
- 3) Journaliseren in het journaalboek
- 4) Bijwerken van de rekeningen in het grootboek

PER EINDE BOEKJAAR

- 5) Opstellen voorlopige proef- en saldibalans
- 6) Inventarisverrichtingen, regulariseren rekeningen en resultatenverwerking
- 7) Opstellen definitieve proef- en saldibalans
- 8) Opstellen en afdrukken jaarrekening

Proef- en saldibalans kan ook tussentijds (bv. Semestrieel) worden opgesteld en kan aanleiding geven tot een halfjaarlijkse staat volgens het schema van balans en resultatenrekening.

2.7 Rekeningstelsel (MAR)

= Een logische ordening van alle rekeningen die men in de onderneming gebruikt.

Volgens KB Minimumindeling Algemeen Rekeningstelsel (MAR) opgelegd.

Wat betekent Minimum?

= Alle ondernemingen die een dubbele boekhouding voeren (= middelgrote en grote ondernemingen) gebruiken het wettelijk minimumrekeningstelsel. Zij gaan dit daarenboven zo nodig aanpassen en uitbreiden aan de aard en de omvang van de onderneming.

Een aantal cijfers van een bepaalde rekeningnummer zijn opgelegd en de verdere indeling zijn vrij te bepalen naargelang aard en omvang van de onderneming.

De wettelijke verplichtingen i.v.m. Het rekeningstelsel kunnen wij als volgt samenvatten:

- 1) De kleine ondernemingen hebben geen enkele verplichting tot het bijwerken van rekeningen; zij mogen immers de vereenvoudigde boekhouding voeren
- 2) De middelgrote ondernemingen dienen een rekeningstelsel te gebruiken aangepast aan de aard en de activiteit van de onderneming. Verder zijn er geen wettelijke verplichtingen.
- 3) De grote ondernemingen zijn onderworpen aan een MAR. Dit stelsel is een minimum norm. Elk bedrijf zal het aanpassen aan zijn aard en omvang. Naargelang de behoefte kan men een meer gedetailleerde onderverdeling van de rekeningen voorzien. Anderzijds hoeft men de overbodige rekeningen vanzelfsprekend niet te openen.

MAR-klassen: van buiten te kennen

- 0. Orderekeningen
 - o Bv waarborgen/ garanten voor een andere instelling, als ze niet kunnen betalen, zullen we wel betalen.
 - o Hier is geen schuld of vorderingen gepasseerd. Maar als de instelling niet hun schuld kunnen afbetalen, kan de bank bij ons aankloppen. En op dit moment is het een schuld voor ons.
 - o Boekhoudkundig wordt dit rechten en verplichtingen genoemd.
 - o Belangrijk dat het getoond wordt in de toelichting.
- 1. Eigen vermogen, voorzieningen, VVLT
- 2. Vaste activa, vorderingen op meer dan 1 jaar
- 3. Voorraden en bestellingen in uitvoering
- 4. Vorderingen op ten hoogste 1 jaar en schulden op ten hoogste 1 jaar
 - o 40-41 => activa
 - o 42 => passiva
- 5. Geldbeleggingen en liquide middelen
- 6. Kosten
- 7. Opbrengsten

Audit is noodzakelijk om de betrouwbaarheid van jaarrekening te garanderen.

2.7.1 Rekeningstelsel

Verenigingen die een volledige boekhouding voeren, moeten de minimumindeling gebruiken. Dit rekeningstelsel is in grote mate gelijkaardig aan het rekeningstelsel voor ondernemingen.

- **Klasse 0:** rekeningen van rechten en verplichtingen
- **Klasse 1:** rekeningen van het eigen vermogen, de voorzieningen voor de risico's en kosten en schulden op meer dan 1 jaar.
- **Klasse 2:** rekeningen van de oprichtingskosten, de vaste activa en de vorderingen op meer dan 1 jaar.

- **Klasse 3:** rekeningen van de voorraden en bestellingen in uitvoering
- **Klasse 4:** rekeningen van de vorderingen en de schulden op ten hoogste 1 jaar.
- **Klasse 5:** rekeningen van de geldbeleggingen en de liquide middelen
- **Klasse 6:** rekeningen van de kosten.
Omvat alle kostenrekeningen gedurende het boekjaar.
- **Klasse 7:** rekeningen van de opbrengsten.
Omvat alle opbrengstenrekeningen gedurende het boekjaar.
- **Klasse 8 en 9:** blijven vrij om eventueel te gebruiken voor specifieke eigen doelstellingen.

Voorbeeld boekhoudkundige verwerking NV E type

Voorstelling grootboek: Alle T rekeningen worden opgetekend. (BS = beginsaldo)

Beginbalans E-type

Actief		Passief	
<i>Vaste activa</i>		<i>Eigen vermogen</i>	
Gebouwen	25.000	Kapitaal	60.000
Installaties	20.000	Reserves	7.500
<i>Vlottende activa</i>		<i>Schulden</i>	
Vorraden	7.500	Lening > 1 j.	
Klanten	12.500	Leveranciers	35.000
Bank	51.500		14.000
Totaal actief		Totaal passief	
116.500		116.500	

Voorstelling grootboek:

Activa		Passiva	
D Gebouwen	C	D Kapitaal	C
BS 25.000			BS 60.000
D Installaties	C	D Reserves	C
BS 20.000			BS 7.500
D Voorraden	C	D Lening op > 1 j.	C
BS 7.500			BS 35.000
D Klanten	C	D Leveranciers	C
BS 12.500			BS 14.000
D Bank	C		
BS 51.500			

Transactie 1: Klant betaalt op 5/11 € 1.250 via bank

=> boekhoudkundige interpretatie

- Wegvallen vordering = daling activa => credit
- Ontvangst bankrekening = stijging activa => debet

JOURNAAL			Folio 1	
Datum	Rek. nr.	Omschrijving	Debet	Credit
5/11	55.. 40..	Bank aan Klanten	1.250,00	
		Bankuittreksel X (Transactie 1)		1.250,00

Transactie 2: AK handelsgoederen bij leverancier XYZ op 7/11 voor € 1200(geen btw).

=> boekhoudkundige interpretatie

- AK handelsgoederen = stijging kosten => debet
- Schuld aan leverancier = stijging passiva => credit

JOURNAAL			Folio 1	
Datum	Rek. nr.	Omschrijving	Debet	Credit
5/11	55.. 40..	Bank aan Klanten	1.250,00	
		Bankuittreksel X (Transactie 1)		1.250,00
7/11	60.. 44..	Aankopen handelsgoederen aan Leveranciers	1.200,00	
		Aank. factuur Y (Transactie 2)		1.200,00

Accounting en boekhouden is een publiek fenomeen. Om de houdbaarheid en betrouwbaarheid af te dwingen heeft de wetgeving het journaal afgedwongen. Journaal is een zachte maat van kwaliteitswaarborg.

Transactie 3: loonafrekening arbeiders op 8/11..

- Transactie 3: Loonafrekening arbeiders op 8/11: de loonkost bedraagt € 5.000,00 en zal worden betaald aan de arbeiders.

→ Boekhoudkundige interpretatie:

- Loonkosten arbeiders = stijging kosten = debet
- Schulden bezoldigingen = stijging passiva = credit

→ Registratie in journaal d.m.v. journaalpost

JOURNAAL			Folio 1	
Datum	Rek. nr.	Omschrijving	Debet	Credit
5/11	55.. 40..	Bank aan Klanten	1.250,00	1.250,00
		Bankuittreksel X (Transactie 1)		
7/11	60.. 44..	Aankopen handelsgoederen aan Leveranciers	1.200,00	1.200,00
		Aank. factuur Y (Transactie 2)		
8/11	62.. 45..	Loonkosten aan Schulden bezoldigingen	5.000,00	5.000,00
		Afrekeningst. Z (Transactie 3)		

• Bijwerken grootboek

BALANSREKENINGEN

Activa	
D Gebouwen C	
BS 25.000	
D Installaties C	
BS 20.000	
D Voorraden C	
BS 7.500	
D Klanten C	
BS 12.500	1.250(1)
D Bank C	
BS 51.500	
(1)1.250	

Passiva	
D Kapitaal C	
	BS 60.000
D Reserves C	
	BS 7.500
D Lening op > 1 j. C	
	BS 35.000
D Leveranciers C	
	BS 14.000
	(2)1.200
D Schulden lonen C	
	(3)5.000

RESULTATENREKENINGEN

Kosten

D Aankopen handelsgoederen C	
(2)1.200	
D Loonkosten C	
(3)5.000	

Opbrengsten

• Voorlopige Proef- en Saldibalans

Rek. nr.	Omschrijving	Proefbalans		Saldibalans	
		Debet	Credit	Debet	Credit
10	Kapitaal	-	60.000	-	60.000
13	Reserves	-	7.500	-	7.500
17	Lening > 1 j.	-	35.000	-	35.000
22	Gebouwen	25.000	-	25.000	-
23	Installaties	20.000	-	20.000	-
34	Vorraden	7.500	-	7.500	-
40	Klanten	12.500	1.250	11.250	-
44	Leveranciers	-	15.200	-	15.200
45	Schulden lonen	-	5.000	-	5.000
55	Bank	52.750	-	52.750	-
	Saldi rek. 1-5	117.750	123.950	116.500	122.700
60	Aankopen handelsgoed.	1.200	-	1.200	-
62	Bezoldigingen	5.000	-	5.000	-
	Saldi rek. 6-7	6.200	0	6.200	0
Totaal		123.950	123.950	122.700	122.700

Vlaamse Lokale besturen => indienen bij Agentschap binnenlands bestuur.
Ondernemingen en vzw's => indienen bij balanscentrale.

Elke financiële economische verrichting moet verantwoord worden en dit moet geregistreerd worden zodat het betrouwbaar en controleerbaar wordt.

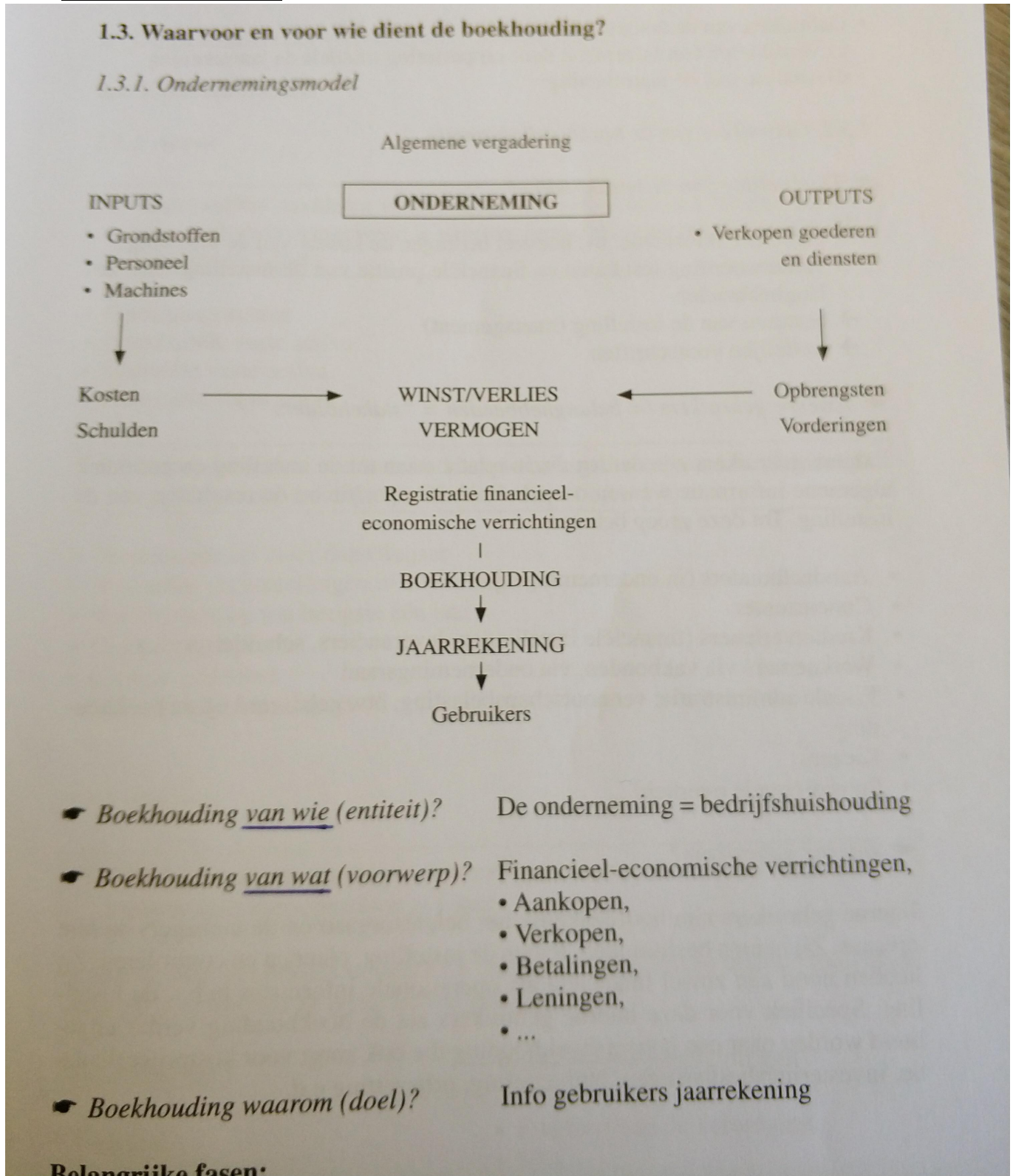
Een verkoopfactuur / afschrijvingstabellen is bewijskrachtig maar je stelt dit zelf op.

Interessant voor masterproef: OZ vraag over boekhoudsrecht.

2.8 Waarvoor en voor wie dient de boekhouding?

Boekhouding is een noodzakelijkheid om stakeholders te informeren.

2.8.1 ONDERNEMINGSMODEL

Belangrijke fasen zijn:

- Het maken van de boekhoudinformatie (verantwoordelijken zijn managers)
- Het waarnemen van de financieel economische verrichtingen

- Het meten en registreren van de waarnemingen
- Het gebruiken van de boekhoudinformatie (de stakeholders zowel intern als extern).
- Verschaffen van informatie door rapportering middels de jaarrekening
- Analyse van de jaarrekening

De boekhouding kent volgende doelstellingen:

- Het beval algemene informatie
- Als verantwoording van de resultaten en financiële positie van de instellingen t.a.v. De belanghebbenden
- Besturen van de instelling
- Wettelijke voorschriften volgen

Wíé zijn nu die belanghebbenden/stakeholders?

1 – **Interne gebruikers** zijn hoofdzakelijk het beleidsorgaan en de managers op alle niveaus. Zij nemen beslissingen, leiden de instelling, plannen en controleren. Zij hebben nood aan zowel financiële als operationele informatie m.b.t. De instelling. Specifiek voor deze interne gebruikers zal de boekhouding verder uitgebreid worden naar een beheer boekhouding, deze zorgt voor kostprijscalculatie, investeringsbeslissingen, budgettering, prijszetting, ...

2 – **Externe gebruikers** zijn derden die in relatie staan tot de instelling en periodiek algemene informatie wensen over de financiële positie en de resultaten van de instellingen. Tot deze groep behoren:

- Aandeelhouder
- Concurrenten
- Kredietverleners
- Werknemers via vakbonden, via de ondernemingsraad
- Kiezers
- De subsidiërende overheid
- ...

Bij KT schulden => preciaire situatie als je geen goede solvabiliteit hebt.(dus als je de schulden op KT niet kunt terugbetalen, zit je in een lastige financiële situatie)

EV => ook interessant te weten hoe het verandert tgv resultatenrekening.

Balans => moment opname

Resultatenrekening => overzicht van een bepaalde periode.

Toelichting + balans + resultatenrekening = jaarrekening.

3 De elementen van de jaarrekening

3.1 *Balans*

De balans geeft het vermogen van de vereniging weer vanuit twee perspectieven:

- **Actiefzijde (linkerkant):** wordt in geldeenheden de waarde uitgedrukt van alle bezittingen en vorderingen van de VZW op een bepaald ogenblik.
- **Passiefzijde (rechterkant):** wordt in geldeenheden de waarde uitgedrukt van het eigen vermogen en het geheel van de schulden van de VZW tegenover derden, op hetzelfde ogenblik.

BIJGEVOLG: De balans is een overzichtelijke staat die op een bepaald ogenblik weergeeft hoe enerzijds het vermogen is aangewend (activa) en anderzijds wat de bronnen zijn van het vermogen (passiva).

=> Het totaal actief is steeds gelijk aan het totaal passief.

Met een VZW kan er winst zijn of verlies maar er is geen verdeling van de winst, het geld wordt nooit uitgekeerd!

JR wordt getoond in Euro Boekhouding in Eurocent

3.2 *De activa*

3.2.1 De activazijde van de balans bestaat uit:

- **Materiële Vaste activa:** middelen die voorbestemd zijn om gedurende een langere periode(vaak langer dan 1 jaar) voor de exploitatie aangewend worden.
- **Immateriële Vlottende activa:** zijn bestemd om in de exploitatiecyclus verbruikt te worden of ontstaan met deze exploitatiecyclus en worden uiteindelijk te gelde gemaakt. (De bedoeling dat dit op korte termijn gebeurt.) (deze activa wordt binnen 1 jaar verbruikt of vergankelijk).
(exploitatie = Het runnen en verdienen aan een bedrijf of een bezit (van een ander).)

3.2.2 De materiele vaste activa wordt onderverdeeld in:

- **Oprichtingskosten:** kosten van oprichting, uitbreiding, eerste inrichting.
Dit zijn op bepaalde moment bestede bronnen, die noodzakelijk zijn voor de werking en als dusdanig middelen voor latere werkingsjaren
- **Immateriële vaste activa:** zijn niet in materieel tastbare vorm aanwezig, maar zijn wel dienstig voor de exploitatie.
Bv. Merken, knowhow, technische productiemethodes, brevetten, ...
- **Materiële vaste activa:** de meest voorkomende activa zoals terreinen en gebouwen, machines en uitrusting, meubilair en rollend materieel.
- **Financiële vaste activa:** zijn effecten (aandelen, vorderingen) op permanente wijze, hoofdzakelijk van andere ondernemingen waarmee een economische band bestaat. Financieel= eigenaar van vorderingen of aandelen op een vaste manier. Het is financieel vast omdat je het wil behouden dus het is duurzaam omdat je een constante band wilt vasthouden. Het is ook een vordering dat je niet direct terugbetaalt wilt zien. Hier heb je 2 mogelijkheden: aandelen(vennootschappen) of vorderingen(investering in een duurzame relatie met een onderneming).
 - **Verbonden ondernemingen:** ondernemingen waarin je 50% of meer hebt.
 - **Ondernemingen met een deelnemingsverhoudingen:** een onderneming waarin je minstens 10% aandeel van hebt
 - In beide rubrieken spreken we van deelnemingen en vorderingen.

- Heb je minder dan 50% => deelneming
- Heb je minder dan 10% => aandelen.

Vraag: Waarom heb je minder te maken met financiële vaste activa in Social Profit sector en overheidssector dan in de onderneming sector ?

- NP & OH die met elkaar relatie hebben geen aandelen van elkaar want ze kunnen geen aandelen uitgeven.
- Hedendaags bestaat er een ingewikkeld kluwen van related parties waardoor financiële vast activa meer relevant wordt.

3.2.3 **De immateriële vlottende activa:** Dit heb je liefst zo weinig mogelijk.

- **Vorderingen op meer dan 1 jaar:** zijn verstrekte afnemerskredieten of leningen die slechts na 1 boekjaar worden terugbetaald. Ze ontstaan uit de exploitatiecyclus, maar worden op LT gerealiseerd (= omgezet in geld).
- **Voorraden en bestellingen in uitvoering:** zijn o.a. Grondstoffen, hulpstoffen, verbruiksgoederen, gereed product, goederen in bewerking, handelsgoederen. Het verbruik en/of rechtstreeks doorverkopen van deze activa is het doel zelf van de exploitatiecyclus. De realisatie gebeurt dan ook op KT.
- **Vorderingen op ten hoogste 1 jaar:** Dit zijn o.a. Vorderingen op klanten ontstaan als gevolg van de verenigingsactiviteit. Zij zijn realiseerbaar op KT.
 - Supermarkten hebben zero handelsvordering omdat de klanten altijd direct moeten betalen. In tal van andere handelssituaties, geeft de verkoper krediet aan de koper dus de verkoper heeft een handelsvordering op de koper.
- **Geldbeleggingen:** Zijn geldmiddelen die geplaatst werden met als enig doel ze te kunnen realiseren, indien dit nodig blijkt.
 - Hangt samen met liquide middelen. Tijdelijk teveel liquide middelen, kan dit ? Ja ! Met dit teveel kan je beleggen op korte termijn doen, eventueel als aandelen.
- **Liquide middelen:** zijn geldmiddelen in kas of op de rekening en zijn dus onmiddellijk ter beschikking. Nodig voor de werking om schulden af te betalen, investeringen te financieren.
- **Overlopende rekeningen:** hierop worden de kosten geboekt die nog niet verbruikt zijn of de verworven opbrengsten die nog niet vorderbaar, noch ontvangen zijn. Per einde boekjaar vertegenwoordigen ze een waarde.

=> De activa wordt van boven naar onderen gerangschikt volgens stijgende graad van liquiditeit. (met uitzondering van de overlopende rekeningen)

Er is geen enkele vordering zonder schuld en er is geen schuld zonder vordering.

LIQUIDITEIT = is de mate waarin iets vlug of minder vlug in geld kan worden omgezet.

LEASING = speciale vorm van eigendom, machines/uitrusting waarbij de eigendom juridisch toebehoort aan een leasingmaatschappij, maar die eigendom volledig laat gebruiken door een onderneming.

De leasingmaatschappij heeft een contract met de leasingnemer. Bv. Bestelwagen, de eigendom blijft bij de leasingmaatschappij MAAR de leasingnemer heeft het alleenrecht als onderneming en op basis van het contract om exclusief gebruiker te zijn en DUS ook bezitter van de economische rechten. Die economische rechten zullen dan toch op de balans geplaatst worden en dus geactiveerd worden.

Leasingmaatschappij heeft niets te zeggen over die bestelwagen en op het einde van het contract daar heeft de leasingnemer de exclusieve optie om de bestelwagen over te nemen voor een afgelopen restwaarde OF brengt de leasing ten einde. Het is een activum desalniettemin dat je juridisch niet de eigenaar bent.

“Waarom bestaat dat leasing?” => Ondernemingen en andere instellingen hebben nood aan investeringen. Ofwel kopen ze deze bij de garagist maar dan zullen ze moeten betalen en eventueel lenen. Terwijl als je naar

een leasingsmaatschappij gaat je enkel de schuld moeten betalen, dus de bestelwagen is ter uwe beschikking maar je gaat automatisch een lening zien waarin je de bestelwagen terugbetaald. Leasingsmaatschappij heeft een pand/waarde middel want zij blijven op papier de eigenaar en die combinatie maakt het voor beide partijen interessant om dergelijke contracten af te sluiten. PPS-constructies met daarin een DBFM-contracten, dit zijn vaak leasingcontracten of soortgelijke contracten. Want PPS in de overheid is vandaag de dag schering en inslag, publiek-private-samenwerking heeft ook financiële en boekhoudkundige aspecten. **EXAMEN:** Wat is leasing en soort gelijke rechten? En is dit hetzelfde als zelf investeren? Zelf investeren wilt zeggen in meubilair, gebouwen, ... door zelf te betalen en te lenen. Leasing is een combinatie nl. Zelf investeren én te gelijker tijd een schuld die moet afbetaald worden.

EXAMEN: Wat is het verschil tussen financiële vaste activa en de rubriek vorderingen op meer dan 1 jaar? Bij financiële vaste activa heb je een duurzame band met de andere onderneming. Bij vorderingen op meer dan 1 jaar is er géén band tout court en is er gewoon contractueel afgesproken dat op zoveel jaar de zaken terugbetaald moeten worden.

EXAMEN: Wat is het verschil tussen financieel vast activa en overige beleggingen? Bij beleggingen is het puur oppervlakkig en is er geen band, je wilt gewoon tijdelijk uw geld parkeren met een kleine intrest.

3.3 De passiva

3.3.1 De passivazijde van de balans bestaat uit:

- **Het eigen vermogen:** Het vermogen dat op een permanente wijze aan de vereniging is toegewezen en kan dus als “vermogen van de vereniging” worden beschouwd.
- **Het opeisbaar of vreemd vermogen:** bestaat uit voorzieningen en schulden.

3.3.2 Bij het eigen vermogen onderscheidt men volgende rubrieken:

- **Fondsen van de vereniging:** reflecteert het beginvermogen en de permanente financiering als schenkingen, legaten en subsidies die bestemd zijn om bij te dragen tot de activiteit van de vereniging.
- **Herwaarderingsmeerwaarden:** EV ontstaat uit de vaststelling dat een kapitaalcomponent na verloop van tijd in feite meer waard is dan de oorspronkelijke boekwaarde. Zolang het actief binnen de vereniging bestaat is de herwaarderingsmeerwaarde permanent vermogen.
- **Reserves:** dit zijn winsten van dit jaar of vorig jaar die niet uitgekeerd zijn aan aandeelhouders. Waarom niet uitgekeerd aan aandeelhouders ? Als er teveel winst is, wordt dit gespaard voor toekomstige investeringen. Reserves zijn niet uitgekeerde winsten.
Hebben VZW's en overheden reserves ? Vzw's kunnen winsten na. Deze kunnen niet uitgekeerd dus er zijn overschotten. Die overschotten kunnen nooit uitgekeerd worden maar kunnen niet voldoen aan de vennootschappelijke definitie van de reserves. Het wordt vaak onder de rubriek overgedragen winst of verlies geplaatst.
 - Hoe kleiner je reserves, hoe minder solvabel en dus hoe meer VV
 - Hoe groter je reserves, hoe meer solvabel en dus hoe minder VV
- **Bestemde fondsen:** middelen die apart kunnen aangewend worden voor specifieke doeleinden
- **Overgedragen winst of verlies:** de eigen vermogensstijging of –daling voortvloeiend uit de activiteit van de vzw en het resultaat van het boekjaar wordt toegewezen naar een bepaald onderdeel van het vermogen. **ZEER BELANGRIJK**, dit zijn bedragen waarover de algemene vergadering van de aandeelhouders de beslissing uitstelt en dus géén beslissing neemt. Dat maakt een bedrag een overgedragen winst of verlies. Overgedragen resultaten hangen samen met de structuur van de vennootschap, waarbij de algemene vergadering beslissingen kan uitstellen dus een overgedragen resultaat van dit jaar vormt gesprekstof/discussie voor het komende, volgende jaar. Dit is belangrijk, omdat de boekhoudwetgevers deze overgedragen winst/verlies gekopieerd hebben in de meeste vormen van overheidsboekhouden en vzwboekhouding. Die in se geen winstverdeling/-uitkering kennen. Dus de boekhoudwetgevers van VZW's en overheden kopiëren dit principe, wat in vraag gesteld kan worden omdat ze geen winst uitkeren. Het komt overgewaaid uit het vennootschapsboekhouden.
Door overgedragen verlies wordt je eigen vermogen aangetast. Overgedragen winsten doen je eigen vermogen stijgen.
- **Kapitaalsubsidies:** Subsidies die verworven worden met het oog op investeringen, maar die geen schaalvergroting betekenen. Doordat deze verstrekking niet moet worden terugbetaald.

3.3.3 Het vreemd of opeisbaar vermogen bestaat uit:

- **Voorzieningen voor risico's en kosten:** Wanneer er in de toekomst gebeurtenissen zullen zijn die samenhang hebben met huidige opeisbare schulden waarvan het bedrag nu nog niet definitief vaststaat (bv. Schuld wegens een schadeclaim...) De oorzaak van deze gebeurtenissen ligt in de huidige activiteit (bv. Gebruik van gebouwen, verkoop van toestellen).

- **Schulden:** omvatten alle vermogensbronnen verkregen van derden.
 - **Schulden op meer dan 1 jaar en schulden op ten hoogste 1 jaar:** ontstaat uit een krediettransactie met financiële instellingen, leveranciers of andere derden waarbij de datum van terugbetaling werd bepaald. Naargelang de termijn van terugbetaling langer of korter is dan 1 jaar spreekt men van langdurig of kortstondig vermogen.
 - **Overlopende rekeningen:** worden de kosten geboekt die niet door de leveranciers of andere derden zijn aangerekend, maar wel reeds gepresteerd zijn en de opbrengsten die reeds verdiend zijn maar nog niet verworven zijn. (= schulden)

De passivazijde zijn op de balans van boven naar onder gerangschikt volgens stijgende graad van opvraagbaarheid (met uitzondering van overlopende rekeningen).

Liquide middelen kijkt naar hoeveel cash geld dus liquide middelen je hebt.

Eigen vermogen => dit is een permanente toewijzing van geld in de onderneming.

Liquide middelen moet je niet verwarren met eigen vermogen.

Grote en middelgrote VZW's zijn ook verplicht jaarrekeningen neer te leggen.

Jaarrekeningen van Vlaamse Lokale besturen zijn openbaar en elektronisch te consulteren.

Een balans noodzaakt een waardering en een waardering noodzaakt criteria. Dit zijn de waarderingsregels.

Materiële vaste activa zullen we afschrijven(de waarde zal gespreid worden over de tijd).

Cosmetic boekhouding : boekhouding om de jaarrekening op te smukken naar je behoeften. Bijvoorbeeld ziekenhuizen krijgen subsidies bij verlies of lage winsten. Door de boekhouding op te smukken zodat men verliezen boekt, kan men subsidies krijgen.

- Zachte maatregelen:
 - Sneller gebouwen afschrijven. Dit is toelaatbaar, het mag en het kan.
- Frauduleuze maatregelen: bepaalde schulden worden niet uitgedrukt.
- Resource dependency theory: wiens brood men eet, diens woord men spreekt.
 - Als men 100% wordt gesubsidieerd door de OH, dan zal men naar de OH luisteren.

4 Resultatenrekening

De balans drukt de toestand uit van de vermogensaanwendingen (activa) en vermogensbronnen (passiva) op een bepaald ogenblik.

De **bedrijfswinst of het bedrijfsverlies** is het verschil tussen de bedrijfsopbrengsten en de bedrijfskosten.

4.1 De bedrijfsopbrengsten bestaan uit:

- **Omzet:** verkoopopbrengst van alle gepresteerde verkopen van goederen of gereed product en van dienstverleningen
- **Wijzigingen in de voorraad van geproduceerde goederen:** De vervaardigingsprijs van goederen in bewerking, gereed product en bestelling in uitvoering, die men aan de beginvoorraad toegevoegd heeft en waarvan de kosten uiteraard in de bedrijfskosten staan (+) of aan de beginvoorraad onttrokken heeft en waarvan de opbrengsten in de omzet zijn genomen (-).
- **Geproduceerde vaste activa:** vervaardigingsprijs van eigen investeringen, die men op het vastliggend goed tot uitdrukking brengt en waarvan de kosten uiteraard onder de bedrijfskosten staan
- **Andere bedrijfsopbrengsten:** opbrengsten die uit de normale bedrijfsvoering voortvloeien en niet onder de vorige opbrengsten vallen.
- **Lidgeld, schenkingen, legaten en subsidies**

4.2 De bedrijfskosten bestaan uit: dit zijn de offers die je maakt om de bedrijfsopbrengsten te kunnen realiseren

- **Aankoop van goederen in voorraad:** van goederen die doorverkocht worden in een handelsonderneming van grond- en hulpstoffen en van diensten nodig voor de productie in productieonderneming
- **Wijziging in de voorraad van gekochte goederen:** handelsgoederen, grond- en hulpstoffen voor zover het verbruik groter was dan de inkoop (+) of lager was dan de inkoop (-).
- **Diensten en diverse goederen:** alle leveringen van derden van bureelbenodigdheden, water, energie, verzekeringen, ...
- **Bezoldigingen:** de integrale kost van het tewerkgestelde personeel
- **Afschrijvingen:** Het systematisch gespreid ten laste nemen van de waarde van de vaste activa over de gebruiksduur.
 - De kost van materieel vaste activa wordt gespreid over de levensduur van gebouwen. Deze spreiding is de afschrijving.
- **Waardeverminderingen:** het ten laste nemen van dalingen in de waarde van voorraden van vorderingen op klanten, ...
 - = een inschatting van het effect dat men niet zal kunnen/willen/mogen betalen.
- **Voorzieningen voor risico's en kosten:** het ten laste nemen van huidige risico's en kosten, voortvloeiende uit de gewone bedrijfsvoering, die zich in de toekomst zullen manifesteren (bv. Toekomstige aanrekening van een huidige onzekere schade).
- **Andere bedrijfskosten:** alle kosten die we onder de vorige posten kunnen onderbrengen en die toch op de bedrijfsvoering betrekking hebben (bv. Taksen op drijfkracht, verlies bij courante realisatie van vaste activa).
- **Als herstructureringskosten geactiveerde bedrijfskosten**

Examenvraag: verschil afschrijving & waardevermindering: afschrijven => materiele vaste activa
waardeverminderingen => daling in waarde van de geldbeleggingen en de liquide middelen.

4.3 De financiële opbrengsten bestaan uit: zijn de opbrengsten uit financiële activa zoals de dividenden van aandelen, wisselkoersverschillen...

- **Opbrengsten financiële vaste activa:** zijn de dividenden die interesten uit de genomen deelnemingen en uit de verstrekte leningen die tot de financiële vaste activa behoren.
- **Opbrengsten uit vlottende activa:** zijn de interesten voortvloeiend uit de verstrekte leningen op meer dan 1 jaar, uit de geldbeleggingen en uit verstrekte leningen op ten hoogste 1 jaar.
- **Andere financiële opbrengsten:** omvatten alles wat niet onder de vorige posten kan worden ondergebracht, zoals meerwaarde op de realisatie van vlottende activa, kapitaal- en interestsubsidies, wisselresultaten, ...

4.4 De financiële kosten bestaan uit:

Hebben betrekking op leningen en schulden => hoofdzakelijk interesten van leningen en schulden.

- **Kosten van schulden:** alle kosten van schulden bij derden aangegaan.
- **Waardeverminderingen:** daling in waarde van de geldbeleggingen en de liquide middelen.
- **Andere financiële kosten:** omvatten alles wat niet onder de vorige posten kan worden ondergebracht, zoals minderwaarde op vlottende activa, discontokosten, wisselresultaten, kosten van het eigen vermogen.

De winst uit de gewone bedrijfstuiftoefening = de bedrijfswinst/-verlies te vermeerderen met financiële opbrengsten of te verminderen met de financiële kosten.

De uitzonderlijke opbrengsten en kosten houden geen verband met de gewone bedrijfstuiftoefening van de onderneming (bv. Kastekorten, kasoverschotten, uitzonderlijke meer- of minderwaarden bij realisatie van vaste activa...)

EXAMEN: Kosten van schulden bv. Schuld van 10 miljoen hebben we dit jaar 1 miljoen

Betaald/afgelost is dit een financiële kost? Neen, omdat de schuld wordt afbetaald het is een aflossing dat niets te maken heeft met een financiële kost! Een aflossing is het terugbetalen van een schuld en dus géén financiële kost (maar doet wel uw schuld verminderen), de bank aan wie je het hebt terugbetaald werkt met interesten. En die interest of rente is **WEL** een financiële kost! **BELANGRIJK!**

Dus je moet altijd weten hoeveel die interest is.

EXAMEN: Waarom is een resultaat van weinig betekenis voor overheid of VZW boekhouding? Omdat het geschreven is voor vennootschappen die winsten uitkeren op basis van de statutaire bepalingen en waarbij men zelfs beslissingen kan uitstellen met betrekking tot winsten. Deze problematiek stelt zich NIET bij overheden en VZW's, het geld blijft bij wijze van spreken binnen.

(RESULTAATVERWERKING)

Nuance voor cosmetic boekhouding: ondernemingen steken liever kosten/opbrengsten in de rubriek uitzonderlijke kosten/ opbrengsten. Zo heeft men een excuus om bepaalde zaak te verantwoorden en je jaarrekening op te smukken om al dan niet je subsidies te krijgen.

5 Toelichting

In de toelichting die bij de JR behoort, moet alle informatie worden opgenomen nodig om derden behoorlijk in te lichten over het vermogen, de financiële positie en het resultaat van de vereniging en die niet onmiddellijk uit de balans of RR afleidbaar is.

De toelichting heeft tot doel: de balans en de RR beter verstaanbaar te maken voor derden. In de toelichting wordt o.a. Opgenomen: Rechten en verbintenissen die niet in de balans voorkomen en die het vermogen, de financiële positie of het resultaat van de verenigingen in belangrijke mate beïnvloeden.

- Rechten en verbintenissen die niet becijferd kunnen worden
- Samenvatting van waarderingsregels

- Staat met betrekking tot de vaste activa
- Staat met betrekking tot de verbonden onderneming
- Staat van het kapitaal
- Staat van de schulden

6 Boekhoudprincipes en waarderingsregels

6.1 Achtergrond van de boekhoudprincipes

ACHTERGROND van de boekhoudprincipes “Conceptual accounting framework”: Wat zijn de behoeften van de gebruikers van de jaarrekening?

- Aangifte van de vennootschapsbelasting
- Managementtoepassing
- Overnames
- Controle (bv. Financiering ziekenhuizen, gelden derden notarissen)

We kopiëren te vaak business accounting naar overheidsniveau. Dit klopt niet omdat OH resources nodig hebben om hun beleid te realiseren dmv dienstverlening en niet winst te realiseren.

We kunnen twee soorten frameworks onderscheiden:

- Framework voor beursgenoteerde ondernemingen = de nadruk ligt op ondernemingsrentabiliteit: IAS/IFRS,
 - Dit is verplicht voor beursgenoteerde geconsolideerde ondernemingen vanaf 2005
- Framework in het klassiek Belgisch boekhoudrecht
 - Ahw gemiddelde conceptual framework(grootste gemene deler)

BESPREKING van de boekhoudprincipes:

- Strevend naar betrouwbare financiële rapportering kent de vermogensboekhouding een aantal spelregels, zijnde de algemeen aanvaarde boekhoudprincipes
- De boekhoudprincipes= een stel van regels die de boekhouding moet volgen om de gebeurtenissen rondom de entiteit op een ondubbelzinnige wijze te registreren.

6.2 Boekhoudprincipes

6.2.1 Ondernemingsentiteit

Voor de start van iedere boekhoudkundige registratie dient te worden bepaald voor welke entiteiten de boekhouding gevoerd wordt. In de ondernemingswereld zal de ondernemingsentiteit meestal dezelfde zijn als met de rechtspersoon (= vennootschap). Er zijn echter ook buitenlandse vestigingen actief in een bepaald land, die in dat land een aparte boekhouding voert ook al maakt de vestiging deel uit van de onderneming in het moederland.

In lokale besturen is het duidelijk dat gemeenten, politiezones, autonome gemeentebedrijven, ... aparte boekhoudkundige entiteiten zijn. Intern verzelfstandige agentschappen bijvoorbeeld zullen boekhoudkundig integraal deel uitmaken van de gemeente, maar het blijft mogelijk dat ze tegelijkertijd als een aparte boekhoudkundige entiteit worden beschouwd.

In de publieke en non-profitsector is de bepaling van de ondernemingsentiteit niet altijd eenvoudig, ten eerste omdat er geen scherpe eigendomsafbakening nodig is, ten tweede omdat er evenmin aandeelhouders zijn die dit scherp in het oog houden en ten derde omdat dergelijke instellingen dikwijls samen optreden. Bv. lokaal wordt voor een jeugdbeweging een terrein ter beschikking gesteld:

Of dat terrein nu toebehoort aan de gemeente, gemeentelijke vzw, provincie, OCMW is niet altijd duidelijk bepaalbaar en naar de jeugdbeweging toe weinig relevant.

6.2.2 Uitdrukken in geldwaarde

Een entiteit heeft bezittingen van monetaire aard, zoals vorderingen, banktegoeden, ... maar ook van niet-monetaire aard bv. Gebouwen, materialen, voorraden, ... Bij de monetaire activa bezit de entiteit euro's en in is de uitdrukking in geldwaarde vanzelfsprekend, MAAR bij de niet-monetaire activa is er geen bezit van euro's, maar spreken we van de 'gebruiksrechten' of de 'service potential' om tot euro's aanleiding te geven.

Om tot een volledig financieel-economisch beeld van het vermogen te kunnen komen, zal het dus nodig zijn om ook de niet-monetaire posten in geldwaarde uit te drukken. De geldwaarde is dus de gemeenschappelijke noemer waarin alles uitgedrukt moet worden. Terzelfder tijd impliceert het principe van de uitdrukking in geldwaarde dat alleen de gebeurtenissen die in geld uitgedrukt worden binnen de boekhouding opgenomen kunnen worden.

Dit geldwaardeprincipe kan tot problemen leiden indien bv. Goederen worden verkregen door schenkingen of waarvan de waarde niet op een betrouwbare manier kan worden bepaald.

Als je eigenaar bent van vorderingen of van materieel vaste activa => niet hetzelfde

- Eigenaar van vordering => eigenaar van euro
- Eigenaar van materieel vaste activa => eigenaar van economische rechten en op die rechten kan je een monetaire waarde plakken. Hier volgt men het principe van aanschaffingswaarde.

Je hebt monetaire activa/passiva en niet monetaire activa/passiva. De marktwaarde heeft enkel een invloed bij de niet monetaire A/P.

6.2.3 Bestendigheid (= consistentie)

De basisdoelstelling van de vermogensboekhouding is het verschaffen van informatie over de financiële toestand en de resultaten van een entiteit. Een veel gebruikte methode om hierover een oordeel te vellen is het vergelijken van opeenvolgende jaarrekeningen. De mutaties geven dan aan hoe de toestand evolueerde. Een dergelijke vergelijking is slechts zinvol wanneer men de zekerheid heeft dat de jaarrekening naar vorm, inhoud en methode over de tijd op dezelfde wijze is opgemaakt.

Het principe van bestendigheid betekent dat zodra het beleidsorgaan van een organisatie bepaalde waarderingsmethodes en rapporteringsvormen vastgelegd heeft, het deze in de opeenvolgende jaren moet blijven volgen. BV: als het beleidsorgaan besliste een bepaald activum af te schrijven aan 10% per jaar, dan wordt dat percentage aangehouden gedurende 10 jaar.

Bestendigheid mag echter niet leiden tot verstarring. Indien economische omstandigheden het vereisen, dan mogen de in het verleden toegepaste methodes niet langer aangehouden worden en moet men tot verandering overgaan indien er meer toepasselijke en betrouwbare alternatieven bestaan. Met het oog op de vergelijkbaarheid dient dan de invloed van deze aanpassing op het vermogen, op de financiële toestand en op de resultaten vermeld en verantwoord te worden in de toelichting.

6.2.4 Continuïteit (= going concern)

Dit principe gaat ervan uit dat een organisatie geacht wordt te blijven voortbestaan tenzij het onweerlegbaar blijkt dat de verderzetting zal worden stopgezet. Dit principe betekent dat men er bij de waardering van activa en passiva moet van uitgaan dat de entiteit blijft voortbestaan.

Zodra er een feitelijke toestand ontstaat, waaruit kan worden afgeleid dat een bepaalde entiteit discontinu wordt of zodra er beslissingen genomen worden om een entiteit te sluiten, zal men de waarderingsregels moeten aanpassen. Omwille van die discontinuïteit zal men moeten overstappen naar de waarderingsregel van de liquidatiewaarde. Dit betekent dat bepaalde activa waardeverminderingen zullen ondergaan en dat impliceert ook dat bv. Opzeggingsvergoedingen van het af te danken personeel zullen worden herzien.

Hoewel de continuïteit van openbare besturen verankerd is in de wetgeving, bestaat de mogelijkheid dat besturen de beslissing nemen om een onderdeel stop te zetten bv. Een gemeente kan beslissen het gemeentelijk zwembad te sluiten.

In principe houd je geen rekening met bepaalde grote kosten(zoals afdankingskosten personeel) niet boeken tenzij je niet anders kunt.

6.3 Regels om financieel economische gebeurtenissen vast te stellen

6.3.1 Verantwoordingsstukken

= De boekhouding wordt gevoerd op basis van verantwoordingsstukken waaruit de aard en de omvang van een gebeurtenis blijken. Iedere verrichting moet kunnen gestaafd worden door een verantwoordingsstuk.

We onderscheiden 2 soorten verantwoordingsstukken:

- Externe verantwoordingsstukken: dit zijn stukken waarbij een derde het initiatief neemt of tussen komt bv. Aankoop- en verkoopfacturen, ...
- Interne verantwoordingsstukken: dit zijn stukken die door de entiteit zelfgecreëerd worden bv.

Bestelbon, inventarislijsten, ...

OPGELET: - In een vermogensboekhouding zijn verantwoordingsstukken een "indicator" van een verrichting, niet de verrichting zelf! - Momenteel worden meer en meer elektronische "verantwoordingsstukken" gebruikt.

6.3.2 Volledigheid

= Krachtens het principe van de volledigheid moet de boekhouding het geheel van de verrichtingen, tegoeden, schulden, rechten en verplichtingen van de boekhoudkundige entiteit registreren. Men moet zekerheid krijgen dat de entiteit al haar verrichtingen opneemt, maar ook niets meer dan de eigen verrichtingen.

OPGELET: Volledigheid kan beperkt zijn door gebrek aan objectieve beoordelingscriteria en dan volstaat de vermelding in de toelichting.

6.3.3 Niet-compensatie

Wil men de aard van een verrichting passend weergeven, dan mag men niet compenseren met andere verrichtingen. Vorderingen mogen dus niet worden gecompenseerd met schulden. Hetzelfde geldt voor opbrengsten en kosten, rechten en verplichtingen.

Dit wordt gedaan om voldoende details te weergeven en om bepaalde zaken onzichtbaar te maken.

6.3.4 Toerekening kosten en opbrengsten aan een periode en matching

Om periodieke informatie te kunnen verstrekken wordt de levensduur van een entiteit onderverdeeld in boekjaren. Dit vooral van belang voor de resultatenrekening omdat opbrengsten en kosten moeten worden toegerekend aan de periode waarin ze zijn gerealiseerd.

- Realisatieprincipe
 - = Opbrengsten en kosten worden uitgedrukt op het ogenblik waarop ze gerealiseerd zijn, wat kan verschillen van het ogenblik waarop ze ontvangen of betaald worden. In de praktijk zal men doorgaans de aankoop- en verkoopverrichtingen registreren op het ogenblik dat de inkomende factuur wordt ontvangen of uitgaande factuur wordt opgemaakt. Dit vormt een handige en ingeburgerde werkwijze, waarbij er per einde boekjaar dan via de inventarisverrichtingen regularisatieboekingen worden uitgedrukt om tegemoet te komen aan het realisatieprincipe.
- Overeenstemmingsprincipe
 - = Als in een bepaald boekjaar kosten worden geboekt, moeten de daarop betrekking hebbende opbrengsten tevens uitgedrukt worden en omgekeerd. Kortom, de opbrengsten en kosten die in dezelfde resultatenrekening worden uitgedrukt, moeten op dezelfde gewaardeerd worden.

6.3.5 Individuele waardering

Het beleidsorgaan van de entiteit legt op een aangepaste wijze regels vast op basis waarvan de waardering zal gebeuren. Dit betekent dat iedere waardering individueel verloopt, wel kan een groep van gelijksoortige objecten op dezelfde manier gewaardeerd worden.

6.3.6 Voorzichtigheid

Voorzichtigheid wordt algemeen omschreven als de bekommernis om de entiteit niet gunstiger voor te stellen dan ze in feite is. Dit wordt gemotiveerd door het gebruik dat derden van de jaarrekening maken. Indien een entiteit voor de keuze staat van onzekerheid omtrent de uitkomst, dan zal zij de meest pessimistische voorstelling nemen. Dit principe mag evenwel niet worden geïnterpreteerd in die zin dat men steeds onderwaardering moet nastreven. Het uiteindelijke doel van de financiële rapportering moet zijn om geschikte, zo realistisch mogelijke en betrouwbare informatie te verschaffen om de gebruikers hun eigen risicobeoordeling te laten maken.

Dit principes tendeeert naar de kant om de kosten zo snel mogelijk te boeken. => voorkeur bij twijfel: druk het slechter uit dan het is.

Dit wordt gedaan om de aandeelhouder geen valse hoop te geven.

6.3.7 Objectiviteit

Objectiviteit impliceert dat de boekhouding tot stand komt via betrouwbare methodes en controleerbare gegevens waardoor de feitelijke verrichtingen tot uitdrukking komen in al hun aspecten. Om betrouwbaarheid te verwezenlijken schenkt men veel aandacht aan het principe van de verantwoordingsstukken. Deze leggen de basis voor een objectieve registratie. Toch is 100% objectiviteit onhaalbaar. Soms moeten evenwel schattingen gemaakt worden, zoals bv. De schatting van de levensduur van vaste activa of het verlies dat men denkt te lijden wegens oninbaarheid van een vordering. Objectiviteit is dan ook eerder een houding dan wel iets dat men via reglementeringen kan vastleggen. Druk een cijfer in de balans of de resultatenrekening niet volledig de objectiviteit uit, dan zal men de toelichting gebruiken om nader inzicht te krijgen.

6.3.8 Relevantie

Relevantie betekent dat de jaarrekening zinvol moet zijn. Ze moet een zodanige vorm van gedetailleerdheid omvatten, dat een gebruiker nuttige informatie terugvindt die kan helpen bij zijn beslissingsproces. Daaruit kan men besluiten dat iets relevant is, zodra het redelijkerwijze de beslissing van een derde beïnvloedt.

Niet overgedetailleerd te werk gaan en ook rekening houden met context.

6.4 Regels ter rapportering

6.4.1 Periodiciteit(gebeurt jaarlijks)

Een publieke of non-profitorganisatie is een geheel van vermogensmiddelen dat continu aangewend wordt en waaruit een resultatenstroom ontstaat. Theoretisch zou men het resultaat slechts kunnen vaststellen wanneer men de continuïteit doorbreekt en de activiteiten stopzet. Omwille van de nodige periodieke verantwoording stelt men echter een jaarlijkse afsluiting en rapportering voorop.

6.4.2 Vergelijkbaarheid

Vermits men jaarlijks een jaarrekening opstelt, is het wenselijk dat men de evolutie in de tijd door vergelijking kan vaststellen. Dit vergt dan wel dat de opstelling jaar na jaar naar vorm en inhoud dezelfde is. Dit noemt men dan ook de vergelijkbaarheid naar tijd.

Een tweede aspect is dat men er ook naar moet streven om de eigen jaarrekening te vergelijken met de jaarrekening van andere entiteiten uit de sector. Dit noemt men dan de vergelijkbaarheid naar ruimte.

6.4.3 Getrouw beeld (= true and fair view)

Een getrouw beeld betekent dat diegene die de informatie ontvangt, de zekerheid kan hebben dat hij zich via de jaarrekening een oordeel kan vormen over de soort en de structuur van de activa en passiva, van kosten en opbrengsten en van alle rechten en verplichtingen.

Het is een ideaalbeeld om de stakeholder de juiste informatie te verschaffen.

6.5 Waarderingsregels

= Bepaalde zaken omzetten in euro's, bv. Een investering, die gaat vele jaren mee, maar we moeten daar echter een schatting op kunnen maken, door vaste regels, die zijn echter onregelmatig, je schrijft je gebouwen af op 30 jaar, maar WRM? Belangrijke oordeelsmatige criteria!

We zie dat de waardering meestal gebeurt tijdens het gebruik, maar de ijzeren voorraad moet niet worden gekend!

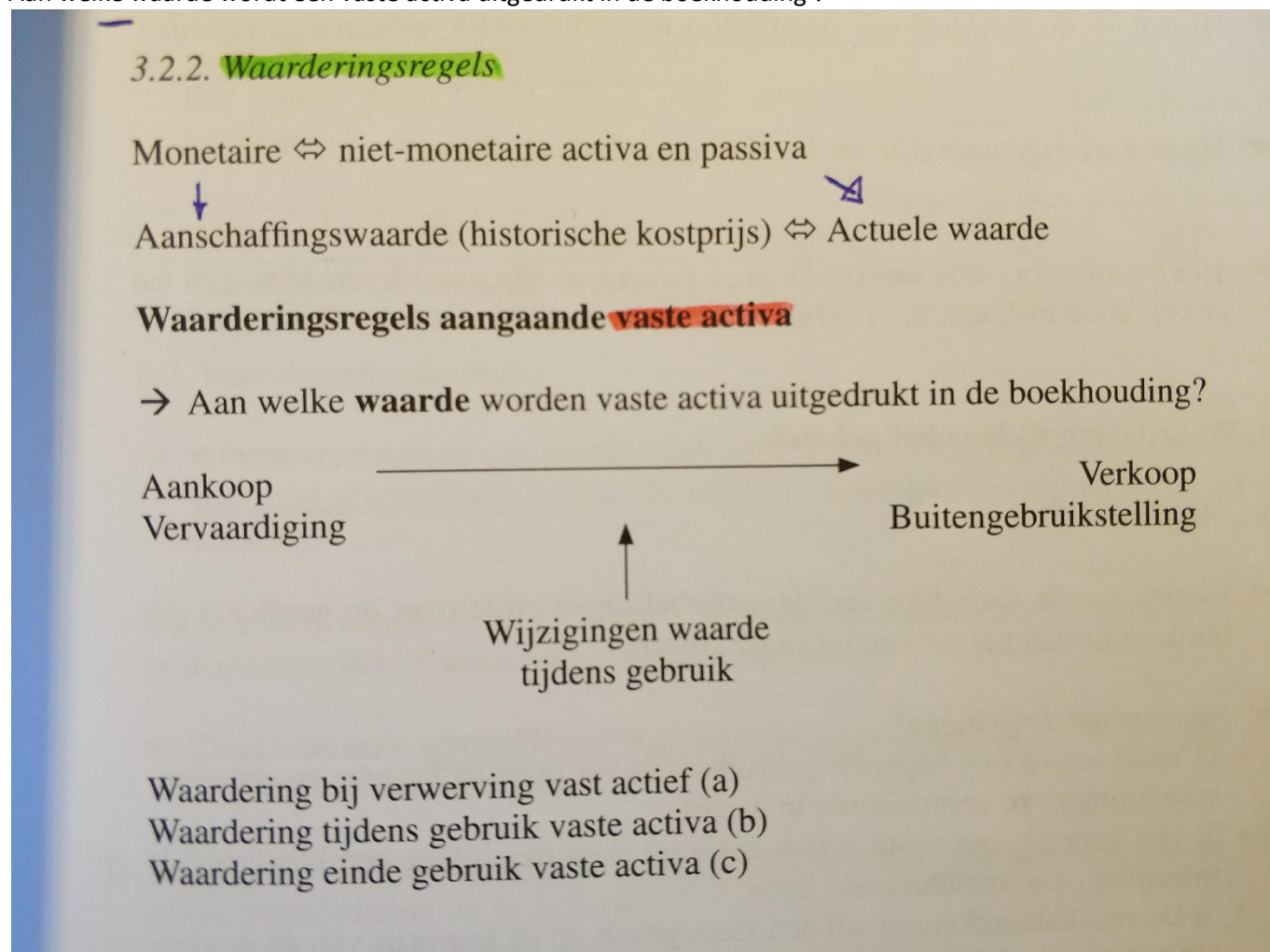
Afschrijvingen

= Je investeert in vaste activa, deze investeringen gaan langer dan één jaar mee, maar zullen na hun levensduur verdwijnen, en dus moeten wij de waarde van deze investering spreiden in de tijd, dat noemen we afschrijvingen. Vaste activa vertonen technische en economische slijtage... Je zal je activa verslijten, en je doet ook kosten, bv. Als je investering 70 jaar meegaat is dat een kleinere kost dan als je product 5 jaar mee zal gaan.

6.5.1 Waarderingsregel

- **Aanschaffingswaarde**(historische kostprijs) $\Leftrightarrow$ actuele waarde (zeer moeilijk te meten en te reguleren).
- **Levensduur**: dat moet vaststaan
- **Afschrijvingsritme**: het meest gekende is **de lineaire afschrijving**, elk jaar voor hetzelfde bedrag afschrijven. **Degressief afschrijven**, in begin veel afschrijven en later minder, voor progressief is het omgekeerd.

Aan welke waarde wordt een vaste activa uitgedrukt in de boekhouding ?

6.5.1.1 Waardering bij het ontstaan van het actief

UP is historische kostprijs

- Aanschaffingswaarde
- Indien zelf geproduceerd
 - Vervaardigingsprijs
 - Directe productiekosten (verplicht)
 - Indirecte productiekosten (optioneel)
- Inbrengwaarde bij fusie
- Ruilwaarde
- ~~Ijzeren voorraadstelsel~~

Enkele vragen

- Mogen we waarden aan verkoopprijs ?
 - Neen. Het moet opgenomen worden aan historische kostprijs of aanschaffingswaarde.
- Mogen we een schatting doen van de waarde van het vast actief
 - Nee, De regel is aanschaffingswaarde.
- Mogen we de aankoop van installaties waarden aan vervaardigingsprijs ?
 - Neen, het is weer aan de aanschaffingsprijs
- Moeten we de eigenaar zijn om het vast actief te waarden ?
 - Ja, men moet eigenaar zijn om het boekhoudkundig te kunnen rapporteren.
- Moeten we alle vaste activa die onze eigendom zijn waarden of mogen we er bepaalde uitsluiten , bijvoorbeeld omdat ze moeilijk waardeerbaar zijn?
 - In principe moeten we alle vaste activa die eigendom zijn van de persoon gewaardeerd.
 - Indien ze moeilijk waardeerbaar dan is principe van relevantie van toepassing dan moet dit toegelicht worden in de toelichting.

6.5.2 Waardering tijdens het gebruik

6.5.2.1 Afschrijvingen

- Systematische spreiding van de aanschaffingswaarde over de geschatte gebruiksduur van het vast actief in de kosten.

Waarom afschrijvingen

- Vaste activa met beperkte gebruiksduur vertonen technische en economische slijtage. Ze verminderen in waarde
- Het gebruik van vaste activa betekent door de slijtage een kost voor de instelling over verschillende jaren
- De resultatenrekening wil een zicht geven op de kostprijs van de producten van de instelling waarbij ook vaste activa een onderdeel vormen

Waarderingsregel

- Af te schrijven waarde
- Duurtijd
- afschrijvingsritme

enkele vragen

- financiële vaste activa ook afschrijven ?
 -
- Een machine van € 30.000 die 5 jaar meegaat, wordt aangekocht 15/12 20N0. Hoeveel afschrijven in 20N0.

Twee mogelijkheden om af te schrijven:

1. Eenvoudige methode, elk jaar 6000 euro afschrijven.
2. Methode pro rata temporis(evenredig met de tijd), slechts 250 euro eerst afschrijven, want 1/25, het was hier een halve maand, laatste jaar arato 5750 euro afschrijven. Dit is de meest correcte methode.

→ 2 mogelijkheden:

(a) eenvoudigste methode: $30.000,00/5 = 6.000,00$ elk jaar ook in 20N0

20N0	20N1	20N2	20N3	20N4	20N5
6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	-

(b) methode *pro rata temporis*: $30.000,00/5 = 6.000,00 \times 0,5/12 = 250,00$ voor jaar 20N0; jaren 20N1, 20N2, 20N3 telkens 6.000,00 en voor jaar 20N4 5.750,00

20N0	20N1	20N2	20N3	20N4	20N5
250	6.000	6.000	6.000	6.000	5.750

b.2. Waardeverminderingen

EXAMENVRAAG: Financiële vaste activa, moeten we die ook afschrijven, of moeten we daarmee iets anders doen? Die hebben geen voorwerp van slijtage, we moeten die niet afschrijven, die zijn verbonden met de markt, die je duurzaam in stand wil houden. Aandelen hebben een onbeperkte levensduur/ ook vorderingen hebben een onbeperkte levensduur.

Het is wel mogelijk dat je kan zeggen dat Uw aandelen niet meer zoveel waard zijn, als je onderneming zeer slecht doet, dan dalen ze toch wel in waarde, maar we schrijven die niet af, maar er ontstaat een waardevermindering, ten laste van onze resultatenrekening. Die zijn zeer oordeelsmatig, de ene expert zegt dat, en de ene zegt iets anders... dus het is zeer oordeelsmatig, veel percepties die hier een rol bij spelen.

EXAMENVRAAG: Grote uitzondering hierop zijn terreinen, die worden niet afgeschreven (!), omdat ze een onbeperkte levensduur kennen, de gebouwen op die terreinen worden wel afgeschreven. Eeuwigdurende rechten/grond verslijt ook niet! MAAR je kan ook vaststellen, dat uw grond vervuild is,

Wat doen we dan? Ook een waardevermindering, het is niet eenvoudig, want OVAN is een overheidsinstelling, voor hetzelfde geld doen ze niets, daarom is het heel moeilijk te benaderen!

3. **EXAMENVRAAG:** Je kan het ook lineaire doen!

Wat doe je nu, als het op 6 december werd gekocht, of welke datum dan ook? Ik kan het per dag nemen! Per 365 dagen... maar vaak gaan we gewoon afronden, we hebben geïnvesteerd de 18de maar ronden af tot 15de, dat is het principe van de relevantie.

6.5.2.2 Waardeverminderingen

= Zijn gebaseerd op een raming wanneer voor niet afschrijfbaar activa om bepaalde redenen de boekwaarde kleiner is dan de reële waarde.

Je doet een benadering voor de meest juiste waarde. Zelfs al is het gebaseerd op expertises, heb je daar verschillende visies op. Uitzonderlijke afschrijving: die we gaan boeken, als een huis bv door een ramp is beschadigd, die gelijken sterk op een waardevermindering, maar is wel een eenmalig gebeurtenis.

Terreinen worden niet afgeschreven maar kunnen een waardevermindering ondergaan.

Terreinen en gebouwen hebben door saneringswerken een waardevermindering, waarom moet deze waardevermindering onmiddellijk uitgedrukt worden? Als we de waardevermindering niet uitdrukken, dan geven we geen waarheidsgetrouw beeld naar de stakeholders. Dan maken we stakeholders blazen wijs? Waardeverminderingen zijn kosten, die bepaalde actiefposten doen dalen in waarde. Is hierdoor het balans nog in evenwicht? Uw waardeverminderingen worden gedebiteerd, wat een 6 rekening is en alle 6 rekeningen doen het eigen vermogen dalen.

Het is ook mogelijk dat voorraden/handelsvorderingen aan waardeverminderingen onderhevig zijn. gemeentebelastingen worden gevorderd op alle burgers maar niet alle burgers kunnen het betalen. Hier kan je dan waardeverminderingen gebruiken.

6.5.2.3 Meerwaarde

Instelling heeft mogelijkheid, niet verplicht, meerwaarden op materiële en financiële vaste activa uit te drukken.

eigenaar van gebouw = eigenaar van rechten en die rechten kunnen in monetaire waarde stijgen en die stijging van monetaire waarde kan je uitdrukken door meerwaarde.

= is nooit verplicht uit te drukken, hoeft nooit, maar is een optie, mits 3 voorwaarden,

- Het moet vaststaand (er moet bewijs ervoor zijn)
- Het is blijvend (want de prijsstijgingen kunnen kort zijn, het moet jarenlang worden aangehouden)
- De rentabiliteit moet je meerwaarde verantwoorden, jouw waarde moet zich ook vertolken in je resultatenrekening.
 - De meerwaarde moet rendabel zijn.
 - stel 50 garageboxen in Brussel & wordt verhuurd => dit is rendabel
 - stel 50 garageboxen in Evergem & wordt niet verhuurd => dit is niet rendabel

EXAMENVRAAG: Hoe een meerwaarde uitdrukken? Zie foto onder.

☞ Hoe de meerwaarden uitdrukken?

We tonen dit aan de hand van de balans: bv. gebouw boekwaarde 12.000,00; meerwaarde 7.000,00

Actief		Passief	
...	...	...	...
Gebouwen	12.000	Herwaarderingsmeerwaarden	7.000
Meerwaarde op gebouwen	7.000		
...	...		...
Totaal actief		Totaal passief	
T		T	

Wat stijgt op passief door meerwaarde? het is eigen vermogen en op het passief wordt het uitgedrukt als herwaarderingsmeerwaarden en op het actief wordt het omschreven als meerwaarde.

Net zoals waardeverminderingen is meerwaarde oordeelsmatig. => voorwerp van cosmetic accounting

6.5.3 Verkoop of buitengebruikstelling van het actief

We kunnen hierop een gerealiseerde meer- of minderwaarde hebben. Buitengebruikstelling, je verkoopt het, maar je blijft een eigenaar, maar je gebruikt je activa niet meer, zoals die oorspronkelijk bedoeld was.

6.5.3.1 Belasting over de toegevoegde waarde

Bij verkoop rekent men BTW aan. Verschuldigde BTW, men rekent BTW aan de klanten, op die wijze wordt het door gewezen aan de finale consument, zo ontsnappen die aan de BTW, maar als die terechtkomen bij VZW's of overheden, die laatstgenoemde kunnen dat niet aftrekken en betalen de BTW. Scholen zijn gemengd BTW plichtig.

Nog aanvullen vanaf P.40-41

7 Deel II Accounting en rapportering vzw's

7.1 *Hoofdstuk 7: Accounting verenigingen en stichtingen V&S*

7.1.1 VZW-wet 27 juni 1921 zoals gewijzigd door wet 2 mei 2002

Bedoeling van de hervorming

non profit verenigingen + public sector: hervormingen ondernemingsboekhouden en management. Dit allemaal voor betere transparantie, betere controle en betere management.

er zijn 4 rechtsvormen:

- VZW
- Stichting van openbaar nut
- Private stichting
- Internationale vereniging

De wetgeving van 27 juni 1921 bevatte weinig of geen voorschriften over de vorm van de boekhoudkundige rapportering. Het toenemende belang van de non-profitsector evenals de nood aan modernisering heeft de wetgever ertoe aangezet om de wet grondig te hervormen.

Het was de bedoeling om deze sector transparanter te maken en een betere controle toe te laten zonder afbreuk te doen aan het succes van deze organisatievorm (eenvoud en veelzijdigheid). Zodoende kan aan derden een grotere betrouwbaarheid worden gewaarborgd en kunnen misbruiken van de rechtsvormen van een VZW worden voorkomen.

EXAMENVRAAG: Zulke hervormingen, daar zit vaak iets achter, scandalities, dat zijn hervormingen gedreven door bepaalde schandalen, zoals misdaden, enz... Er zitten hier vaak redenen achter!

Krachtlijnen van de hervorming zijn:

- Onderwerping van grote en zeer grote verenigingen aan de ondernemingsboekhouding
- Centralisatie van alle gegevens in een dossier dat voor iedere vereniging wordt aangelegd op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg, waarbij derden het dossier kunnen raadplegen en een kopie van de stukken ervan kunnen krijgen. ☐ Iedere vzw moet een dossier aanleggen en dit op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement waar de vzw zijn zetel heeft. Hierin moeten onder andere de akten van de vereniging zitten en de statuten. Ook nog beslissingen over ontbindingen of aanpassingen van statuten. Alsook een jaarverslag en toelichting (voor de grote en zeer grote vzw's). Een melding van de Nationale Bank van België dat het jaarverslag is afgegeven moet vermeld staan. Een kopie van het register van de leden. Op deze manier kan men gegevens verzamelen van alle vzw's in België en kan er een adequate controle gebeuren.
- Opheffen van bepaalde formaliteiten
- Regionale sanctionering bij niet nakomen van de formaliteiten
- Aanpassingen voor internationale VZW's
- Modernisering van het taalgebruik

Deze krachtlijnen werden uiteindelijk geconcretiseerd in de wet van 2 mei 2002.

7.1.1.1 Definitie van de vereniging

“Een vereniging die door middel van een of meer niet-winstgevende hoofdactiviteiten een belangeloos doel nastreeft en niet beoogt zichzelf of haar leden een vermogensvoordeel te verschaffen. Zij kan winstgevende activiteiten uitoefenen op voorwaarde dat het gaat om nevenactiviteiten verricht naast een niet-winstgevende hoofdactiviteit en dat het voordeel dat eruit voortvloeit, volledig bestemd is voor de verwezenlijking van het belangeloze doel van de vereniging”.

Infodossier moet je nooit KENNEN! Buitenlandse en internationale VZW's moet je niet kennen!

7.1.1.2 Infodossier vereniging

Een nieuw artikel nl. Art 26novies gegrond op de regeling voor de handelsvennootschappen voorziet in de aanleg van een dossier voor iedere vereniging op de burgerlijke griffie van de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement waar de vereniging haar zetel heeft. Iedereen kan kosteloos kennisnemen van de neergelegde stukken. Tegen betaling kan een volledig of gedeeltelijk afschrift worden verkregen. Het dossier bestaat uit volgende stukken:

- De statuten
- De akten betreffende de benoeming of ambtsbeëindiging van de bestuurders, van de personen gemachtigd om de vereniging te vertegenwoordigen, van de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen en van de commissarissen.
- Een kopie van het register van de leden
- De beslissingen betreffende de nietigheid of de ontbinding van de V&S, de vereffening ervan en de benoeming en de ambtsbeëindiging van de vereffenaars. - De jaarrekening van de vereniging, opgemaakt overeenkomstig art17
- De melding van de Nationale Bank van België van de neerlegging van de jaarrekening en bijbehorende stukken.
- De wijzigingen in de hierboven bedoelde akten, stukken en beslissingen
- De gecoördineerde tekst van de statuten na de wijzigingen ervan

Het doel van dit artikel is om een gegevensbank betreffende de verenigingen tot stand te brengen. In het verleden is het al te vaak gebleken dat gegevens met betrekking tot verenigingen in België niet altijd voor handen was. Veelal was de informatie verspreid over verschillende instanties en in vele gevallen onvolledig om diverse redenen. Dit belette dan ook een adequate controle op de verenigingen aangezien men bv. Niet wist hoeveel verenigingen er in België waren.

7.1.1.3 Buitenlandse verenigingen zonder winstoogmerk

Buitenlandse verenigingen zonder winstoogmerk zijn verenigingen die naar buitenlands recht zijn opgericht. Hoewel de wet van 27 juni 1921 de opening van centra door buitenlandse verenigingen niet belet, bestaan er tal van administratieve problemen omdat voor centra geen bekendmakingsverplichting geldt. Hierdoor hebben zij vaak moeilijkheden om op het Belgisch grondgebied samen met een Belgische vereniging of rechtstreeks activiteiten uit te oefenen, alsook om eventuele giften en schenkingen te ontvangen. In de geest van de Europese gedachte regelt het ontwerp de opening van centra van werkzaamheden in België door buitenlandse verenigingen door toevoeging van een nieuw artikel nl. Art 26 octies . Dit bepaalt dat elke vereniging zonder winstoogmerk, die op geldige manier in het buitenland is opgericht, overeenkomstig de daar van toepassing zijnde wetgeving en in België een centrum van werkzaamheid opent, op de griffie van de rechtbank in eerste aanleg een dossier moet aanleggen. Inzake de uitwerking, neerlegging, bekendmaking en controle van de jaarrekening voor de centra van werkzaamheden, gelden dezelfde regels als voor de verenigingen naar Belgisch recht. Voor de berekening van de drempels worden alle Belgische centra van werkzaamheden van eenzelfde buitenlandse vereniging samen beschouwd als één afzonderlijke vereniging zonder winstoogmerk.

7.1.1.4 Internationale verenigingen zonder winstoogmerk

Naast V&S, de stichting van openbaar nut en de private stichting, voorziet de wet in een nieuwe vierde rechtsvorm nl. De internationale verenigingen zonder winstoogmerk. Dikwijls overkoepelen verenigingen andere verenigingen uit verschillende landen. De internationale vereniging zou daartoe een geschikte vorm kunnen zijn, indien men ervoor zorgt dat de statutaire vereisten beperkt zijn en passen in de wetgeving van verschillende landen.

Om deze internationale verenigingen mogelijk te maken werden in de wet van 27 juni 1921 de nieuwe artikelen 46 en 58 ingevoegd. Deze artikelen vervangen de wet van 25 oktober 1919 tot verlening van de rechtspersoonlijkheid aan de internationale vereniging met menslievend, godsdienstig, wetenschappelijk, artistiek of pedagogisch doel.

Een internationale vereniging zonder winstoogmerk kent géén nijverheids- of handelszaken en tracht géén stoffelijk voordeel aan haar leden te verschaffen. Naar analogie van de Belgische V&S en centra van werkzaamheden wordt ook betreffende de internationale verenigingen een dossier bijgehouden, MAAR hier op het niveau van het ministerie van Justitie.

=> Met uitzondering van de verplichting om de jaarrekening en bijbehorende stukken neer te leggen bij de Nationale Bank van België, zijn de boekhoudkundige en auditbepalingen die gelden voor de Belgische V&S, ook van toepassing op de ivzw.

7.1.1.5 Stichtingen: dit wordt gevormd rond een bepaald vermogen met een welbepaalde doelstelling maar het heeft geen leden.

Stichting is wel nieuw gecreëerd, want die bestond niet! De stichting van openbaar nut bestaat pas van 2002, bv-koning bouwdewijnstichting. Een private stichting heeft geen leden, je kan een lid zijn van een VZW, maar niet van een stichting, voorbeeld kankeronderzoek, we gaan voor een bepaalde groep van mensen een stichting creëren, en we zoeken een bepaald vermogen, dat dient om de activiteiten te financieren, qua regelgeving vallen ze sterk onder de boekhouding van de VZW's.

Boekhoudkundige bepalingen waren vroeger om mee te lachen, waren zeer weinig ontwikkeld! Belangrijk! Stichtingen die op een geldige wijze in het buitenland overeenkomstig de daar geldende wetgeving zijn opgericht, kunnen in België een zetel van werkzaamheid openen. Een dergelijke zetel van werkzaamheid is een duurzame inrichting zonder afzonderlijke rechtspersoonlijkheid.

7.2 Boekhoudkundige en auditbepalingen

7.2.1 Onderscheid tussen kleine en grote verenigingen/stichtingen:

7.2.1.1 Types VZW's

Boekhouding is voor elke VZW hetzelfde maar de jaarrekening is voor de ene beknopter dan de andere + vanaf zeer grote => audit doen.

Wat is een slapende vzw's? vzw's die juridisch bestaan maar de facto niet actief zijn.,

A) Kleine VZW:

- **Boekhouding:** Vereenvoudigde boekhouding
(= Kasboekhouding; eigenlijk niet veel meer dan registreren van uitgaven en ontvangsten)
- **Audit:** niet verplicht
- **Rapportering:** Rekeningen worden neergelegd op de griffie van de rechtbank van koophandel
(moet verplicht worden neergeschreven op papier!)
- **Sociale balans:** Sociale balans voor balanscentrale als ≥ 20 WN Ondernemingsraad als ≥ 100 WN

B) Grote VZW:

- Min. 2 van de volgende criteria toepasselijk:
 - $\geq$ gemiddelde 5 voltijds equivalente WN
 - $\geq 312\ 500$ euro ontvangsten (excl. BTW)
 - $\geq 1\ 249\ 500$ euro balanstotaal
- **Boekhouding:** Volledige boekhouding
- **Audit:** niet verplicht
- **Rapportering:** de JR wordt neergelegd bij de balanscentrale en daarnaast ook toegevoegd aan dossier overeenkomstig artikel 26novies (verplicht op internet)
- **Sociale balans:** Sociale balans voor balanscentrale als ≥ 20 WN Ondernemingsraad als ≥ 100 WN

C) Zeer grote VZW:

- Gemiddeld over het jaar minstens 100 VTE of 2 van de volgende criteria overschreden:
 - Gemiddeld 50 WN
 - 7 300 000 euro ontvangsten
 - 3 650 000 euro balanstotaal
- **Boekhouding:** Volledige boekhouding + audit
- **Audit:** Een of meer commissaris(sen) (verplicht aanstellen): controle van de financiële toestand, van de JR en van de regelmatigheid in het licht van de wet van de statuten en van verrichtingen die in de JR moet worden vastgesteld.
- **Rapportering:** de JR wordt neergelegd bij de balanscentrale en daarnaast ook toegevoegd aan dossier overeenkomstig artikel 26novies (verplicht op internet)
- **Sociale balans:** Sociale balans voor balanscentrale als ≥ 20 WN Ondernemingsraad als ≥ 100 WN

D) Sectoraal geregeld (bv. VZW's-Ziekenhuizen, VZW-hogescholen...): hier heb je weer een verschil tussen klein, groot en zeer groot. Maar voor 2002 waren specifieke sectoren al reeds geregeld en dit met oog op rapportering naar overheden. Wat met die generieke regeling erboven op? Moeten we ze allebei volgen of maar 1 van de 2? Een belangrijk voorbeeld zijn ziekenhuizen. Alle erkende ziekenhuizen, vallen onder een KB van 1987, dat een boekhoudwetgeving opgelegd. Maar die is anders dan de boekhoudelijke regeling opgelegd door 2002. Wetgever bepaalde dat als de andere boekhouding gelijkwaardig is aan de gemeenrechtelijke, dan hoeft je de gemeenrechtelijke niet meer te volgen. Is het niet gelijkwaardig, dan moet je beide systemen volgen.

- **Boekhouding:** aparte boekhoudwetgeving (gelijkwaardig)
- **Audit:** Regeling 'kleine', 'grote', 'zeer grote' en 'ad hoc'
- **Rapportering:** aparte regeling (gelijkwaardig)

In ons land is het dat voor 2002 waren er al bepaalde sectoren die al een specifieke boekhouding voor hun sector kenden. Moeten we nu generiek dat systeem van 2002 volgen, of moeten we ook de boekhoudingsregels van dat sectorale regeling ook volgen? De wetgever heeft dan ook gezegd: je valt onder een decreet, wet of een ordonnantie voor een bepaalde sectoren, bv de Vlaamse musea, bepaalde ziekenhuizen, scholen, enz.... dus zegt de Vlaamse wetgever, aantal sectoren die federaal geregeld zijn, als er een sectorale regeling is en die is gelijkwaardig aan de jaarrekening dan volstaat het dat je jouw sectorale regeling zal volgen, en de rest weglaat. Zo goed als geen enkele sectorale regeling op een na gelijkwaardig en dus zit je in die bepaalde sectoren, en dus betekent het dat vzw's ziekenhuizen twee boekhoudingen moeten voeren, twee KB's moeten voeren, twee dubbele boekhoudingen, maar in de realiteit voeren ze dat niet uit!
Slapende VZW's: Ze bestaan nog officieel maar ze functioneren niet meer.

7.2.2 **Onderscheid 'kleine' – '(zeer) grote' VZW's**

Sommige verenigingen balanceren op de grens van kleine of grote vzw's en worden daarom verplicht om jaarlijks minstens een inventarisatie bij te houden die dan kan dienen als beginbalans wanneer ze zouden over moeten gaan naar een boekhouding van grote vzw's.

7.2.2.1 **Probleem van het onderscheid tussen kleine, grote en zeer grote**

Als U dit jaar klein bent, dan is de kans ook mogelijk dat u volgend jaar groot wordt, dan moet je dan plots overstappen naar een andere boekhouding! Als je van groot naar klein gaat, zal het veel gemakkelijker zijn, het probleem is dan wel voor de kleintjes!

EXAMENVRAAG! Heel belangrijk probleem. Andere probleem geconsolideerde grote orde Een onderneming wordt beoordeeld door de groep waartoe ze behoort! Behoor je tot de groep van groten, dan ben je groot al ben je klein, ze worden per juridische entiteit bekeken, want als je klein bent, en je bent een deel van een groter geheel, dan hoeft je niet groot te zijn, dan blijf je dan ook klein!

7.2.3 Geconsolideerde grootteorde

Wat is consolidatie? ondernemingen die tot economische groep behoren => geconsolideerde jaarrekening. VZW's worden niet geconsolideerd => dus elke VZW wordt apart bekeken.

Tot een economische groep behoren wil zeggen dat een moederonderneming controle uitoefent op dochteronderneming dmv aandelen

Verenigingen & stichtingen kennen geen consolidatie.

Als consolidatiekring (economische groep) werden beschouwd:

- Eén of meer verenigingen die een gelijkaardig doel nastreven of regelmatig contractuele betrekkingen hebben.
- Worden gecontroleerd door dezelfde persoon of gezamenlijk door dezelfde personen.

Let wel! In het geval dat consolidatie bekeken wordt vanuit ondernemingen die een economische groep vormen, wordt de VZW die verbonden is met die onderneming beschouwd als onderdeel van de groep en in de consolidatie van de ondernemingen opgenomen.

In ondernemingen zijn er 2 belangrijke criteria:

- 1) **Affiliatie:** Heb je een moeder- of dochtervereniging? (wanneer je over een meerderheid van de aandelen beschikt.)
- 2) **Consortium:** Raden van bestuur zijn voor de meerderheid dezelfde personen.

VZW's & stichtingen:

- 1) Geen affiliatieverhouding: je kan geen aandelen hebben en dus ook geen 'moedervereniging'
- 2) Consortium is wel mogelijk Doel VZW: zonder winstoogmerk Groep is dus bij VZW's niet mogelijk

- Geen geconsolideerde aanpak grootteorde, noch consolidatie voor verenigingen en stichtingen - Enkel mogelijk dat verenigingen en stichtingen a.h.w. Dochter is van onderneming (verbonden is) en zo wordt geconsolideerd.

Onder controle moet de bevoegdheid in rechte of in feite worden verstaan om een beslissende invloed uit te oefenen op de aanstelling van de meerderheid van de bestuurders of op de oriëntatie van het beleid. Onder gezamenlijke controle verstaat men de controle die een beperkt aantal personen samen uitoefenen, wanneer zij zijn overeengekomen dat beslissingen omtrent de oriëntatie van het beleid slechts met hun instemming kunnen worden genomen.

Van de andere kant blijft er echter behoefte aan een gezamenlijk beeld over instellingen die een hechte band hebben en wellicht aan elkaar financiële middelen overdragen. Het blijkt dat er zeker nog werk moet worden overgemaakt van de bepaling van de consolidatiekring. Het gaat niet op zomaar zienswijzen uit ondernemingsconsolidatie te kopiëren die gebaseerd zijn op louter economische banden en bestuurskracht. Voor V&S spelen zeker gezamenlijke maatschappelijke objectieven, samenwerkingsakkoorden en ideologische relaties ook een belangrijke rol.

Uiteindelijk werd er in de hervorming afgezien van consolidatie zowel voor de bepaling van de grootteorde als voor de financiële rapportering. OPGELET: In het geval dat consolidatie bekeken wordt vanuit ondernemingen die een economische groep vormen, wordt de V&S die verbonden is met die ondernemingen beschouwd als onderdeel van de groep en in de consolidatie van de ondernemingen opgenomen.

7.3 Boekhoudkundige bepalingen: Kleine V&S

Kleine VZW's stellen geen balans op/geen resultaatrekening op, maar moeten wel de staat van het vermogen opstellen, daar heb je ook enkele waarderingsregels nodig. Geen kat die ernaar kijkt! Mag een kleine VZW kiezen voor een volledige boekhouding? Ja, ze kunnen er vrijwillig ervoor kiezen, de wetgever, mag je een vereenvoudigd voeren, maar ik heb toch wel liever een volledige! Eens daarvoor gekozen, moet je daarvoor drie jaar aan houden, en als je dan terug overstapt, moet je dat motiveren. 17% doet dat volledig. Die principes moet je niet opsommen! **OPGELET:** Het gedeeltelijk voeren van een enkelvoudige boekhouding en gedeeltelijk een vermogensboekhouding is NIET toegelaten: het is het een of het andere, niet gemengd.

7.3.1 Vereenvoudigde boekhouding

- Resulteert in een jaarrekening
 - Staat van ontvangsten & uitgaven
 - Toelichting
 - Samenvatting waarderingsregels
 - Aanpassingen van het vermogen
 - ... zie slides.

7.3.1.1 Dagboek van ontvangsten en uitgaven

In het dagboek van ontvangsten en uitgaven worden alle ontvangsten en uitgaven zowel in contant geld als op zichtrekeningen geregistreerd. Deze verrichtingen worden gedaan met principes

- zonder vertraging,
- getrouw en volledig
- naar tijdsorde ingeschreven in een ongesplitst dagboek volgens het voorgeschreven model.
- Gedagtekend verantwoordingsstuk

dit wordt ingediend bij de griffier van de rechtbank van koophandel en dit moet op papier gedaan worden.

7.3.1.2 Inventaris

Om de staat van het vermogen te kunnen invullen. Ze moeten toch een staat van het vermogen opstellen en daarna een inventaris maken. Vier categorieën van uitgaven en vier categorieën van de ontvangsten.

Voorbeelden van waarderingsregels: kleine VZW's hoeft geen kalenderjaar te volgen, dat kan ook wijzigen!

Verplichte bijkomende inlichting: we zijn een kleine VZW, vroeger een volledige boekhouding en willen overstappen naar eenvoudige. Deze terugkeer mag pas na 3 jaar en gaan we verplicht motiveren waarom dat we naar een eenvoudige overstappen.

Een vrijwillige: Is een staat van ontvangst aan de uitgave toevoegen, die bepaalde activiteiten van de VZW detailleert.

7.3.1.3 Staat van ontvangsten en uitgaven

Bij de kleine V&S is deze staat van ontvangsten en uitgaven een jaarlijks overzicht dat men moet prepareren gebaseerd op het dagboek van ontvangsten en uitgaven. De wet is vrij simpel in hoe dat dagboek en bijgevoegde stukken bijhoudt.

We zitten niet bij de volledige boekhouding, maar bij de vereenvoudigde boekhouding namelijk de kleine V&S met kasboekhouding. Dit is publiek toegankelijk via de griffies en maakt deel uit van de jaarrekening.

7.3.1.4 Toelichting

EXAMEN: “Waarom is de toelichting in haar jaarrekening beperkter dan bij een grote V&S in haar volledige boekhouding?” Je kan zelf (als vzw) kiezen wat uw boekjaar is mits het 365 dagen kent. Je kan vrijwillig kiezen voor een volledige boekhouding, maar die vrijwilligers kunnen terugkeren naar de kasboekhouding (ze moeten hiervoor 3 jaar wachten én het moet gemotiveerd worden bij de verplichte vermelding). DUS het is kleiner omdat ze minder opnemen, er is geen sprake van een balans/geen activa en passiva/ ..., ze moeten dus veel minder toelichten.

Een resultatenrekening naar bestemming = (belangrijk begrip) De resultaten (staat van ontvangsten en uitgaven) zijn hier opgesplitst naar soort, maar dat geeft ons geen antwoord op de vraag: “Voor welke soorten van activiteiten?” In dat geval zou het niet naar soort, maar naar bestemming zijn. DUS een overzicht naar bestemming (zeer belangrijk) naast een klassiek overzicht naar soort. Als je de staat van ontvangsten en uitgaven bekijkt weet je niet wat bepaalde activiteiten gekost of opgebracht hebben.

Bv. Een jeugdbeweging heeft drie grote activiteiten, 1-wekelijks vergaderingen, 2 barbecue, 3-kampwerken, dan kun je vrijwillig in je toelichting, kun je die gaan opsplitsen volgens die drie activiteiten! Zo kan je een indeling naar bestemming maken waardoor je de ontvangsten en uitgaven situeert per bestemming.

Om op die manier meer beleidsinformatie te kunnen verschaffen! Dit soort van toelichting is toegelaten! Is niet onbelangrijk, want er wordt een zicht gegeven welke activiteiten een VZW met die middelen tot stand kan brengen.

EXAMEN: “Wat is het verschil een overzicht naar soort vs. Naar bestemming bij de staat van ontvangsten en uitgaven?”

7.3.1.5 De staat van het vermogen P235

De staat van het vermogen geeft een overzicht van alle vorderingen, bezittingen en schulden, alsmede van de rechten en verplichtingen per einde boekjaar.

In tegenstelling tot een volledige boekhouding resulteert de staat van het vermogen niet uit de boekhoudkundige verrichtingen, maar is hij het gevolg van een extra-comptabele inventarisatie. Daarom is deze staat van het vermogen niet hetzelfde als de balans!

Kent **2 bestaansredenen:**

- Transparantie, de hervorming van de VZW verwacht meer transparantie. Alleen een zicht op de staat van ontvangsten en uitgaven is niet voldoende, men wilt meer vandaar de staat van het vermogen.
- Een kleine VZW met een kasboekhouding kan plots een grote of zeer grote VZW worden en kan dus balanceren tussen de criteria. EN als dit zou gebeuren dan moet je een volledige boekhouding beginnen te voeren en starten met een beginbalans. De staat van het vermogen is een eerste aanzet naar die beginbalans dus ook om de overgang van kleine naar grote vzw te versoepelen.

OPGELET: Deze staat van het vermogen is NIET hetzelfde als een balans, omdat er geen evenwicht is (dit hoeft er niet te zijn) én belangrijk het is extra contabel.

Het vloeit niet voort uit een boekhouding van dubbel boekhouden (tenzij je de record opstelt). Je houdt gewoon ad hoc cijfers bij over bezittingen, uitgaven, ... die cijfers zal je synthetiseren in de zogenaamde staat van vermogen op een extra contabele manier. We zitten wel dichtbij de balans, maar het is er nog geen.

EXAMEN: Wrm nu precies de staat van het vermogen?

1. Bijkomende transparantie van de staat van vermogen, met de bezittingen en de schulden aan de andere kant. Geen balans, geen eigen vermogen, geen overlopende rekeningen, om te zien of een VZW niet te veel schulden heeft, en ook om te zien of een kleine VZW volgend jaar groot zal worden.

Vb. In het HB. S

2. Staat van vermogen heeft ook bepaalde verplichtingen en rechten zijn potentiële vorderingen en schulden, het zijn zaken, die wnn een bepaalde voorwaarde zich voordoet plots een vordering of een schuld wordt! Drm dat we iets minder kijken naar de rechten, daar is er geen audit op, er zijn ook weinig mensen die daarnaar kijken, dat betekent dat je hier de wet moet volgen.

7.3.1.6 Schulden

Rechten en verplichtingen zijn potentiële schulden en vorderingen, bv onze VZW is zeer goed bevriend met een andere VZW die een lening aangaat, die vraagt om een extra garantie de bank. Wij hebben geen schulden, maar tekenen een garant bewijs, als die niet zou kunnen betalen, dan zal de bank ons voor de rechter smijten, dat is een verplichting, je hebt geen schuld, maar je kan die krijgen! Ouders doen dat voor kinderen, kopen een huis en vragen een lening aan, de bank vraagt een garant aan de ouders! Een verplichting is een potentiële schuld en moeten worden opgenomen. Omgekeerd kan ons VZW een recht hebben, moet ook in je staat van je vermogen opgenomen, als je jouw verplichting niet opneemt is dat een zeer zware fout! Het zijn geen balans items, want geen vorderingen of schulden, maar ze zullen plots schulden of vorderingen worden, als de tijd er is.

EXAMENVRAAG: Waarom zou dat bij overheden belangrijker zijn dan bij de VZW's?

Ze werken met het geld van de samenleving, met middelen die niet van hen zijn, de VZW heeft leden maar betreft niet heel de natie. Belastinggeld is van heel ons natie, ze worden onttrokken aan de burgers en de instellingen, het zijn middelen van de gemeenschap, de overheid heeft een agency functie, ze kan weinig beslissen wat ze er mee kan doen, dat doet de samenleving of de principal.

7.3.1.7 Enkele beleidsaspecten vereenvoudigde boekhouding

Het gebeurt dat de boekhouder (die op excel de boekhouding bijhoudt) tegelijkertijd bestuurder is in de VZW, financiële 'directeur' van de VZW en houdt tegelijk de kas bij. Dit is een ongezonde situatie nl. Het gebrek aan functiescheiding (de kat wordt bij de melk gezet). Dit vormt een risico, we spreken van organisatie beheersing waar zeer veel belang aan gehecht wordt OOK bij de overheid (bv. Scheiding der machten). In veel andere landen is dit een groot probleem op overheidsniveau, die functiescheiding is echter van noodzakelijk belang. => "Een trap zonder trapleuning": niet iedereen valt er af, maar er is een verhoogd risico.

Anderzijds wordt het vaak ook afgeschoven op de boekhouder, ook dit is een foutieve houding omdat iedereen betrokken is bij het gebruik van middelen, het zoeken naar middelen, ... Iedereen is een schakel in dit gehele verhaal, ook al ben je geen financieel kenner toch is het belangrijk dat je er rekening mee houdt en bepaalde zaken incalculeert.

OPGELET: De sector bij overheid en non-profit is gevoelig, omdat we vaak te maken krijgen met nonexchange transactions zoals subsidies. Transacties zonder tegenprestatie en dus ook zonder controle. Subsidies worden gegeven en de gever weet vaak niet wat er mee gedaan wordt. De ene partij geeft geld en de andere krijgt het zonder iets in de plaats te geven.

AO/CS Organisatiebeheersing: omwille van het feit dat we weinig personeel hebben en geen geld hebben om dure programma's of PC's te kopen... - Tijdigheid en kwaliteit verwerking

- Zicht op financiële situatie

- Planningsmogelijkheden en budgettering

Opletten met non-exchange transactions schenkingen, vrijwilligers, enz. -> geen controlerende tegenpartij: Hier is geen tegenprestatie, daarom is er geen controlerende tegenpartij Praktijkonderzoek -> 353 onderzochte vzw's in griffies

- Kleine vzw's vereenvoudigde BH en JR: 34,6%, met JR vaak onvolledig en foutief

- Kleine vzw's vereenvoudigde BH en GEEN JR: 18,0%
- Kleine vzw's vrijwillig dubbele BH en JR: 16,7%
- Slapende kleine vzw's bestaan juridisch: 31%

Slechts 33% respecteert neerleggingstermijn, 2/3 is dus te laat met het neerleggen. Slechts 47,5% toont waarderingsregels, de helft toont ze niet! Resource dependence theory bleek niet: In 1978 ontstaan, zegt dat wiens brood men eet, wiens woord men spreekt! Instellingen, vzw's en overheden, die zijn snel geneigd om zich te schikken naar de regelgeving, of anders gaan ze hun subsidies niet krijgen, daarom gaan ze die regels opvolgen. Algemeen voor de VZW's in België; die blijkt te spelen voor de grote en de zeer grote vzw's! +Het bleek niet te werken voor de steekproef van de kleine vzw's!

EXAMEN: Wat zou de reden kunnen zijn? Kleine vzw's hebben te weinig personeel. Kleinere vzw's zijn minder afhankelijk van de overheid, want die organiseren zelf acties! Ze hangen niet af van de overheidssubsidies. Ze hebben minder te verliezen, krijgen minder subsidies. Ze beseffen dat er gewoon geen controle is bij de BH. Die hebben aparte rapporteringskanalen... die steunen zich op andere bronnen, hier is dan ook de vraag aan de FOD, als je er nut van wil maken, maak dan een connectie met de subsidies, laat die BH via internet doorsturen. Het zijn sterke ideeën die erbij spelen, overheid moet het checken! Gebruik de universiteiten! Via stages, via masterproeven!

-> Het is spijtig dat de overheid daar onvoldoende ervan wakker ligt. Zo hebben we de bovenste dingen vastgesteld. Opsomming van de drie puntjes... vanaf 18 minuten. VZW's krijgen miljarden euro's subsidies, FOD justitie aub maak hier eens werk van!

EXAMEN: "Waarom vermoed je dat deze resource dependence theory niet blijkt te werken voor kleine VZW's die hun jaarrekening bij de griffie neerleggen?" Er is geen controle op dus subsidie-gevende overheden maken er geen gebruik van. De subsidies worden dan niet gegeven op basis van deze jaarrekeningen, het geld wordt op basis van andere zaken bepaald. DUS er wordt te weinig gebruik gemaakt van faciliteiten die door een andere wetgever aangeboden worden. Er worden regels uitgevaardigd maar die dan om bepaalde redenen geen uitvoer krijgen door subsidie-gevende overheden.

!EXAMENOEFFENINGEN!

1. Worden de bewegingen op termijnrekeningen opgenomen in de vereenvoudigde boekhouding?

- Neen, het is een termijnrekening en geen zichtrekening, we registreren alleen ontvangsten en uitgaven alleen op de zichtrekeningen en kas! Maar ze worden los(extracontabel= komt niet in het dagboek) opgenomen in de staat van het vermogen.

3. Voor de eindejaar happening betaalt de vzw aan de holiday 1000 euro. Als inschrijvingsgeld voor deze gebeurtenis vd vereniging hadden leden samen 1100 euro cash betaald aan vereniging. Niet gemakkelijkst om in dagboek enkel 100 euro in te schrijven als overschot ontvangsten?

- NEEN, we moeten het apart doen, via de regels! Want ze hebben een betrekking op aparte personen, anders doe je aan compensatie.

4. Als we nu een schenking van 500 euro krijg, moet het wel worden geregistreerd?

- Het moet altijd worden geregistreerd, elke cent!

5. Voor administratie krijgt vereniging gratis PC, die al twee jaar wordt gebruikt. Maar momenteel wordt het vervangen door een performantere versie. Die PC heeft een zekere waarde van 300 euro. Moet het worden opgenomen van het dagboek van ontvangsten en uitgaven?

- We krijgen geen geld, maar een goed, dus hier gebruiken we het dagboek voor ontvangsten en uitgaven niet! We moeten die registreren in de staat van het vermogen bij onze bezittingen.

6. We krijgen als jeugdbeweging een aantal oude tenten en toebehoren. Het kampeermateriaal heeft zeker nog economische waarde maar de waarde is moeilijk in te schatten... Waar nemen we die op?

- Heeft niets met ontvangsten en uitgaven te maken, we nemen die op in de staat van het vermogen, maar niet uitdrukbaar in geld. Een nominatieve vermelding volstaat(dus vermelding van het materiaal maar zonder in geld uit te drukken).

Als het niet objectiveerbaar is en als je de waarde moet gokken, dan doe je het niet en moet je het in woorden vermelden in het staat van vermogen.

8. Een vzw met twee bankrekeningen, hier wordt 2000 euro overgeschreven van de rekening BNP naar de KBC, moeten we dit uitdrukken?

- Het lijkt een nuloperatie, maar registratie is nodig, want de ene verhoogt en de andere verlaagt, ook wanneer de rekeningen hetzelfde zijn, zelfs bij één en dezelfde bank!!!
- Lijkt nuloperatie, maar registratie nodig, waarbij ontvangstbij BNP en voor zelfde bedrag uitgave bij KBC

9. Vereniging doet een weekenddienst met vrijwilligers, we geven hen 3 euro, moeten we dat registreren?

- JA, alles moet worden geregistreerd!
- Gezien dit een uitgave van contant geld is voor de vereniging moet dit geboekt.
- Wat is het gevolg van niet te boeken? het kasoverzicht klopt op het einde van het jaar niet meer.

12. Mag kleine vereniging kiezen voor een volledige boekhouding?

- JA! ZE mogen dat! Let wel als ze daarvoor kiest, moeten ze die JR bij de griffie van de rechtbank van koophandel op papier neerleggen, hier speelt het kostenplaatje dan ook een rol! ZE moeten dat drie jaar minstens doen! Pas na het derde jaar, mogen ze terugkeren naar de kasboekhouding, ze moeten het wel gaan motiveren!

Examenvraag:

is een staat van het vermogen een balans?

Neen, want dat vloeit niet voort uit het houden van boekhouden, het is niet in evenwicht, er is geen eigen vermogen uitgedrukt, er zijn geen overlopende rekeningen dus het is een beperkte vorm van een overzicht van een vermogen.

Waarom wordt een staat van vermogen gehouden? Om de overgang naar een echte balans te vergemakkelijken.

7.3.1.8 Praktijkonderzoek

In samenwerking met het ARPS-onderzoekscentrum werd ter plaatse in de griffies van de rechtbanken van koophandel nagegaan in welke mate de kleine V&S de boekhoudwetgeving en Publicatieverplichting naleeft. De absolute meerderheid bestaat uit kleine vzw's en bijna géén kleine stichtingen en daarom werd met eerstgenoemde verder gewerkt.

Al snel bleek uit de studie dat 353 onderzochte dossiers in 4 groepen konden worden opgedeeld:

- Actieve kleine vzw's met vereenvoudigde boekhouding en ingediende jaarrekening (34.6%)
- Actieve kleine vzw's zonder jaarrekening (18.0%)
- Actieve kleine vzw's die vrijwillig een dubbele boekhouding voeren met dito jaarrekening (16.7%)
- Slapende kleine vzw's zonder boekhouding én zonder jaarrekening, het hoge aantal slapende vzw's is alarmerend. (31.0%)

Hoewel er in de twee onderzochte Waalse griffies inspanningen werden ontwikkeld om de "slapende" actief op te zoeken en aan te manen tot regularisatie. Daarnaast zijn er actieve vzw's die echter géén jaarrekening indienen bij de griffie. Er werd vastgesteld dat de vzw's die wél een jaarrekening indienen dit vaak onvolledig en foutief blijken te doen. De problemen komen vooral voor op het gebied van tijdigheid, consistentie en volledigheid. >> Slechts 33% van de kleine vzw's passen de

Neerleggingstermijn bij de griffie toe zoals deze geldt voor de grote en zeer grote vzw's. Op het gebied van volledigheid rapporteert slechts 47,5% van de onderzochte vzw's over de waarderingsregels, ook al moeten zij die waarderingsregels samenvatten in de toelichting. Dat betekent dat een merendeel van alle kleine vzw's zich niet houden aan de wetgeving!

Bijna 1 op 6 van de kleine vzw's opteert vrijwillig voor het voeren van een dubbele boekhouding. De mag onder bepaalde voorwaarden. Zo moet de motivatie in de toelichting vermeld worden en moeten ze gedurende 3 opeenvolgende jaren het voeren van de volledige boekhouding aanhouden. De neerlegging van de jaarrekening gebeurt wel nog steeds bij de griffie van de rechtbank van koophandel.

Er blijkt géén verband tussen de mate waarin de kleine vzw's genieten van subsidies en schenkingen én de kwaliteit van haar jaarrekening. De regio blijkt wél een impact te hebben op de mate van "compliance", net als de leeftijd van de onderzochte verenigingen en de grootte van de raad van bestuur. De aanwezigheid van supervisie over de jaarrekening blijkt echter de grootste significante waarde te hebben, dit bewijst het belang van een bedrijfsrevisor, accountant of boekhouder om te komen tot een meer kwaliteitsvolle financiële rapportering.

De resource dependence theory bleek niet te werken in de realiteit. Waarom lukt dit hier niet? Er is geen controle op de stukken die rechtstreeks ingediend worden bij griffier. De toezichthoudende OH hanteren een andere controle medium dan de documenten ingediend bij griffier om de subsidies uit te keren.

7.4 Boekhouding: grote en zeer grote V&S

7.4.1 Model jaarrekening

-> Principieel vermogensboekhouding zoals ondernemingen WER Wetboek Economisch Recht, maar aangepast via KB 19 december 2003 - BALANS volledig schema!

- RESULTATENREKENING volledig schema
- TOELICHTING volledig schema: We gaan die toelichtingen niet allemaal overlopen!
 - Rechten en verplichtingen die niet in de balans voorkomen
 - Wat is dit? Dit zijn de 0 rekeningen. Dit betreffen de rechten en verplichtingen waarbij de verplichtingen belangrijk. Als je vergeet verplichtingen uit te drukken, heb je een verkeerde kostenbeeld naar voren gebracht want verplichtingen zijn een potentiële schuld.
 - Samenvatting van de waarderingsregels
 - Mutatiestaat vaste activa, enz.

Sociaal balans heeft niets met een balans te maken, maar werd zo genoemd, omdat het makkelijker zou zijn, om het zo vast te leggen...

- Vanaf 20 voltijdse equivalenten moet je die voorleggen -> sociale balans neerleggen samen met jaarrekening
- In sociale balans wordt de stand van zaken inzake tewerkstelling opgenomen incl. Personeelskosten, hoeveel zijn er mutaties, de werknemers die weg zijn of bijgekomen zijn.
 - Dit is de enigste link met de boekhouden
- tabel bewegingen van werknemers tijdens boekjaar.
 - Hoeveel WN zijn er bijgekomen en hoeveel zijn er weggegaan.

Gegevens over gebruik van maatregelen ter bevordering werkgelegenheid, ed.

-> Alle ondernemingen en vzw's vallen hieronder, maar vallen de overheidsinstellingen hieronder?

NEEN geen enkele overheidsinstelling moet een sociale balans opstellen, voor Ugent GEEN sociale balans, voor KU LEUVEN wel een sociale balans!

De bedoeling was om meer transparantie privaatrechtelijk te creëren!

EXAMENVRAAG: Wrm alleen het private sector, en geen publieke sector?

Er ziekenhuizen met allemaal een sociale balans... Secundaire scholen van het vrije type, allemaal sociale balans, maar gemeenschapsonderwijs, geen sociaal balans!!! Een OCMW heeft geen sociale balans. Een woonzorgcentrum wel een sociale balans. traditioneel twijfelt men niet bij de overheid dat WG de sz niet respecteert. Maar bij de private WG is men niet zeker of de private WG altijd de SZ respecteert.

7.4.2 De sociale balans

V&S die een jaarrekening moeten publiceren en een minimum van 20 medewerkers tellen, maken jaarlijks een sociale balans op, waarvan het KB van 4 augustus 1996 inhoud, wijze van controle en publicatie bepaalt. De sociale balans wordt samen met de jaarrekening neergelegd.

De sociale balansen van alle verenigingen samen moeten de regering inlichten omtrent de stand van zaken inzake tewerkstelling in Belgische verenigingen, zodat deze nauwkeuriger het effect kan inschatten van verschillende tewerkstellingsbevorderende maatregelen en het beleid beter op vraag en aanbod inzake tewerkstelling kan afstemmen. Anderzijds is de sociale balans een instrument voor diegene die werkgelegenheid binnen een vereniging willen evalueren.

De sociale balans bevat een volledig en verkort schema conform de criteria van grote of middelgrote onderneming, hetzij de criteria van zeer grote of grote V&S. Het volledig schema bestaat uit volgende vier luiken en bevat een ruimere onderverdeling dan het verkort schema.

Verklaring met voorbehoud komt zeer weinig voor, wrm?

Het is niet om een vzw een plezier te doen, maar de reden van zo weinig voorbehoud en afkeuringen is de remediërende rol van de commissaris. De commissaris zal steeds eerst naar de directie stappen en zegt dat ze hun fouten moeten corrigeren, als ze die corrigeren dan wordt het een verklaring met voorbehoud. Meestal volgt de auditeur gevolgd als er opmerkingen zijn. Dat is de reden van de positieve waarmerkingen, veel andere controleorganen geven je geen kans, hier heb je wel de mogelijkheid om het recht te plaatsen.

7.4.2.1 De balans

Er zijn belangrijke verschillen: Een belangrijk verschil bij de vaste activa? Het onderscheid in volle eigendom of overige... special topics bij de vzw-boekhouding, het is zo dat in ondernemingen praktische alles in volle eigendom is:

- Je bent op papier de eigenaar.
- U bent de eigenaar van het vruchtgebruik
- U hebt het recht op vervreemding, je kan die verkopen of inbrengen of schenken, of het kan worden onteigend
- Recht tot destructie/ vernietiging. Ondernemingen hebben al die rechten, maar in de VZW's heb je beperkingen! Bv Belford in Gent, het gebruik naar vruchten toe is zeer beperkt, recht op vervreemding en destructie is hier nihil! Die beperkte rechten maakt dat je die overige hebt bij de vzw's. Bv een ziekenhuis, ze hebben een kapel, de waarde van de kapel moet je bij de overige plaatsen. Geen financiële vaste activa! Vorderingen op meer dan één jaar, daar zal men niet echt iets over vragen! Er zijn niet zoveel vorderingen op één jaar.

Overige vordering, de niet rentedragende: Een lening hoeft niet terug worden betaald, je moet er geen rente voor betalen.

7.4.2.2 De activa

De activazijde van de balans bestaat uit:

Vaste activa: middelen die voorbestemd zijn om gedurende een langere periode voor de exploitatie aangewend worden.

Vlottende activa: zijn bestemd om in de exploitatiecyclus verbruikt te worden of ontstaan met deze exploitatiecyclus en worden uiteindelijk te gelde gemaakt. (De bedoeling dat dit op korte termijn gebeurt.)
Exploitatie = Het runnen en verdienen aan een bedrijf of een bezit (van een ander).

De vaste activa wordt onderverdeeld in:

- **Oprichtingskosten:** kosten van oprichting, uitbreiding, eerste inrichting. Dit zijn op bepaalde moment bestede bronnen, die noodzakelijk zijn voor de werking en als dusdanig middelen voor latere werkingsjaren
- **Immateriële vaste activa:** zijn niet in materieel tastbare vorm aanwezig, maar zijn wel dienstig voor de exploitatie. Bv. Merken, knowhow, technische productiemethodes, brevetten,...
- **Materiële vaste activa:** de meest voorkomende activa zoals terreinen en gebouwen, machines en uitrusting, meubilair en rollend materieel.
- **Financiële vaste activa:** zijn effecten (aandelen, vorderingen) op permanente wijze, hoofdzakelijk van andere ondernemingen waarmee een economische band bestaat.

Bij vlottende middelen kunnen volgende grote rubrieken onderscheiden worden:

- **Vorderingen op meer dan 1 jaar:** zijn verstrekte afnemerskredieten of leningen die slechts na 1 boekjaar worden terugbetaald. Ze ontstaan uit de exploitatiecyclus, maar worden op LT gerealiseerd (= omgezet in geld).
- **Voorraden en bestellingen in uitvoering:** zijn o.a. Grondstoffen, hulpstoffen, verbruiksgoederen, gereed product, goederen in bewerking, handelsgoederen. Het verbruik en/of rechtstreeks doorverkopen van deze activa is het doel zelf van de exploitatiecyclus. De realisatie gebeurt dan ook op KT.
- **Vorderingen op ten hoogste 1 jaar:** Dit zijn o.a. Vorderingen op klanten ontstaan als gevolg van de verenigingsactiviteit. Zij zijn realiseerbaar op KT.
- **Geldbeleggingen:** Zijn geldmiddelen die geplaatst werden met als enig doel ze te kunnen realiseren, indien dit nodig blijkt.
- **Liquide middelen:** zijn geldmiddelen in kas of op de rekening en zijn dus onmiddellijk ter beschikking
- **Overlopende rekeningen:** hierop worden de kosten geboekt die nog niet verbruikt zijn of de verworven opbrengsten die nog niet vorderbaar, noch ontvangen zijn. Per einde boekjaar vertegenwoordigen ze een waarde. De activa wordt van boven naar onderen gerangschikt volgens stijgende graad van liquiditeit. (met uitzondering van de overlopende rekeningen)
LIQUIDITEIT = is de mate waarin iets vlug of minder vlug in geld kan worden omgezet.

De Passiva:

EV: zoals bij de ondernemingen... Een deel van het vzw kun je nooit hebben, die heeft geen aandeelkapitaal maar wel fondsen van ...

Positieve resultaten zijn altijd winsten geweest, of het zijn reserves, in vzw's maken we ook winst, maar we keren niets uit! En dus gaan we de middelen voor iets bestemmen, toewijzen voor een bepaald doel. Dat wordt dan een bestemd fonds met nr. 13, winsten die een bepaald doel krijgen, of geld ten gevolge van een feest ofzo, een bestemd fonds heeft altijd een doel uit crowdfunding of uit de winsten die voorbestemd worden voor een bepaald doel.

Overgedragen resultaten bestaat ook! Het is dan ook mogelijk dat je vzw-verlies maakt! Een bestemd fonds is altijd positief, dus je kan het daar niet in steken! Als je zegt 120 euro verlies, dan draag je het naar je passief negatief resultaat! Het is een tegenstelling, want je hebt geen winst, maar je moet het financieel moeten overleven. Je komt in de risico van discontinuïteit, als je jouw personeel niet meer betaald is het gedaan met je VZW. Overgedragen negatieve resultaten worden daar geplaatst! Als bv men de subsidies teruggeeft, dan

ontstaat er een geschil... een voorziening aanleggen... zie special topics! Je krijgt een blanco balans op het examen. Als je geld leent dan zijn het gewoon de financiële schulden, je hebt nog handelsschulden!

Woonzorgcentra worden gesubsidieerd. Want het is het departement van Welzijn...

Bij ondernemingen gaan het altijd over aandelen (bezittingen van aandeelhouders in vennootschap). In vzw en overheden hebben we geen aandelen en aandeelhouders, maar ze hebben wel een permanent vermogen nodig om de instellingen te laten functioneren. Dit wordt ondergebracht onder de term (fondsen van de vereniging of stichting).

Verschil reserves en bestemde fondsen?

Reserves bestaan niet bij vzw's en bestemde fondsen bestaan niet bij de onderneming.

Bestemde fondsen= vzw maakt ook winst maar streeft dit niet na. VZW keert € 0 uit want er zijn geen aandeelhouders. Over De winst van deze VZW zal men moeten beslissen. Enerzijds kan het naar overgedragen winsten gaan of ze hebben een bepaald doel ervoor en dan gaat het naar bestemde fondsen. Dus het zijn geldmiddelen gevoed door een positief overschot waaraan een bepaalde bestemming wordt gegeven. Bestemd fonds kan gevoed worden door winsten ofwel kan het gevoed worden door geldmiddelen ingezameld speciaal voor dat doel.

Reserves= zijn winsten geweest in een onderneming en zijn dus niet uitgekeerde winsten om een bepaalde reden.

7.5 Financiële rapportering

Elke vereniging moet zijn boekhouding neerleggen. Dit is afhankelijk van de grootte van de vzw. Deze neerlegging is verplicht ten laatste 30 dagen na de goedkeuring door de algemene vergadering en dit ten laatste 7 maanden na afsluiting boekjaar. VZW's met een sectorale reglementering moeten hun boekhouding neerleggen zoals bepaald in de sectorale regeling als hun boekhouding gelijkwaardig kan beschouwd worden. Als hun boekhouding niet als gelijkwaardig kan beschouwd worden leggen zij hun boekhouding neer zoals in de algemene boekhoudregels dit voorschrijven. Bij geen enkele instantie moet de begroting, begrotingsrekening of jaarverslag worden toegevoegd.

Type	Neerlegging			
	Begroting	Jaarrekening	Jaarverslag	Auditverslag (eventueel)
VZW of private stichting				
Klein	Nee	Griffie van de rechtbank van koophandel	Geen	eventueel Griffie
Groot	Nee	Nationale Bank van België (Verkort) elektronisch	Geen	Eventueel NBB
Zeer groot	Nee	NNB (Volledig) elektronisch	Geen	NBB (verplicht)
IVZW of stichting van openbaar nut				
Klein	Nee	FOD justitie	Geen	Eventueel FOD justitie

Groot	Nee	FOD justitie	Geen	Eventueel FOD justitie
Zeer groot	Nee	FOD justitie	Geen	FOD justitie

Er is ook nog de hervorming van de sanctieregeling als een vzw 3 opeenvolgende jaren geen neerlegging heeft gedaan van zijn boekhouding kan men beslissen om de vzw te ontbinden. Daarnaast voorziet de wet in de opschorting van iedere vordering ingesteld door een vereniging of stichting die niet voldaan heeft aan haar openbaarmakingsverplichtingen.

Het is geen goede zaak, om het online te doen, zonder eerst de wetgeving te herzien, via empirisch materiaal en dan pas alles online beginnen doen.

Inzien en raadplegen jaarrekening is dat voorwaardelijk? Bv. Alleen door belanghebbende of mits motivatie?

Ja, iedereen kan het doen, zonder motivatie.

Inzien en raadplegen jaarrekening gratis?

JA, volledig gratis!

De ondernemingsvisie van boekhouden schiet te kort voor de publieke sector. Ze vergeten de maatschappelijke context.

Er is meer in een begroting dan een voorspelling, het is een planning en autorisatiemiddel in functie van beleidsdoelstellingen. Het is een afspraak om het beleid te mogen realiseren.

In ondernemingen zijn we altijd in volle eigendom maar vzw's kunnen beschikken over activa in onvolledige eigendom. Dus als VZW'S iets in volle eigendom hebben, moeten ze dit vermelden.

Waarom hebben ondernemingen activa altijd in volle eigendom? Stel € 50.000 geschonken aan een vzw om telkens de beste masterproef over kanker € 500 te schenken => dit is voorbestemd en dus de vzw heeft er een beperkt eigendom over.

Waarom is resultaatverwerking in vzw niet belangrijk? Resultaatverwerking is belangrijk voor winsten uit te keren om hun aandeelhouders tegemoet te komen. Aangezien een vzw geen winsten kan uitkeren, is dit niet belangrijk. Alle winsten in een vzw blijven in een vzw en men kan ze enkel naar bestemde fondsen overbrengen.

7.6 Sectorale boekhoudreglementering voor V&S: gelijkwaardigheid

Het gaat hierbij om een aantal vzw's waarvan de boekhouding en de financiële rapportering geregeld is door de federale of gemeenschapswetgeving. Zij zijn niet onderworpen aan de bepalingen betreffende de enkelvoudige of de volledige boekhouding, maar wel aan hun eigen sectorale wetgeving voor zover deze regels minstens gelijkwaardig zijn aan die bepaald door de wet. Het is de taak van het bestuursorgaan om onder het oog van een eventuele commissaris te kijken of bijzondere boekhoudkundige verplichtingen waaraan zij onderworpen zijn minstens gelijkwaardig zijn aan die van de wet. Deze gelijkwaardigheid is enkel bedoeld voor het voeren van de boekhouding en het opstellen van de jaarrekening en niet op vlak van openbaarheid of controle.

Quid met V&S die aan een sectorale boekhoudregeling zijn onderworpen? Bv-ziekenhuizen, Vlaamse musea, Waalse instellingen hulpverlening... hierdoor moeten ze 2 soorten boekhoudingsregelingen volgen, wat doen ze hiertegen?

Is hun sectorale regeling gelijkwaardig?

- Ja, dan jaarrekening neerleggen naargelang sectorale regeling.
- Nee, dan jaarrekeningen gemeen recht KB 19/12/2003 neerleggen en modelregeling voor de sector indienen voor bepaalde toezichthoudende subsidiërende overheid. Twee JR en twee BH!
- Er is een sectorale regeling voor een hogeschool in de Duitse gemeenschap!

Problematiek van gelijkwaardigheid door Raad van bestuur te bepalen mits aanwijzingen van commissie van boekhoudkundige normen.

Sectorale boekhoudregelingen: Dat wilt zeggen wetgeving/reglementering die voor een bepaald type VZW of bepaalde activiteiten aparte boekhoudregels opleggen BV een aparte boekhoudwetgeving voor ziekenhuizen. Ziekenhuizen zijn niet gelijkwaardig en dat wilt zeggen dat zij omdat ze VZW zijn, moeten ze het gemeenrecht hanteren om de jaarrekening neer te leggen. Maar daarnaast vraagt de FOD Volksgezondheid nog aparte zaken speciaal omdat ze ziekenhuis zijn = dubbele boekhouding.

7.6.1 Advies Commissie Boekhoud Normen (CBN).

- Voor (zeer) grote V&S heeft Commissie Boekhoud Normen een 9-tal criteria vooropgesteld om gelijkwaardigheid te toetsen.
 - Vzw A en vzw B zijn onderhevig aan zelfde sectorale regeling kan de ene vzw zeggen wij zijn gelijkwaardig en de andere niet?
 - Je moet op wetgevende niveau bekijken en als het Vlaams geregeld is, dan moeten alle Vlaamse musea hieraan gevolg geven.
 - Wat indien de sectorale regeling verwijst naar het gemeen boekhoudrecht ondernemingen?
 - Dit is niet gelijkwaardig per definitie. Want door naar hier te verwijzen, ben je per definitie in uitzondering van het KB in 2003 voor boekhouden van vzw's.
- Als je alle twee onder één sectorale regeling bent onderworpen zal je gelijk worden behandeld! Het is per sector of je gelijkwaardig of niet bent.

7.6.2 Wat indien de sectorale regeling verwijst naar het gemeen boekhoudrecht ondernemingen?

- 12-tal sectorale regelingen die zeggen dat je de boekhoudregeling volledig zal moeten volgen! In de vroegere KB, daar naartoe gaan verwijzen. Meeste sectorale entiteiten hebben een eigen sectorale regelingen opgezet. Antwoord: Sectorale regeling die letterlijk naar deze sector verwijzen, zijn per definitie niet gelijkwaardig.

• Politieke partijen zijn niet gelijkwaardig! Is een speciale case! Ze zijn een uitzondering van de lijst van 21. ze zijn niet onderhevig aan de wetgeving! Motivering: onze cijfers zijn toch ook publiek te verkrijgen via het parlement.

7.6.3 Administratieve Organisatie/interne controlesysteem V&S

- Geen verband productie-facturatie-ontvangst gelden zoals in ondernemingen - Dikwijls “non-exchange transactions” (ledenbijdragen, giften, legaten, subsidies)
- Door ontbreken van een bestelbon en een tegenprestatie: subsidies belangrijk risico naar volledigheid en juistheid
- Gebrekkige functiescheiding, vrijwilligers - Beperkte administratieve straf.

7.6.4 Sectorale BHreglementering V & S: gelijkwaardigheid

Soorten	Aantal 2008	Aantal 2012
1.Specifiek geregelde sectoren eigenlijk zonder sectorale regeling en dus onderworpen aan gemeen boekhoudrecht V&S	15	15
2. Sectorale regelingen die zich expliciet aanduiden bij gemeen boekhoudrecht V& S	20	26
2.a federaal(NGO's, kinderbijslagfondsen RKW, sociale secretariaten, ondernemingsloketten)	3	4
2.b: vlaamse	15	20
2.c franse gemeenschap (franstalig vrij gesubsidieerd onderwijs, franse jeugthuizen)	2	2
3. sectorale regeling die zich impliciet aansluiten bij gemeen boekhoudrecht V&S: vlaamse hogescholen & franstalige sportfederaties	1	2
4. sectorale regeling onttrokken aan gelijkwaardigheidsvraagstuk(politieke partijen)	1	1
5. sectoren nog onderhevig aan gelijkwaardigheidsvraagstuk	38	33
Totaal:	75	77

7.6.5 Aanbevelingen voor kleine vzw's en stichtingen inzake gelijkwaardigheid

Wanneer kleine vzw's reeds een dubbele boekhouding voerden, stelt de problematiek van gelijkwaardigheid zich niet.

7.6.6 Aanbevelingen voor (zeer) grote vzw's en stichtingen inzake gelijkwaardigheid Ze moeten voldoen aan 8 beginselen:

- a) Het moet gaan om een dubbele boekhouding
- b) Er mag niet gecompenseerd worden tussen tegoeden en schulden of ontvangsten en uitgaven of rechten en verplichtingen, uitgezonderd in bepaalde gevallen.
- c) Elke verrichting op de resultatenrekening moet gestaafd worden met een gedagtekend bewijsstuk.
- d) De rekeningen worden vastgelegd in een bij de vzw of stichting passend rekeningstelsel.
- e) De balans en resultatenrekening vloeien voort uit de balans van de desbetreffende rekeningen
- f) De toegepaste waarderingsregels mogen strenger zijn dan de waarderingsregels opgelegd door het gemeen boekhoudrecht zolang de regels ermee verzoenbaar zijn. Zo niet, is er geen sprake van gelijkwaardigheid.
- g) De jaarrekening omvat de balans, de resultatenrekening en de toelichting. Deze stukken vormen een geheel.
- h) Uitvoerigere vereisten qua structuur en voorstelling van de jaarrekening, het gebruik van eigen terminologie en het al dan niet weglaten van posten, mogen de gelijkwaardigheid niet in de weg staan.
- i) Bepalingen die de overgaan bepalen van een kasboekhouding naar een vermogensboekhouding moeten gelijk zijn aan die van het gemeen boekhoudrecht.

Er zijn nog een 75tal sectoren waarbij het gelijkwaardigheidsvraagstuk speelt. Er zijn er nog 38 waar nog steeds geen oplossing is gevonden.

Alle details van

7.7 Typische V&S topics en innovaties

7.7.1 Beginbalans: 3 startsituaties

- V&S voerde ongeveer dubbele boekhouding → Continuïteitsaanpak BeginsBalans NO = EindBalans N-1 maar dan moeten ze die blijven voortvoeren maar dan met de sectorale verfijningen.
- V&S voerde kasboekhouding of gebrekkige dubbele BH → Zero-based aanpak, alles schatten op de huidige waarde aan het begin van het jaar. Je hebt hier geen enkel cijfer, je vertrekt met een verse tabula rasa!
 - Je begint hier met een beginbalans, precies alsof het vandaag al is opgericht.
- V&S bestaat nog maar enkele jaren en bewijsstukken opspoorbaar → continuïteitsaanpak retroactief, oje hebt nog alle stukken liggen, je kan alles gemakkelijk doorvoeren, je gaat dat retroactief uitvoeren, als je bv 3 jaar je VZW hebt, omaar als je al 57 jaar jouw vzw hebt, dan moet je zero-based beginnen. Je moet je stukken 7 jaar bijhouden! Je zal 7 jaar terug kunnen gaan! Tabel p.256 hoef je niet te kennen!

7.7.2 Waardering beginbalans

- Waardering beginbalans: historische vervangingsverkoops- of gebruikswaarde?
 - → Marktwaaarde (NL) ('JUSTE VALEUR' FR) of bij gebrek gebruikswaarde (VALEUR D'USAGE FR)
- Waardering latere schenkingen: historische vervangings-verkoops-of gebruikswaarde.
 - → marktwaaarde (NL) of (valeur de marché FR) of bij gebrek gebruikswaarde (Valeur d'usage FR)

7.7.3 Internationale boekhoudstandaarden

- Internationale boekhoudstandaarden → marktwaaarde (=value in exchange) ipv value in use bv. Schilderij in kantoor directeur/ hoe gaan we dat waarderen??? Heel moeilijk om dat in te schatten. Aangetoond dat de vraag niet is: hoeveel is dat waard maar wel: wat is de bedoeling? Een economische of een maatschappelijke culturele? De bedoeling achter deze verkoop bepaalt hoeveel het waard is. → In functie daarvan een economische waarde, dan wel geen financiële waarde.
 - Bv. Oudenaarde tapijten verkoop, is heel historisch, heeft een culturele waarde? Of een economische waardering?
- Beginbalans opstellen, maar je kan plots te maken krijgen met een schenking... daar spreekt de wetgever over de marktwaaarde! Als er geen marktwaaarde is, dan neem je de gebruikerswaarde, daarmee weten we niet echt wat de gebruikerswaarde is.

WAARDERINGSVRAAGSTUK

- Monetaire activa, deze zijn gemakkelijk te waarderen omdat we geld uitgeven en/of vorderen.

Als je eigenaar bent van onroerende goederen dan is het niet evident om daar een waarde-etiket op te plakken = waarderingsvraagstuk.

Moeten we dit historisch bekijken, moeten we de vervangingswaarde nemen, de verkoopwaarde, de gebruikswaarde?

=> Neem de marktwaaarde en bij gebrek de gebruikswaarde, maar dan nog blijft het een vaag gegeven. Dit is een discussiepunt en zal dat ook blijven, hier zijn geen internationale/nationale standaarden en normen over. Dus is het vaak à l'improviste ingevuld.

7.7.4 Proprietary – agency

Proprietary: volledige economische rechten (net zoals bijna alle ondernemingen)

Agency/agent: Men als overheid is verantwoordelijk om het te bewaken! Wel titulaire eigenaar maar economische rechten onbeperkt tot meestal bewakingsrecht (=rentmeester). Vaak is het een manager of een verantwoordelijke bv. Inhoud museum, beschermen van natuurgebied,

De overheid kan ook een rentmeester zijn! Wegen zijn gratis, de overheid is de eigenaar van de wegen, maar die overheid is vaak agent en mist een aantal rechten om zich als een volledige eigenaar te kunnen beschouwen, heel vaak hebben ze een bewakingsrecht, maar ze missen het vruchtgebruik, overheid heeft ook geen recht op vervreemding (=verkoop, is meer dan recht op verkoop, je kan ze wegschenken, je kan ze als erflater aan je erfgenamen achterlaten, je kan die gaan ruilen voor andere goederen/ in 98% is het een verkoop)!

Overheid mist het recht op destructie! Het probleem is dan economisch, omdat je rechten ontbreekt, is de waarde van je goederen nihil, want je mist rechten! Moet het dan op het balans komen? Dit is een typisch overheidsprobleem, overheidsaccounting verruimt de scope!

Andere voorbeelden in het rechtswezen, zijn de aangeslagen goederen, zoals drugs! Die worden in bewaring genomen of verbeurdverklarde goederen, zoals een porsche, die goederen worden beschermd! Hiermee moet er rekening worden gehouden.

In de non-profitsector heeft de vzw die "eigenaar" is van goederen die niet noodzakelijk alle daaraan verbonden economische rechten. In volgende tabel wordt het onderscheid getoond tussen eigenaarschap met volledige economische rechten en eigenaarschap met "gebrekkige" economische rechten.

	Proprietary	Agency vb legaat, on behalf of
Bewakingsrecht	X	X
Vruchtgebruik	X	
Vervreemding	X	
Vernietiging	X	

Naast proprietary en agency ook gebruikersrechten, geadministreerde goederen en goederen in leasing

- -> gebruiksrechten bv. Gebruik sportterrein

- -> geadministreerde goederen bv. Te verdelen goederen: voedsel in regio's met hongersnood

- -> leasing zie verder

In de literatuur en handboeken geen overeenstemming qua erkenning waardering en voorstelling.

7.7.4.1 leasing

- Leasingmaatschappij = lessor = leasinggever
 - Behoudt ahw 'Blote' eigendom (de juridische eigenaar is en blijft de leasingsmaatschappij, voor de rest laat die jou de vrachtwagen gebruiken.
 - Blijft titulair eigenaar
 - Voorziet het geld om het product te kopen en voorziet het gebruiksrecht aan de leasingnemer.

- Leasingnemer= lessee
 - Eigenaar van gebruiksrechten
 - Schuld op meer dan 1 jaar
 - Betaalt annuïteit= aflossing + intrest in begin van elke periode(bv maand)
 - Op einde: exclusieve koopoptie max 15%

7.7.4.2 Leasingnemer = lessee

- Eigenaar van de gebruikersrechten/vruchtgebruik/die kan die vijf jaar lang de vrachtwagen gebruiken, na vijf jaar heeft de leasingnemer nog steeds recht op een optie, ik kan die overkopen, de leasingnemer behoudt de laatste rechten. Ze kunnen die leasingsgoederen niet afpakken! Dat is waarom dat leasing zo geliefd is en zo vaak voorkomt! Leasing = huur financiering, je betaalt je huur in het begin van de maand, of begin van de periode. Je koppelt twee transacties in één contract. Je krijgt automatisch een verzekering en zelfs een onderhoud. - Schuld op meer dan 1j
- Betaal annuïteit = aflossing*interest in begin van elke periode (bv maand)
- Op einde exclusieve koopoptie max 15%

In PPS constructies zitten heel vaak leasingvormen ingebouwd.

7.7.4.3 Financiële leasing – Operationale leasing (renting)(mogelijke examenvraag).

- **Wat is operationele leasing?** (hier komt niets op activa & passiva van de balans terecht)
 - Dat is huren, je huurt bv een fiets voor één uur lang, dan betaal je daarvoor 50 euro... We plaatsen het op balans van de leasingsnemers, alsof we die goederen gekocht hebben, omdat we zo sterk de economische eigenaar zijn en de gebruikersrechten hebben, is het dan ook een activum, op passief kun je de schuld uitdrukken. Bv. Een vrachtwagen geleased voor 30k euro, met hoeveel stijgt ons totaal vermogen? Met 30k euro zal ons actief stijgen. Financiële leasing komt alleen op de balans. Actief 30k en ook afschrijven... De operationele leasing komt niet op de balans, bv een bootje of een fiets huren! De kosten komen wel op de balans bij de financiële leasing.
- **Wat is financiële leasing?** (hier komt het wel op de activa & passiva van de balans).
 - Leasingsmaatschappij, men behoudt het de eigendom en blijft titulair eigenaar
 - Leasingnemer, eigenaar van de gebruiksrechten. Je bent zo goed als eigenaar, maar strikt juridisch genomen ben je de eigenaar niet.
 - Het geleasede product komt op de balans van de lessee.
 - 1 van de uitzonderingen van de activa die op de balans komen zonder het eigendomsrecht te hebben.

7.7.5 Eigen vermogen

Er is geen kapitaal in een VZW, er zijn wel fondsen van de vereniging. We keren geen winsten uit, maar zijn er wel geormerkte fondsen of bestemde fondsen voor zover het beleidsorgaan van de VZW beslissingen neemt over bepaalde bestedingen/activiteiten (voor de toekomst).

Belgische wetgever Samenstelling eigen vermogen W.Venn.

- Klasse 10. Geen vennootschapsrechtelijk kapitaal, wel maatschappelijk kapitaal = aanvangskapitaal + permanente middelen
- Klasse 11. Uitgiftepremies zonder voorwerp
- Klasse 12. Herwaarderingsmeerwaarden behouden

- Klasse 13. Geen reserves, wel bestemde fondsen, bepaalde middelen voor specifieke doeleinden. Reserves winsten geweest die nog niet zijn uitgekeerd. Maar de onderneming kan om bepaalde redenen winsten laten reserveren. In vzw's moeten we niet spreken over winsten. We spreken over bestemde fondsen! Voeding van die middelen:

1. Die bestemde fondsen kunnen worden opgevangen via de winst die de VZW realiseert.
2. Rechtstreeks, je creëert een benefit concert, auto's wassen, voor een bepaald doel van de VZW, die 100k euro zal rechtstreeks naar de bestemde fondsen...

EXAMENVRAAG: Wat is het verschil tussen reserves en bestemde fondsen? Reserves een vennootschapsrechtelijk begrip, winsten die nog niet worden uitgekeerd, maar worden gereserveerd. Bij VZW's keer je nooit winsten uit, maar hier heb je bestemde fondsen, middelen die gelden om een bepaald doel te kunnen bereiken.

- Klasse 14. Overgedragen resultaten behouden: De algemene vergadering, een deel van de winst uitbetaald, een deel in reserves, een over bepaalde winsten geen uitspraak doet, dat noemt men dan overgedragen resultaten, het is een uitgestelde beslissing. Bij een VZW, gaan ze die beslissing uitstellen, om te kijken, hoeveel we naar één van de bestemde fondsen gaan geven. Is ALTIJD een uitgestelde beslissing. Als je verliezen maakt, kan dat zeker niet naar een bestemd fonds, want die is altijd positief!

7.7.6 Amerikaanse standards: Samenstelling "eigen vermogen"

- **Permanently restricted funds:** Men gaat op die manier het beleid verkopen. Hiervan moet de overheid in de VS afblijven!
- **Temporarily restricted funds:** Nu kan je er niet aan, maar in de toekomst kan je wél aan (of toch gedeeltelijk).
- **Unrestricted funds:** Overgedragen resultaten. Hiermee kun je bewegen die kun je vrij gebruiken en aanwenden.

Op **EXAMEN** moet je gewoon weten wat er werd gezegd in de les! Hoe ziet het Amerikaans voorbeeld eruit? => Mogelijkheden van beleid te voeren gelet op het feit dat er restricted funds (hier kan je niets/weinig mee doen) en unrestricted funds (hier kan je alles mee doen) zijn.

7.7.7 Voorzieningen voor risico's en kosten (BELANGRIJK)

Zijn schulden, maar worden niet geklasseerd als schulden, en worden apart geklasseerd buiten de EV en tegelijk betekenen ze een kost.

- Cumulatieve voorwaarden moeten aanleggen voorziening:
 1. De kost/schulden van een gebeurtenis moet (met een grote waarschijnlijkheid) opgelopen zijn tijdens het boekjaar.
 2. Het exacte bedrag van de kost ligt niet vast per einde boekjaar, maar is nog onzeker
 - a Als het bedrag vastligt dan behoort het tot schulden.
 - b Kosten zullen debiteren en voorziening voor risico's & kosten zullen crediteren met dezelfde waarde.
 3. De kost is het gevolg van een duidelijk omschreven individualiseerbare gebeurtenis of object, zodat men het niet willekeurig zou gebruiken.
 - a Het moet individueel omschreven of anders kan men misbruik van maken. Waarom kunnen ze er misbruik van maken? Waarom gebruiken vzw's het meest? Ze doen dit om meer subsidies giften te krijgen. Als ze veel winst tonen => minder subsidies.
 4. Het voorvallen van de kost en de afwikkeling zijn nog in ontwikkeling, het kan nog verergeren of verminderen, de belangrijker ervan kan verhogen of verlagen. Het is dus nog in afwikkeling, er wordt een schatting gevraagd van iets dynamisch.
 5. De kost en dus ook de voorzieningen kunnen volgens objectieve beoordelingscriteria worden genaamd, dit is een belangrijke nuance in de globale onzekerheid, je kan onzeker zijn, maar aan de andere kant serieuze steunpunten hebben om erop te staan. We zien meer en meer unrecorded

liabilities: het zwijgen over belangrijke informatie en dat gebeurt in de overheid zeer vaak, een overheid is complex, omdat je dan ook met legislaturen zit.

Hier in België spelen de struisvogelpolitiek en we zwijgen over pensioenvoorzieningen als schuld, want de pensioenen zijn voorzieningen, het exact bedrag is niet zeker! Als die persoon gepensioneerd is en overheid – onzekerheid, mensen leven langer...

Volgens beoordelingscriteria, demografisch kan het heel accuraat laten uitrekenen, dus vijfde voorwaarde is ook voldaan! Zilverfonds: Het ging gefinancierd door begrotingsoverschotten, maar er waren geen overschotten... Het is heel ruim!

Voorzieningen worden onder meer aangelegd voor:

- Pensioenen
- Belastingen
- Grote herstellings- en onderhoudswerken
- Overige risico's en kosten
- Terug te betalen subsidies en legaten en voor schenkingen/legaten met terugnemingsrecht
=> **BELANGRIJK** is er op te wijzen dat “voorzieningen” niet mogen worden verward met “bestemde fondsen”:
- Voorzieningen geven aanleiding tot kosten en doen het eigen vermogen verminderen - Bestemde fondsen betekenen geen kosten, maar vormen middelen die desgevallend na resultaatverwerking worden “gespaard” voor een bepaald doeleinde.

Einde les 7/03.

7.7.8 Voorzieningen voor risico's en kosten EXAMENVRAGEN! Voorzieningen is dat nu van mogen of moeten aanleggen?

Ja, het is van moeten! Als de voorvallen er zijn, die aan de voorwaarden voldoen!

In een instelling die haar boekhouding afsluit per 31/12/20N0 wordt op 12/02/N1 een personeelslid ontslagen met een bijhorende betwisting. Moet deze instelling een voorziening in 20N0 aanleggen.

NEEN, want je voldoet niet aan de voorwaarden, het is van de 20N0 en niet 20N1, hier zit je niet voor voorzieningen voor 20N1.

In een verzorgingsinstelling ontstaat op 13/11/20N0 een geschil met patiënt die niet tevreden is en de schadevergoeding vraagt. Na gepalaver komt directie met patiënt overeen op 12/12/N0 om na 2 maanden een schadevergoeding uit te keren van 800 euro. Moet deze instelling een voorziening aanleggen per 31/12/N0 en zo ja voor hoeveel?

Het is een echte schuld, want die werd al afgesproken en is niet dynamisch en er is geen onzekerheid!

In een medisch labo waar men proefbuisjes gebruik, blijkt er algemeen technisch verlies van beschadigde, defecte proefbuisjes te bestaan van 0,1%. Dit soort defecten wordt niet teruggenomen door leverancier. De boekhouder heeft het gemiddeld jaarlijks verlies algemeen ruw geraamd 100 euro. Moet deze instelling een voorziening aanleggen en zo ja voor hoeveel?

NEEN, er wordt geen voorziening aangelegd, omdat het mag niet algemeen zijn, je moet het kunnen individualiseren! Dit is te generiek, en je kan hier creatief als boekhouder zijn, wat niet mag voor een voorziening!

Een vereniging van tolken heeft van de gemeentesubsidie gekregen voor ontwikkelen van taallessen Nederlands van 4k euro. De vereniging wenst deze som echter voor een ander doel te gebruiken en reageert de voorwaarde gesteld door de gemeente. Moet deze vereniging een voorziening boeken?

Is de kans heel groot dat de gemeente het gaat sanctioneren, dan krijg je een geschil, uit dat geschil kan een voorziening ontstaan. Als er geen geschil is dan heb je een kost!

Categorieën:

- 1. Pensioenen en soortgelijke verplichtingen
- 2. Belastingen
- 3. Grote herstellings-en onderhoudswerken
- 4. Overige risico's en kosten
- 5. Giften en schenkingen met recht op terugneming Voorzieningen is niet gelijk aan bestemde fondsen.

EXAMENVRAAG: Wat is het verschil tussen voorzieningen en bestemde fondsen?

Is niet gelijk! Die zijn eerder opposant!

- Omdat, Bestemde fondsen, daar is afgesproken, voor zoveel euro aan dat fonds, bij voorzieningen is het niet exact! Nog een belangrijk verschil is dat, de bestemde fondsen, wat gaan we met onze gelden doen? Bij voorzieningen heb je een kost opgelopen als gevolg van een voorval!
- Nog een heel belangrijk verschil is: Bestemde fondsen zijn middelen die je kunt besteden, het zijn winsten (gelden uit concerten en crowdfunding) Bij voorzieningen heb je prijs die je EV aanpassen door kosten en niet winsten. Bestemde fondsen is een vermogen en een voorziening is een kost.

7.7.9 Ledenbijdrage

Zijn ledenbijdragen vorderingen? Ze kunnen het niet verplicht vorderen, omdat je geen lidmaatschap moet betalen, maar je wordt dan wel geschapt van je club. Je bent nooit verplicht, omdat je altijd kan stoppen met je lidmaatschap! De VZW kan het niet vorderen, dus het is geen activo. Het is een voorstel, maar geen verplichting!

7.7.10 Resultatenrekening en -verwerking

Resultatenrekening 'naar soort' verplicht: Resultaten naar bestemming optie in toelichting

Resultaatverwerking

- In oorspronkelijke KB 19/12/2003 geen resultaatverwerking opgenomen wegens geen zin, want geen vennootschapsrechtelijk overgedragen resultaten van vorig boekjaar dit jaar te verwerken. P266 in HB. - Spijtig genoeg toch opgenomen in KB 18/12/12, waar een mutatiestaat van het eigen vermogen (bv Frankrijk) een betere en ruimere aanpak had geboden.

Resultatenrekeningen naar bestemming heel goed kennen. Voor de stakeholders in een onderneming telt alleen de winst, en is het belangrijk de resultaten naar soort! We zien de resultaatrekeningen naar heel de instelling en niet naar bepaalde items! En de VZW mogen een resultaat rekening naar bestemming maken, het resultaat naar soort is voor de VZW's verplicht! Is zeer relevant als je geen kleine vzw meer bent. Dit is om te kijken waar de financiële problemen ich voordoen (≠ departementen). Waar liggen de problemen? Waar kan de oorzaak liggen? Dit zie je niet in de RR!

7.7.10.1 Verschil RR naar aard/soort en naar bestemming?

Je kan je RR splitsen of opgesplitst tonen want voor ZH is het verplicht om een RR naar bestemming te tonen, omdat we zullen te weten komen wat een verschillende dienst kost. (bv. Het labo)

7.7.11 Resultaatverwerking

Vzw's kunnen geen dividenden uitkeren en zijn niet onderworpen aan de regels in verband met de resultaatverwerking. Het heeft dus geen zin om elk jaar de overgedragen resultaten van het vorig boekjaar op te nemen in het te bestemmen resultaat. In een vzw wordt het resultaat van het boekjaar toegewezen naar een bepaald onderdeel van het vermogen.

7.7.11.1 Meet de ResultatenRekening het resultaat van de vzw?

Het toepassen van een vermogensboekhouding lijkt te leiden tot een resultaat (winst/verlies). Deze verwachting blijkt overschat want eigenlijk meet de resultatenrekening **niet het werkelijk resultaat** van non-profit- en overheidsinstellingen, tenzij voor hun bedrijfsmatige onderdelen. M.a.w. Er dient op gewezen te worden dat de **waarde van de dienstverlening die de vzw levert zich onvolledig en gebrekkig vertaalt in bedrijfsopbrengsten.**

Een eerste argument: Er bestaat niet zoiets als W/V van non-profit- en overheidsinstellingen. Cash inflows en cash outflows houden niet rechtstreeks verband met elkaar, zodat er geen sprake kan zijn van een winst/verlies.

-> Ondernemingen worden opgericht met het doel een economische winst te behalen en daarom offeren zij inputs op om daarmee opbrengsten te realiseren zodat het verschil, gemaximaliseerd kan worden.

-> Non-profitinstellingen offeren geen middelen op om opbrengsten te genereren. Zij verwerven middelen om te kunnen instaan voor maatschappelijke dienstverlening.

Een tweede argument: Verenigingen mogen niet beoordeeld worden op het verschil tussen hun economische opbrengsten en kosten omdat die opbrengsten niet de werkelijke outputs zijn. Een derde argument: Een moeilijkheid in een vermogensboekhouding voor verenigingen en ook voor overheden zijn de zogenaamde "non-exchange transactions". Het betreft transacties waar er geen rechtstreeks causaal verband is tussen verkregen financiële middelen en hun overeenstemmende kosten. Daarom blijft het voor de rapportering in de non-profitsector wenselijk voldoende aandacht te besteden aan de dikwijls moeilijk meetbare waarde van de dienstverlening ("waar-voor-je- geld" = "value for money") die de vzw aan haar leden biedt.

7.7.12 Subsidies, schenkingen, transfers en andere "non-exchange transactions"

Inleiding Vzw's krijgen dikwijls te maken met geldmiddelen. Het kan gaan om regelmatige subsidies die een bepaalde overheid of andere non-profitinstelling periodiek overmaakt. Het is ook mogelijk dat schenkingen

optreden vanuit privépersonen of –instellingen al of niet gekoppeld aan een afgesproken doelstelling qua besteding.

= LEGATEN. Het betreft middelen die worden overgemaakt t.g.v. Een erfenis, dikwijls gepaard met een bepaalde doelstelling of voorwaarde die aan de vzw zijn opgelegd.

Scheningen kunnen gebeuren in SPECIËN of IN NATURA .

Vzw's hoeven niet altijd een aanwending te hebben voor giften: sommige kregen goederen kennen niet altijd onmiddellijk een gebruik. In een aantal gevallen krijgt de vzw goederen enkel en alleen om ze te distribueren. (Bv. Zandzakjes) Wat ook vaak voorkomt is dat de vzw geen geld, noch goederen krijgt, maar wel het engagement van bepaalde vrijwilligers om gratis diensten voor de vzw te verstrekken.

Om een degelijk zicht te krijgen op de boekhoudkundige verwerking dient met informatie te verkrijgen over de belangrijke karakteristieken:

1) Bedoeling: De reden waarom geschonken wordt.

2) Wat: (voorwerp) er juist geschonken wordt.

3) Waarvoor de geschonken goederen zullen dienen Bv. Als startkapitaal, ter investering, voor de werking, ter distributie, ...

7.7.12.1 Permanente ondersteuning, schaalvergroting, met het oog op gebruik in de vzw

Kapitaalgoederen en/of financiële middelen worden in dit geval aan de vzw versterkt met het oog op duurzame ondersteuning. Het kan gaan om gebouwen, uitrusting, e.d. Die door de vereniging zullen worden gebruikt of om financiële middelen om dergelijke gebouwen te verwerven of om financiële middelen bedoeld als startkapitaal.

-> Deze gebeurtenissen breiden het totale vermogen van de vzw uit zonder dat zij te maken hebben met de resultatenrekening. Dit is de reden waarom ze geregistreerd worden rechtstreeks in de balans en niet in de RR.

Criteria om uit te maken of het wel om een permanente ondersteuning, schaalvergroting gaat, kunnen o.a. Zijn:

- De oprichting van de vzw
- Aanzienlijke uitbreiding ledenaantal
- Uitbreiding maatschappelijk doel
- Geografische uitbreiding
- Verruiming dienstverlening
- ...

Indien het vreemde valuta betreft, dient men deze wel eerst om te zetten in euro.

Omdat geschonken goederen die meerdere jaren worden gebruikt in principe evengoed aan slijtage onderhevig zijn, dan gekochte goederen, is het wenselijk ze op een gelijkaardige manier af te schrijven. Wanneer het gaan om terreinen of beschermde erfgoederen zijn afschrijvingen niet van toepassing.

Boekhouding wordt voorgesteld om het gebouw en/of de geldmiddelen op het actief te plaatsten en voor hetzelfde bedrag op te nemen in de rubriek "maatschappelijk kapitaal" op het passief van de balans

22X Gebouwen of 55 Liquide middelen

@100 Beginvermogen (in geval van beginbalans)

Of 101 Permanente financiering (in geval van latere boekjaren)

Wat indien het geen schenking van duurzame goederen betreft, maar vrijwilligersprestaties met oog op het tot stand brengen van gebouwen?

-> Het vzw-boekrecht schrijft voor dat men de waarde van deze kapitaalgoederen opneemt bij de boekhoudkundige inventarisatie van de gebouwen of uitrusting. Wanneer ze echter niet bedoeld zijn om economische voordelen op te leveren, maar enkel een potentieel aan dienstverlening mogelijk maken, dan kan er ernstig over getwijfeld worden aan hun economische waarde en uitdrukking op het actief.

Ondersteuning van de vzw zonder schaalvergroting

Om bepaalde redenen kan een vzw beschikken over bepaalde sommen bedoeld als ondersteuning van haar werking.

(1) Ontvangen geldsommen aangewend voor werkingsdoeleinden

Meest voorkomende: bv. Geldmiddelen die periodiek worden gestort bij de vzw of die occasioneel worden gestort, maar die in elk geval betrekking hebben op de werking tijdens het boekjaar.

Deze middelen doen de liquiditeiten van de vzw stijgen. Ze vormen tegelijk een "opbrengst" die in de RR wordt uitgedrukt. (73: lidgeld, schenkingen, legaten, subsidies)

55 Bank

@ 73X Werkingssubsidie

(2) Ontvangen geldsommen aangewend voor investeringsdoeleinden

De vzw onder één dak heeft reeds twee residentiële voorzieningen voor opvang van zorgbehoevenden. 2X Mat. Vast actief @ 44 Leveranciers

27X Vorderingen op LT

@15X Investeringsubsidie

55 Bank

@27X Vordering op LT

44 Leveranciers

@55 Bank

(3) Schenkingen van goederen, zelf gebruikt door de vzw als werkmiddel

De bepaling van goederen die door de vzw zelf worden gebruikt, ligt wel voor de hand: het gaat om brandstoffen voor de verwarming van de lokalen, bureaumateriaal, goederen verbruikt bij de dienstverlening,...

(4) Schenkingen van goederen aan de vzw, gebruikt voor LT (investeringsgoed)

Door deze schenking via kapitaalsubsidies te verwerken, wordt deze niet ineens in resultaat genomen, maar a rato van de afschrijvingen in de resultatenrekening verwerkt.

Bv. 24X Bestelwagen

@ 152 Kapitaalsubsidies ontvangen in natura

(5) Schenkingen van goederen welke niet door de vzw zelf worden gebruikt maar wel rechtstreeks vatbaar zijn voor realisatie

In het geval dat de goederen niet door de vzw zelf worden gebruikt, maar wel vatbaar zijn voor realisatie, worden ze ook in de boekhouding opgenomen voor zover ze aanleiding geven tot voorraden per einde boekjaar.

(6) Schenkingen van goederen welke niet door de vzw zelf worden gebruikt en niet rechtstreeks vatbaar zijn voor realisatie

Het gaat hier o.a. Om goederen die de vzw wel krijgt toegewezen, maar dit enkel ter distributie of doorgaven. Dergelijke goederen worden niet opgenomen in de boekhouding

(7) Schenkingen diensten of vrijwilligerswerk

Geschonken goederen zijn het laten gebruiken van goederen zonder huur of m.a.w. Goederen worden niet geschonken maar wel gratis ter beschikking gesteld. Deze goederen worden in de boekhouding opgenomen alleen wanneer ze onder bezwarende titel kunnen worden gebruikt door de vzw.

Vrijwilligerswerk dat dus niet wordt vergoed vormt een “social input” en wordt dus niet financieel economisch gewaardeerd en in de boekhouding uitgedrukt. Dit neemt niet weg dat de output gebaseerd op vrijwilligerswerk wel economisch van aard kan zijn en in de boekhouding wordt opgenomen.

Operationele ondersteuning, werkingssubsidies voor meerdere jaren, geen schaalvergroting (“fund raising”)

Een vzw kan in een bepaald jaar middelen verwerven voor meerdere toekomstige perioden. Een typisch voorbeeld: Fund Raising – die de vzw in staat stelt om tijdens het boekjaar bv. 1 miljoen euro te verwerven om dan deze middelen aan te wenden voor dienstverlening in de komende 5 jaar. (= fondsenverwerving)

Komt op rekening: Bestemde fondsen (13) en niet op RR

-> Kan gecrediteerd worden op geld die we krijgen maar kan ook gecrediteerd worden op fondsen die we verwerven.

7.7.12.2 Schenken voor specifieke projecten

Het gebeurt soms dat een vzw gevraagd wordt om een specifiek project uit te werken, hiervoor middelen krijgt en waarbij de resultaten bestemd zijn voor de schenker van de middelen. Omdat de resultaten bestemd zijn voor de schenker, wat in de praktijk niet altijd eenvoudig is, gaat het hier niet om een “non-exchange transaction”, maar om een bestelling in uitvoering (BIU)

7.7.12.3 Kwijtschelding van schulden

Dat schulden worden kwijtescholden = de schuldenrekeningen worden afgeboekt. Welke rekening wordt er gecrediteerd, hangt echter af van de context en de reden van de schulden. 17X, 4X Schulden @ 73 Schenkingen

Of @ 101 Permanente financiering of @ 15 Kapitaalsubsidies

-> Moeilijk in te brengen in de boekhouding! Het moet dus ergens gecrediteerd worden of anders klopt de RR niet.

Specifiek project: ruiltransactie is voor degene die betaald (opbrengst)

Specifiek project: die je doet voor iedereen dan is het openbaar en is het de overheid die betaald.

7.7.12.4 Interest- en aflossingssubsidies

Indien de instelling middelen verwerft om de interesten op een lening te helpen betalen zie de journalisering er als volgt uit:

- In geval van gesubsidieerde interesten:

55 Kredietinstellingen

@ 73 Schenkingen

- In geval van gesubsidieerde aflossingen:

55 Kredietinstellingen

@ 73 Schenkingen 17X, 4X Schulden

@ 55 Kredietinstellingen

-> Komt vaak voor in de praktijk

7.7.12.5 Beloften tot schenkingen en sponsorship ("Pledges")

Sponsors kunnen met vzw's afspraken maken rond de periodieke stortingen van financiële middelen Bv. Enkele jaren geleden was er een overstroming, NGO's springen daar op en iedereen wil helpen, als het er op aan komt krijgt iedereen maar een deel van wat er beloofd werd.

-> MOET contractueel en onvoorwaardelijk vastliggen! (Anders is het geen vordering en kunnen ze maar allemaal hopen dat ze zullen schenken)

7.7.12.6 Verstrekte subsidie en schenkingen door de vzw

Nu is het onze vzw die een schenking doet. Als de vzw geld geeft dan kan je zeggen wat er gaan mee gebeuren en het geld ben je dan kwijt.

Schenking = vermindering van de bankrekening, want we zijn het onmiddellijk kwijt. (leidt tot kosten, vermindering van de activa.)

7.7.12.7 Transfers van middelen naar andere vzw's of non-profitinstellingen

-> Er is nog wat onzekerheid over, accounting is hier nog niet voldoende aangepast.

Investeringsubsidies: Deze worden ook als opbrengst afgeschreven en verrekend in functie van de levensduur van de betrokken goederen. Je schrijft een subsidie dus af over de duurtijd dat de investering loopt. Worden op de 15 rekening geboekt. Afschrijvingen van investeringsubsidies worden van de 15 rekenen aan de 75 rekening geboekt

Lening: Je kan vaste annuïteiten hebben maar ook vaste kapitaalsaflossingen. Boekhoudkundige verwerking:

- Ter beschikking stellen hoofdsom => 55 bankrekening @ 17 schulden op lange termijn
- Overboeking van lange termijn schuld naar korte termijn schuld => 17 @ 42 (enkel kapitaal) altijd op 31/12/N0
- Betaling 1e aflossing: 42 @ 55 EN 65 @ 55

Leasing: Contract waarbij de leasingnemer het gebruiksrecht heeft van een goed tegen een reeks van periodieke vergoedingen aan de leasinggever. De restwaarde aftrekken van het leasingcontract.

Boekhoudkundige verwerking:

- Afsluiten van het contract: 25 (vb) @ 172 (leasing contract)
- Overboeking van LT naar KT schuld: 172 @ 42
- Afschrijving van het materiaal: 63 (afschrijving) @ 259 (vb) geboekte afschrijving in leasing
- Betaling 1e aflossing: 42 EN 65 EN 49 (terugvorderbare btw op annuïteit) @ 55

Roerende leasing: Je 'huurt' iets voor een lange periode en op het einde van die periode kan je nog een klein bedrag betalen waardoor het van u is. Je hebt nog 15% over dat je moet betalen.

Onroerende leasing: Je 'huurt' iets voor een lange periode en op het einde van die periode is het van u.

Loonkosten:

- 6. @ 45 bezoldigingen EN RSZ EN bedrijfsvoorheffing
- 45 @ 55 bezoldigingen EN RSZ EN bedrijfsvoorheffing

Full costing: directe en indirecte productiekosten

Direct costing: directe productiekosten

Algemene indirecte kosten: marketing, inrichting, research

Vervaardigingsprijs: moet altijd de directe kosten bevatten mag de indirecte kosten bevatten maar mag nooit de algemeen indirecte kosten bevatten.

Waarderingsregels voor de manier van afschrijven zeggen iets over:

- De duurtijd
- De af te schrijven waarde (aanschaffingswaarde-restwaarde) - het ritme van afschrijvingen.

Waardevermindering: wordt gebruikt wanneer de waarde van een niet-afschrijfbaar actief minder blijkt te zijn dan de geboekte waarde. Vb: terreinen (worden niet afgeschreven), klantenvorderingen die dubieus zijn geworden. Waardevermindering wordt berekend op basis van vordering excl BTW.

De venale waarde: = de verkoopwaarde. Hieronder moet men verstaan de prijs die de meestbiedende gegadigde zou bereid zijn te betalen indien het goed zou te koop gesteld worden onder de meest gunstige voorwaarden en na een degelijke voorbereiding.

Herwaarderingsmeerwaarden: deze zullen op de balans hun uitdrukking vinden in een stijging van de kosten dus een daling van het overgedragen resultaat.

Resource dependency= goed beeld willen tonen in RR om subsidies aangewakkerd te houden

7.7.12.8 Patrimoniale taks vzw's

De jaarlijkse taks op de vzw's, ook wel **patrimoniumtaks** genoemd, is een taks tot vergoeding van de successierechten die in het geval van een rechtspersoon niet kunnen worden geheven.

De grondslag voor deze belasting is het **geheel van de bezittingen** die de vzw in eigendom heeft. Hiervoor komen zowel lichamelijke (bv. Gebouwen) als onlichamelijke (bv. Auteursrechten) goederen in aanmerking.

Een aantal bezittingen, zoals bijvoorbeeld de in het buitenland gelegen onroerende goederen, vallen hierbuiten. Van het geheel van de belastbare bezittingen mogen er behoudens enkele uitzonderingen geen schulden of lasten worden afgetrokken.

8 Deel III Accounting en rapportering overheidsorganisaties

Hoofdstuk 4: De budgettaire- en de vermogensboekhouding

Bij overheden krijgen we te maken met een nieuw soort boekhouding, maar wat je geleerd hebt de voorbije hoofdstukken blijft gehandhaafd en gelden.

8.1 1. Budgettaire boekhouden

Traditioneel voeren overheden een zogenaamde budgettaire boekhouding, waarin kosten en opbrengsten géén rol spelen. De nadruk ligt er op de autorisatie van middelen die we afspreken die nodig is voor het overheidsbestuur vs. De besteding van die middelen. Dit MOET

Geautoriseerd/begroott verlopen en afspraken over gemaakt worden, het is grondwettelijk vastgelegd dat de overheid geld moet besteden/aanwenden. Begroting = budget, dit houdt in wat er afgesproken wordt met de democratisch verkozen omtrent geldzaken (voor dit jaar en de volgende jaren).

=> De boekhouding dat deze afgesproken budgetten/begroting registreert is deze budgettaire boekhouding. Ze is dus WEL toekomstgericht én retroactief werkend. De kleine vzw voert puur een kasboekhouding, bij een overheid is het ingewikkelder met een budgettaire boekhouding OMDAT er schattingen en plannen gemaakt moeten worden. Er moeten politieke overeenstemmingen komen omtrent de schaarse middelen. Alles verloopt planmatig, afgesproken en geautoriseerd, met andere woorden het moet goedgekeurd en bevestigd worden. En eens het goedgekeurd is, moet men zich hier aan houden. **DUS** politiekproces in functie van beleid.

De doelstelling is anders, de winst doet er als het ware niet toe. Het gaat om een democratie waarbij er geen sprake is van een onderneming en dus ook niet van het 'plezier' van de aandeelhouders. **MAAR** men wil de publieke portefeuille controleren en mogelijk te maken (cijfers te geven, beslissingen te maken, ...). Men is tegen het principe van 'overspending' = meer uitgeven dan men kan uitgeven. Als je constant met overspending zit, dan moet je het tekort bijpassen met nieuw geld en blijven de problemen zich opstapelen. Wereldwijd is dit principe van budgettaire boekhouding bekend, **MITS** cruciale verschillen per land zijn het dat er ook grote gelijkenissen zijn als we spreken over de democratie.

PRINCIPES die gelden bij de budgettaire boekhouding:

- Annaliteit = Alleen de geplande ontvangsten en uitgaven, rechten en verplichtingen die plaatsvinden tijdens het dienstjaar gaande van 1 januari tot en met 31 december worden beschouwd DUS alles wordt bekeken per jaar en tegelijkertijd nog eens per kalenderjaar (ondernemingen/vzw's kunnen hun boekjaar kiezen, overheden kunnen dit NIET het is verplicht per kalenderjaar).

OPGELET: Budgetten toegekend voor een bepaald jaar mogen NIET aangewend worden voor de uitgaven van een ander jaar, dit omwille van het principe van annaliteit.

EXAMEN: "Waarom zoveel belang aan dit principe?" => Legislaturen worden ervoor afgerekend, de oppositie kijkt naar..., enzovoort.

EXAMEN: "Betekent annaliteit dat de overheid met haar begroting maar voor één jaar verder kijkt?" => Het budget geldt voor één jaar, maar zit wel vervat in een meerjarenplanning. Traditioneel werd er in een budgettaire boekhouding maar voor één jaar gebudgetteerd. Maar sinds 'kort' zijn overheden verplicht aan een meerjarenplanning te doen bv. 4/5/6-jaar afhankelijk van het regime (overheidsniveau) en de regelgeving. Dat meerjarenplan heeft niet enkel een accountingperspectief, maar ook een belangrijk beleidsperspectief. Binnen het budgettaire denken is die meerjarenplanning wél een belangrijke verbreding.

= Specialiteit/specifiteit: Elke ontvangst en uitgave moeten worden gespecificeerd en mag niet vaag/algemeen blijven. Een uitgavenbudget mag enkel gebruikt worden voor de overeenstemmende items, dit wilt zeggen dat wanneer er geld over is op één domein je dit bijpast bij een domein waar er een tekort is (dit kan in principe niet, tenzij met budgetwijzigingen, voorwaarden, ...)

= Universaliteit: Alle ontvangsten en uitgaven moeten opgenomen worden in de begroting van de overheid/instelling. Opnieuw: compensatie van stromen tussen diensten is niet toegelaten (dit durft politiek wel eens gevoelig te liggen).

= Publiciteit: Zeer belangrijk, het budget moet openbaar besproken en goedgekeurd worden. Ze zijn bovendien ook beschikbaar voor het publiek/burgers. **DUS** de openbaarheid van bestuur is ook in accounting van groot belang en essentieel in een democratie. **OPGELET:** Een uitdaging is het moderniseren van dit principe en het te vergemakkelijken. We zijn hier gestoeld op een 'input-visie' nl. We handelen zoals het in de 'boekjes' staat; maar we moeten evolueren naar een 'output-visie' waarbij we ons moeten richten op de stakeholders en betrokken partijen. Publiciteit is dus een mooie droom, maar er is niettemin nog werk aan de winkel.

- Evenwicht: Het budget mag géén tekorten bevatten, noch een fictief evenwicht vertonen. Je mag uitgeven wat je hebt, maar niet meer dan dat (grens). In het overheidswezen mag men erover gaan bv. 3% voor de federale overheid, **MAAR** het evenwicht is van belang voor het verder evolueren van de overheden. >> Je kan maar op gebruiken wat je hebt = essentie van het evenwichtsprincipe!

8.2

2. De budgettaire cyclus

Het budgettair boekhouden is véél meer dan de kasboekhouding. Bestaande uit 4 onderdelen:

1. Opstellen van de begroting en registratie van de kredieten

BV Aankopen & investeringen Alle geplande ontvangsten en uitgaven worden geregistreerd op basis van de definitief goedgekeurd en vastgestelde begroting (door de beleidsorganen). De begroting is ingedeeld volgen functioneel-economische classificatie/code: Je kan verrichtingen indelen volgens soort, maar ook volgens bestemming (beleidsdomein) en bij de vzw's hebben we dit 'naar bestemming' genoemd waarbij de bedragen anders gesorteerd worden. Dit is hetzelfde hier nl. Naargelang de functies die men beoogt en wilt bereiken. **DUS** ook bij overheden kan men een onderscheid maken tussen:

- Voor welke functie bv. Onderwijs, veiligheid, ... (gelijkaardig als 'naar bestemming')
- Welk soort uitgave/ontvangst (gelijkaardig als 'naar soort')

EXAMEN: "Heeft deze eerste fase een invloed op de dubbele/volledige boekhouding van een overheid?" Het goedkeuren van de budgetten moet niet opgenomen worden in de boekhouding **WANT** het heeft niets te maken met geld. **DUS** fase 1 de goedkeuring heeft geen gevolg voor de boekhouding, deze fase is er blind voor. Het is wél een belangrijke registratie, **MAAR** niets te maken met rekeningen. Overheden kunnen niet zonder deze goedkeuring, dus ze is wel essentieel.

2. Voorgenomen verbintenissen

= **VASTSTELLING** van een krediet voor een bepaalde activiteit. **OPNIEUW** niets te maken met de rekeningen. Bij punt 1. Zaten we bij de goedkeuring van het budget, bij vastlegging gaat het over 'welk geld gaan we voor wat gebruiken'.

3. Aangegane verbintenissen

- De ontvangstenkant van de begroting => Het vastgesteld recht (= invorderingsrecht) - De uitgavenkant (wat we met ons budget doen waarvoor we al iets hadden vastgelegd) => Een aanrekening, de inspanning is effectief gebeurd en wordt bijgevolg aangerekend **WANT** het budget is verbruikt => Effectief ten laste nemen van het budgettair krediet dat voorzien is in punt 2.) => Traditioneel bij overheden is zo een aanrekening het bewijsstuk zelf.

4. Betaling

Sluitstuk van de cyclus, het wordt echter niet effectief geregistreerd in de boekhouding. Dit is de enige fase van het budgettair boekhouden dat gemeenschappelijk is aan de kasboekhouding.

8.3 3. Rapportering budgettaire boekhouding

Ontvang- sten		Begroting / krediet	Bruto Vastge- stelde rechten	Onin- baar	Netto Vastge- stelde rechten	Geïnd
Prestaties	Belastingen	1.000	1.000	10	990	900
	Verkoop eigen producten	100	105		105	85
	Verhuring roerende goederen	50	45	5	40	40
	Inkomsten Zilvermeer	25	23		23	22
Over- drachten	Aandeel in Vlaams gemeentefonds	200	200		200	200
	Opbrengsten van concessies	15	15	2	13	11
	Werkingsubsidies van een HO	350	340		340	335
Schulden	Dividenden uit aandelen	10	9		9	9
	Creditrente op financiële rekeningen	30	26		26	26
Totalen		1.780	1.763	17	1.746	1.628

Uitgaven		Begroting	Vastlegging	Aanrekening	Betaald
Personeel	Vergoedingen	50	50	50	50
	Wedden ...	912	912	912	912
	Pensioenen	130	130	130	130
Werkings- kosten	Inkopen grondstoffen	110	100	95	80
	Huur en huurlasten	30	30	30	30
	Administratieve werkingskosten	25	23	20	20
	Computerkosten	15	15	14	13
Over- drachten	Subsidiëring jeugdwerking enz.	200	200	200	200
Schuld	Jaarlijkse interest van leningen	95	95	95	75
	Jaarlijkse aflossingen van leningen	125	125	125	100
Totalen		1.692	1.680	1.671	1.610

8.4 4. Van budgettaire naar vermogensboekhouding

Laatste decennia vermogensboekhouding in publieke- en non-profit entiteiten, meestal aanvullend op de budgettaire boekhouding DUS de vermogensboekhouding wordt er veelal aan toegevoegd.

Budgettaire boekhouding kan je verbeteren, maar je kan ze niet veranderen. In dat laatste geval zou je de democratie volledig moeten herschrijven (niet realistisch).

DOELSTELLINGEN:

Budgettaire boekhouding	Vermogensboekhouding
• Registratie vastgelegde en geautoriseerde budgetten • Registratie besteding geautoriseerde budgetten conform budgettaire principes	• Registratie vermogensaanwendingen, vermogensbronnen, opbrengsten en kosten conform boekhoudprincipes
met het oog op	
• autorisatie en beheersing van bestedingen	• rapportering financiële positie en jaarlijkse W/V

• <i>Vergelijking Vermogens- en budgettaire boekhouding</i>		
Eigenschappen	Vermogens-boekhouding	Budgettaire boekhouding
* Resultaten (Winst/Verlies) meten en rapporteren	+	-
* Vermogen en financiële toestand rapporteren	+	-
* Budgetbewaking	-	+
* Autorisatiemiddel tot besteding	-	+
* Beheersinstrument	+	+

9 H5: Vermogens- en budgettaire boekhouding Vlaamse lokale besturen

De Vlaamse lokale besturen zijn een belangrijk prototype = belangrijk hoofdstuk!

9.1

1. Inleiding

Gans het NPM-gebeuren (wereldwijd fenomeen) heeft gemaakt dat bedrijfs- en managementtechnieken overgenomen zijn door de non-profit sector zoals ook de accounting. Dit was in België de eerste boekhoudhervorming in 1990 voor de gemeenten en OCMW's, naast de bestaande budgettaire boekhouding. Eind jaren 1990 hebben de Vlaamse OCMW's een tweede hervorming ondergaan voor verschillende aspecten, de meeste zijn overgebleven in het BBC: Beleids- & beheercyclus. (Ontwikkeld door decreet van 2005 en een uitvoeringsbesluit rond 2010 = 3e hervorming).

Die laatste hervorming van de BBC gaat verder dan een hervorming van de boekhouding, maar kent ook andere beleidsinstrumenten:

- **Het strategische meerjarenplan met beleidsdoelstellingen**, actieplannen en een financieel luik. Voordien was het slechts een budgettair kader van 1 jaar, dit is uitgegroeid tot meerdere jaren. Dit dwingt besturen om verder te kijken en te letten op consequenties van belangrijke beslissingen. Het moet 'sustainable'/duurzaam en houdbaar zijn. Men mag niet langer vertrekken van het geld, maar eerst de beleidsdoelstellingen en pas daarna gaan kijken naar het geld (gemakkelijker gezegd dan gedaan). De geldkraan zit met beperkingen naar budgettaire, geldelijke invalshoek, het is echter wel een verbreding geweest van beleidsdoelstellingen te ontwikkelen.
- **De jaarrekening**, de volledige/dubbele boekhouding gekoppeld aan de budgettaire boekhouding. Hier is Vlaanderen vrijwel goed in geslaagd, terwijl deze koppeling niet vanzelfsprekend is. Bv. Angelsaksische landen minder belang aan de budgettaire boekhouding, i.t.t. West-continentaal Europa waar er wel veel belang aan gehecht wordt.
- **Het budgethouderschap met beheersrekeningen**, dit bestond al eind jaren '90 in de OCMW's dus men heeft dit principe overgenomen. Dit wijst erop dat ambtenaren die in een lokaal bestuur werken zijn verantwoordelijk voor hun beslissingen omtrent het budget dat ze in hun bezit hebben (ze krijgen ook meer autonomie/bevoegdheden/mogelijkheden mits ze er verantwoording over afleggen wat ze doen met de beschikbare middelen). Dit is een zeer belangrijk onderdeel in de NPM! - **Het managementteam (MAT)**, ook dit is een modernisering.

Eind jaren '90 hadden we de Vlaamse OCMW-hervorming die zeer ambitieus was en er zijn 2 aspecten die opgeheven zijn (dus niet overgenomen):

- **Het administratief handboek**, spijtige zaak dat men dit heeft opgeheven. Dit omdat het een soort van documenteren/vastleggen van belangrijke principes/procedures/maatregelen op Administratief/management/controle vlak in de lokale besturen. Dit kan inefficiënties, moeilijkheden, misbruiken, ... tegengaan en dus kan risico's te vermijden (het risicomangement werd in dit handboek vertegenwoordigd).
- **De interne audit**, ook dit is zeer jammer dat men de verplichting tot de interne audit geschrapt hebben. Een interne audit gaat verder op het administratief handboek en is een ondersteuning van het topmanagement of beleidsorgaan van een instelling. Om na te gaan hoe en in welke mate werkt het interne controlesysteem. Het team audit werkt op een onafhankelijke, deskundige manier systematisch op de hoogte gesteld wordt van het interne controlesysteem (dit wat er beschreven is in het administratief handboek). Een gezonde instelling besteed aandacht aan een goed controlesysteem en dit nog des te meer in een openbare instelling. IN de kleine en zeer kleine instellingen zijn er alternatieven die genomen kunnen worden, maar in grotere openbare instellingen daar heb je (d'office) nood aan een interne audit. De auditeur is de lijfarts van de instelling DUS zeer belangrijk!

De verdere uitwerking van de beleids- en beheercyclus in een Beleid van de Vlaamse regering (BVR) van 25 juni 2010. De BBC is ook van toepassing op:

- **Autonome gemeente** - (AGB) en provinciebedrijven (APB) = het is als het ware een autonome, publiekrechtelijke/openbare instellen én 100% in handen van de gemeenten. Een aparte

Persoonlijkheid van de gemeente om bepaalde activiteiten autonoom en op een bedrijfsmatige manier op te lossen. BV het bouwen van de Krook in Gent. + Fiscaal aspect nl. Ze zijn volledig btw-plichtig en op die wijze kunnen ze de btw in een autonoom terugtrekken. Daar waar ze het zouden organiseren vanuit de gemeenten, dan zouden ze het niet kunnen terugtrekken.

- **OCMW-verenigingen** publiek recht met uitzondering van ziekenhuisverenigingen

9.2

2.

Uitgangspunten/krachtlijnen van het BBC

De nadruk ligt op output-sturing, wat willen we bereiken naar dienstverlening toe, naar klanten toe, ...

Dit in tegenstelling tot de klassieke input-sturing waarbij men eerst naar budget, ... kijkt en pas daarna naar het beleid. MAAR het is de bedoeling dat men eerst naar de beleidsdoelstellingen en financiële consequenties neemt, vooraleer het beleid effectief uit te voeren. Het input-denken blijft echter op bepaalde zaken nog overeind, men gaat er vaak van uit dat als er meer inputs zijn er ook meer outputs zijn. Dit is echter niet zo vanzelfsprekend!

FASEN van de beleidscyclus (= het geraamte van volledig H5):

1: Planningsfase (via meerjarenplan)

2: Uitvoeringsfase (via budget)

3: Evaluatiefase (via jaarrekening)

=> Deze 3-deligheid is een rode draad doorheen H5, wij (in deze les) zullen ons voornamelijk focussen op fase 3 omdat het het dichtst aanleunt bij accounting.

EXAMEN: Het is de bedoeling de krachtlijnen te onthouden. "Hoe kadert de jaarrekening als fase in het algemeen?" Dan zeg je de andere fasen en plaats je jaarrekening in de context.

9.2.1 **Structuur en inhoud beleidsrapporten**

	Meerjarenplan	Budget	Jaarrekening
Beleid	❖ Strategische nota	❖ Beleidsnota	❖ Beleidsnota
		– Doelstellingennota	– Doelstellingenrealisatie
	❖ Financiële nota		
	– Financieel doelstellingenplan	– Doelstellingenbudget	– Doelstellingenrekening
	– Staat v/h financieel evenwicht	– Financiële toestand	– Financiële toestand
		– Lijst overheidsopdrachten	
		– Lijst daden beschikking	
Autorisatie		– Lijst nominatieve subsidies	
		❖ Financiële nota	❖ Financiële nota
		– Exploitatiebudget	– Exploitatierekening
		– Investeringsbudget	– Investeringsrekening
Samenvatting algemene rekeningen		– Liquiditeitenbudget	– Liquiditeitenrekening
			❖ Samenvatting alg rek
			– Balans
			– Staat opbr en kosten
			❖ Toelichting

"Waarom gebruikt men jaarrekening in plaats van resultatenrekening?" Omdat het niet gaat over een resultaat. Een overheid wordt niet verwacht winst/verlies te maken, het is géén streefdoel zoals ondernemingen daar wel naar streven. Dus van daar de naam: staat van opbrengsten en kosten.

9.2.2

Overeenstemming internationale standaarden

1. ESR 2010

=> “Het Europees Stelsel van Rekeningen”. Dit gaat over het feit dat we lid zijn van de EU en Europa (nl. De Europese Commissie) heeft behoefte aan economische cijfers vanuit ons land/onze economie (werkloosheidscijfers, de handelsbalans, ons BBP...). **DUS** is er een systeem nodig om hier over te rapporteren en daarvoor dient het ESR. Dit is een soort van gecentraliseerde informatie die het ESR opstellen vanuit gegevens (die vaak gemaakt zijn door BBC).

Deze informatie kan bepaalde situaties kaderen en geeft het een beter inzicht in dergelijke domeinen. Ook Eurostat is hier een centrale speler. De ESR werkt voor een aparte stakeholder nl. De Europese commissie, die andere klemtonen legt. Bepaalde zaken worden anders gewaardeerd, ... ESR is Europees, maar eigenlijk kadert het ook bepaalde aspecten wereldwijd nl. System of national accounts.

2. COFOG

=> “Classification of the Functions of Government”. Dit is niet veel meer dan het feit dat je naast een voorstelling van cijfers naar soort, je ook een voorstelling van cijfers naar bestemming kan geven. Wanneer je beide geeft dan spreek je van een COFOG naar Europa toe. Traditioneel bij de jaarrekening van ondernemingen/vzw's/overheden zien we een opdeling naar soort nl. 60-61-62-..., **MAAR** als we daar binnen kijken naar diensten en diverse goederen dan zien we niet voor welke dienst/departement bepaalde activiteiten geleverd zijn. En daarvoor moeten we dus kijken naar een opdeling naar bestemming! Naar bestemming is op management- en beleidsvlak veel belangrijker, omdat we kijken naar de gebruikers en kan er dus budgetouderschap geven!! <> Het is niet verplicht voor vzw's en ondernemingen, omdat het de aandeelhouders 'niets kan schelen' zij kijken naar de winst/verlies => Dit zou een **EXAMENVRAAG** kunnen zijn.

3. IPSAS(-standaarden)

=> “International Public-Sector Accounting Standards”. In België zouden we dit zien als boekhoudwetgevingen, maar we spreken van accounting standards omdat men het overlaat aan standardsetters. Het is boekhoudreglementering voor overheden dat bestaat internationaal sinds 2000 en deze standaarden/regelgevingen zijn uniek nl. Er is maar één zo'n standardsetter die deze standaarden ontwikkelt. IPSAS is ongeveer gelijk aan de IAS/IFRS-standaarden voor de ondernemingen (ze zijn broer en zus als het ware, dit is zowel een sterkte nl. Men moest niet van 0 af aan beginnen maar had reeds een startpunt EN als een zwakte nl. Men durft achter te lopen en de IFRS-standaarden blijven de toonaangever en op die manier bouwt men soms ook tekortkomingen in als het over non-profit/overheden gaat WANT IFRS zijn ontwikkeld voor profit instellingen).

In Europa denkt men eraan hun eigen versie te maken van deze IPSAS nl. De EPSAS, de Europese commissie is hier reeds 7 jaar aan aan het denken om te boekhouden volgens IPSAS op Europese wijze. DUS de Europese commissie voert een IPSAS-boekhouding, maar de Europese lidstaten doen dit niet. Vandaar dat men aan het overwegen is over te stappen naar de EPSAS.

PRO = Zuid-landen van Europa.

CONTRA = Noord-landen van Europa nl. Nederland en Duitsland. Omdat ze via de ESR al alles doorgeven (NL) en (D) zijn er länders die min of meer pro zijn, maar de volledige bondsrepubliek en belangrijke länders zijn er niet voor te vinden.

9.2.3 Eén registratiesysteem, meerdere soorten rapporten

- De budgettaire boekhouding is van belang voor diverse beleids- en beheersrapporten voor raad- en beleidsorganen.
 - De vermogensboekhouding kent 2 belangrijke gebruikers nl. Financiële rapportering naar de externe stakeholders én financiële rapportering naar de interne managers.
- DUS** we zitten in een mengvorm van beide boekhoudprincipes en worden ze gelijktijdig technisch verwerkt. Elke budgettaire registraties leiden tot boeking vermogensboekhouding, daarnaast kent ook elk boekhoudsysteem de eigen registraties los van elkaar.

9.3 3. Boekhoudtechniek

9.3.1 Budgettaire boekhouding

(Zie voorgaand hoofdstuk/les)

De registratie van een verrichting in de budgettaire boekhouding gebeurt in 3 STAPPEN:

- STAP 1 = Registratie van de kredieten
- STAP 2 = Registratie van de vastleggingen - STAP 3 = Registratie van de aanrekening

OPGELET: Budgettaire boekhouding is géén kasboekhouding!!

Vermogensboekhouding

(Zie voorgaande hoofdstukken/lessen)

9.3.2 Inventaris

(Zie voorgaande hoofdstukken/lessen)

=> Fysieke opname/test van wat al de vorderingen, bezittingen, schulden, rechten en verplichtingen op een bepaald ogenblik. Om op die manier de boekhoudkundige werkelijkheid te verbeteren.

9.4 4. Waarderingsregels

= Zeer belangrijk en bij wet bepaald! We mogen de waarderingsregels niet laten afhangen van resultaten van het boekjaar, dat wilt zeggen dat men een negatief resultaat NIET mag

Toedekken/manipuleren, we spreken van “cosmetic accounting”. Eens er gekozen is voor een regel, dan moet men deze regels ook behouden. Ze hebben bovendien ook betrekking op de inventaris én worden ze opgenomen in de toelichting.

9.4.1 Vaststelling

Het beleidsorgaan bepaalt de waarderingsregels voor:

1. **Inventaris bezittingen**, vorderingen, schulden, rechten en verplichtingen
 2. **Afschrijvingen**, waardeverminderingen en voorzieningen
 3. **Herwaarderingsregels** (niet verplicht voor bepaalde rubrieken, maar ook deze regel moet vastgelegd worden)
- => Men moet zich hier (aan de regels) aan houden met oog op de betrouwbaarheid naar de stakeholders toe!

=> “Waarom zou een lokaal bestuur ‘creatief zijn met waarderingsregels?’” Als je afhankelijk bent van financiering/subsidies dan ben je geneigd je te houden aan de regels van de geldschieter instelling = Resource Dependence Theory. Vzw's in België zijn ook aan deze theorie, ze doen beter hun best als er subsidies mee gemoeid zijn. Uit onderzoek blijkt dat overheden “creatief” zijn met de wijze waarop ze financieel rapporteren en waarderingsregels opstellen.

9.4.2 Transactiemoment

Dit is een algemeen en public sector vraagstuk nl. Wanneer is er een financieel-economische transactie gerealiseerd? Met andere woorden wanneer is de transactie gerealiseerd? Dit is niet zo eenvoudig en gelden er vaak tegengestelde opinies en standpunten. Als je zo goed mogelijk het economisch resultaat wilt weten, dan moet je nagaan vanaf wanneer het op uw resultaat begint te wegen = het transactiemoment.

“In ondernemingsboekhouding is deze discussie zo goed als onbestaand en veel eenvoudiger. Waarom discussiepoint in overheids- en social profit-boekhouden/waarom is het moeilijk in overheden en zo gemakkelijk in ondernemingen?”

OMDAT Overheden vaak middelen krijgen ‘om niet’ nl. Gratis en zonder tegenprestaties. Ze krijgen niet enkel subsidies, maar geven ook subsidies. Maar het is onduidelijk vanaf wanneer dit geldt. Bij handelsrecht/bij

aankoop en verkoop is er steeds een tegenprestatie nl. Voor wat hoort wat en is er dus ook altijd een ogenblik bv. Akte bij de notaris. Maar bij de nonexchange transacties zijn er geen tegenprestaties en ook geen contract dus het 'ogenblik' is er niet. Dit maakt het zeer moeilijk, **MAAR** het feit van de budgettaire aspecten die hierbij komen kijken zijn een bijkomende moeilijkheid om het transactiemoment te bepalen.

Ruiltransacties VS. Niet-ruiltransacties:

- Ruiltransacties, Hierbij is het transactiemoment wel duidelijk, want identificeerbare en gelijkwaardige economische tegenprestatie en ogenblik ruil wordt overeengekomen.
- Niet-ruiltransacties, ondernemingen kennen dit **NIET!** Bij ondernemingen is er **ALTIJD** sprake van ruil. Hierbij is het beduidend moeilijker om het transactiemoment te bepalen door gebrek aan direct tegenprestatie en gaande over sociale activiteiten.

9.4.3 Waardering bij verwerving

De algemene regel zegt: "de aanschaffingswaarde is de algemene regel nl. U verworft een activum dat u zal registreren tegen aanschaffingswaarde, maar dit kan ook gaan over schenkingswaarde, ruilwaarde, inbrengwaarde, ...

- Inbrengwaarde => Een inbreng in natura, enkel mogelijk bij een vennootschap.

9.4.4 Waardering in latere boekjaren

Kostprijsmodel versus herwaarderingsmodel				
	Gebruiksduur	Afschrijvingen	Waarde- verminderingen	Herwaarderingsmodel
Kostprijsmodel				
Gemeenschapsgoederen	Beperkt	JA	JA	NEE
	Onbeperkt	NEE	JA	NEE
Bedrijfsmatige materiële vaste activa	Beperkt	JA	JA	NEE
	Onbeperkt	NEE	JA	NEE
Immateriële vaste activa	Beperkt	JA	JA	NEE
	Onbeperkt	NEE	JA	NEE
Herwaarderingsmodel				
Overige materiële vaste activa	Beperkt	JA	JA	JA
	Onbeperkt	NEE	JA	JA
Financiële vaste activa	Niet van toepassing	Niet van toepassing	JA	JA

De reden dat BBC koos voor herwaarderingsmodel voor de overige materiële vaste activa is ingegeven door de waarschijnlijke intentie v/e bestuur om de overige materiële vaste activa op de markt te brengen.

Voor de financiële vaste activa is die bedoeling er niet want anders zouden ze onder de geldbeleggingen thuishoren, de echte reden is niet duidelijk

9.5 5. Beleidsrapporten

9.5.1 Meerjarenplan p150

Budget p151

Jaarrekening

P152

Jaarrekening en toelichting bij jaarrekening	Schema
➤ Beleidsnota	
• Doelstellingenrealisatie	-
• Doelstellingenrekening	Schema J1
• Financiële toestand	-
➤ Financiële nota	
• Exploitatierekening	Schema J2
• Investeringsrekening	
✓ De investeringsverrichtingen van het financiële boekjaar	Schema J3
✓ De rekening van een afgesloten investeringsenveloppe	Schema J4
• Liquiditeitenrekening	Schema J5
➤ De samenvatting van de algemene rekeningen	
• De balans	Schema J6
• De staat van opbrengsten en kosten	Schema J7

Jaarrekening en toelichting bij jaarrekening	Schema
➤ Toelichting bij de jaarrekening	
• Toelichting bij de financiële nota	
✓ Toelichting bij de exploitatierekening	-
➤ Verklaring van de afwijking met het budget	-
➤ Exploitatierekening per beleidsdomein	Schema TJ1
➤ Evolutie van de exploitatierekening	Schema TJ2
✓ Toelichting bij de investeringsrekening	-
➤ Verklaring van de afwijking met het budget	Schema TJ3
➤ Investeringsverrichtingen per beleidsdomein	Schema TJ4
➤ Evolutie van de investeringsverrichtingen	Schema TJ5
➤ Stand van de kredieten per investeringsenveloppe	Schema TJ6
✓ De evolutie van de liquiditeitenrekening	-
✓ Overzicht verstrekte werkings- en investeringssubsidies	-
• Toelichting bij de samenvatting van de algemene rekeningen	Schema TJ7
✓ Toelichting bij de balans	-
✓ De waarderingsregels	-
✓ De niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	-

EXAMENVRAAG: “De jaarrekening in de beleidsrapporten zijn ... verplicht of niet verplicht? En Waarom? En wat zijn daar gevolgen van dat men dit in bepaalde schema’s giet?” Voor sommige zijn er schema’s, voor andere niet. Men doet dit om beter te kunnen vergelijken besturen onderling. De onderdelen bv.

Doelstellingenrealisaties en financiële toestand die geen schema kennen, in welke mate wordt er dan voldaan

hier toch over te rapporteren? Nadeel = Je zit vast aan het schema, maar als je het open laat dat is het moeilijk de rapportering te verantwoorden en te vergelijken.

Bij de tweede tabel zien we nog meer onderdelen die geen schema dragen. Ze maken zich ervan af, zodat je er ook niet over kan reclameren. Dit is echter niet correct. Beide jaarrekening worden in België en in het bijzonder in Vlaanderen zo goed als door niemand, professioneel geauditeerd (= grote zwakte, niemand gaat na of de rechten en plichten volledig gedeclareerd zijn).

EXAMENVRAAG: “De staat TJ2: exploitatierekening per beleidsdomein, Is dit een voorbeeld van rapportering naar soort, naar bestemming, geen van beide of beide tegelijkertijd?” Dit is ZEKER naar bestemming, want het beleidsdomein is de plaats waar de kosten gediend hebben. >> Beleidsdomein, beleidsveld en beleidsitem zijn gekend DAT is typisch naar bestemming.

Van ‘beide’ = In feite heb je het ene of andere, dus in 1 tabel kan beide niet aangetoond worden. Je kan het wel afwisselend aantonen, maar niet beide tegelijkertijd.

6. Jaarrekening

NIET te kennen

7. Vaststelling, goedkeuring en openbaarmaking van de jaarrekening NIET te kennen

10 Deel IV Andere accounting disciplines

10.1 1. Cost accounting

Het gebruik van kostprijsinformatie, dit is OVERAL belangrijk. Omdat:

- We nood hebben aan tools om onze beheerbeslissingen te ondersteunen, dus is er nood aan die kostprijscalculatie.
- Beoordelen en vergelijken van ‘eenheidskosten’ - Prijszetting van diensten
- Inschatting van de winstgevendheid en efficiëntie
- Maken van vergelijkingen = bench marking
- Ondersteuning van managementbeslissingen
- Budgetopstelling
- Monitoring en bijsturing van activiteiten
- Rapportering
- Externe verantwoording

Vanuit het perspectief van externe rapportering deelt vermogensboekhouding kosten en opbrengsten in naar soort én NIET naar bestemming. Met andere woorden hebben we geen zicht op waarvoor de opbrengsten en kosten gediend hebben. Men weet niet in welke afdelingen en voor welke dienstverlening de kosten en opbrengsten bestemd waren.

Leidinggevend maken zich af wat een bepaalde dienst of product gekost heeft en is moeilijk te beantwoorden louter op basis van de vermogensboekhouding. De kost van verwerven van middelen zoals goederen, arbeid, ... Blijkt snel uit de vermogensboekhouding, MAAR meten van de aanwending/het gebruik van die middelen is helemaal NIET zo vanzelfsprekend. Vandaar dat er een nood is aan indeling van kosten en opbrengsten naar bestemming, we spreken meer bepaald van 'kostenplaatsen' dit zijn departementen waar de kosten gebruikt worden/werden.

Daarvoor zal men een 'kostenverdeelstaat' nodig hebben, om de omsleuteling te maken van soorten naar plaatsen/bestemmingen/beleidsdomein/... In kostprijscalculatie, ook analytische boekhouding genaamd zal men de in de kostenverdeelstaat de kostensoorten herverdelen over de kostenplaatsen om zo de kostprijs van diensten, departementen, programma's te kunnen bepalen. Dit is echter niet zo eenvoudig.

10.2 2. Management accounting

=> De beheerboekhouding dat deel is van 'cost accounting'. De meting, verzameling, registratie en analyse van informatie dat het management nodig heeft. Management accounting is gebaseerd op de vermogensboekhouding bv.:

- Kostprijscalculatie
- Prijszetting
- Make or buy beslissingen
- Overnamebeslissingen
- Budgettering en verantwoordelijkheid
- Investeringsbeslissingen
- Financieringsbeslissingen
- Break-even-analyse (= pure managementaccounting gebaseerd op boekhoudkundige principes), ...

10.3 3. Management control

=> Beheercontrole, de implementatie van de strategische doelstellingen, planning en uitvoering en controle: het betreft dus de planning & de controle. Management control is een management activiteit die bepaald van 'deciding what should be done' (= PLANNING) naar 'assuring that the desired results are obtained' (= CONTROLE).

In de organisatie gaat men de departementen zien als verantwoordelijkheidscentra, die budgetten toegewezen krijgen en die verantwoordelijk zijn voor de efficiënte aanwending en beheersing van deze budgetten. Je hebt hier dus altijd die budgetten, waar responsabilisering voor afgelegd moet worden. Zonder deze budgettering, kan je niet aan beheercontrole/management controle uitvoeren.

10.4 4. Auditing

Dit is eerder ter sprake gekomen bij de vzw's en beleidsrapporten van de Vlaamse lokale besturen. De Vlaamse lokale besturen worden niet aan een financiële audit onderworpen, dat wilt zeggen dat de financiële rapportering niet gewaarmerkt wordt (door een onafhankelijk deskundige). Deze deskundige is een commissaris die lid is van de bedrijfsrevisoren, maar deze verplichting is NIET opgenomen bij de BBC.

EXTERN:

- Financiële audit = de financiële rapportering nagaan en vooral de betrouwbaarheid ervan -
- Rechtmatigheidsaudit = de regels/regelgeving nagaan en vooral de naleving ervan -

Doelmatigheidsaudit = value-for-money audit, sinds eind jaren '90 dit is bovendien totaal iets anders. Het gaat niet over de rapportering of regelgeving, maar het gaat over de vraag: 'ben je voldoende performant geweest?' Je raakt hierbij ook de persoon zelf: is het voldoende efficiënt, effectief en economisch? = 3 e's! >> Met de externe audit raak je ook het management- en beleidsgebeuren. Onder andere het Rekenhof is hier sterk mee bezig, maar is niet bevoegd voor de gemeenten en provincies in België (daarvoor hebben we audit Vlaanderen en richten zich vaak op de Doelmatigheidsaudit en spreken hierbij ook wel van organisatie beheersing). Externe audit wilt zeggen naar derde stakeholders toe bv. Subsidiërende overheden, ...

INTERN:

- Financiële audit, over de registratie van de verrichtingen. De interne cijfers moeten ook betrouwbaar zijn en de audit hiervan speelt dus ook een belangrijke rol.
 - Operationele audit, over de verrichtingen zelf. Min of meer gelijkaardig als doelmatigheidsaudit maar dan vanuit een intern perspectief. Het management is bezorgd over het werken van projecten, programma's, ... die zij opgesteld hebben en zij gaan hiervoor aankloppen bij een onafhankelijke, interne auditeur.
- => Interne audit is ook audit, maar voor de interne stakeholders nl. Het beleidsorgaan en het management bv. Burgemeester en schepenen, raad van bestuur, ... Kleine organisaties doen minder aan audit, maar grote organisaties MOETEN dit doen, zij hebben een interne audit/controlesysteem nodig! BV de grote ziekenhuizen, universiteiten, ... => SPIJTIG dat de wetgever de verplichting voor een interne audit heeft geschrapt.

11 Deel V Gebruik financiële rapportering naar management **financiële analyse, toezicht, accountability**

1. Intern – extern De leiding van een ziekenhuis, maar ook derden hebben vaak nood aan relevante financiële informatie omtrent het vermogen, de resultaten, kostprijzen van de ziekenhuizen waarmee ze te maken krijgen. Ze hebben deze informatie nodig met het oog op het nemen van beslissingen. De leiding van een entiteit heeft veelal onbeperkt toegang tot alle financiële data die zij nodig acht om haar beslissingen te ondersteunen. Voor belanghebbende derden (= stakeholders) is dit niet het geval. ¶ Om hun ook de kans te geven een minimum aan financiële informatie te verkrijgen, worden de meeste publieke en non-profitinstellingen verplicht bepaalde informatie openbaar te maken. Dit is hoofdzakelijk de jaarrekening met daarenboven de begroting en begrotingsrekening (evt. Met jaarverslag en sociale balans)

Financiële analyse = Het doorlichten van deze financiële informatie en biedt een middel ter beoordeling en opvolging van de financiële gezondheid van de entiteit. ¶ Er is enkel een oordeel over het verleden mogelijk.

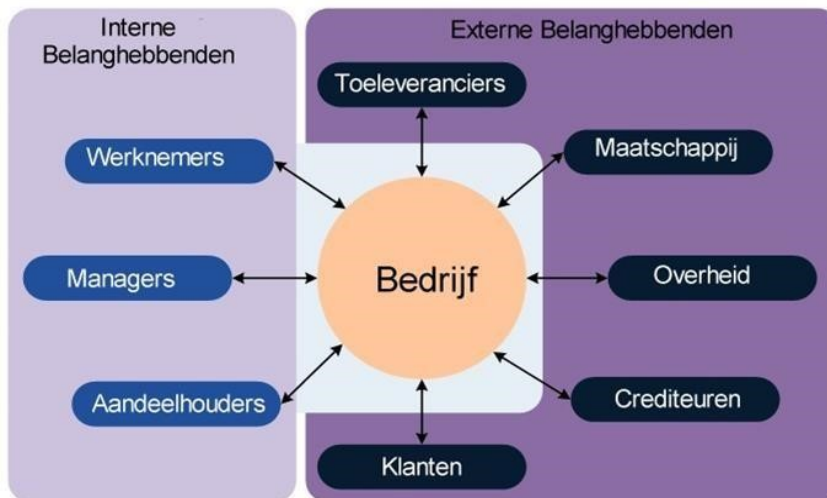
Een belangrijke hindernis in de publieke sector en non-profitsector is dat de jaarrekening enkel financiële informatie verstrekt en het niet heeft over de tot stand gekomen realisaties en de verstrekte dienstverlening wat zich trouwens bijzonder moeilijk laat meten.

Er worden een 4-tal methoden van financiële analyse bestudeerd:

- Horizontale of tijdsanalyse
- Verticale of structuuranalyse
- Ratioanalyse

- (cashflowanalyse)

Gebruik van de jaarrekening:

De financiële analyse is zeer belangrijk voor stakeholders om bepaalde beslissingen te nemen maar ook belangrijk voor het management zelf. Zo kunnen ook zij bepaalde beslissingen nemen of correcties uitvoeren. De financiële analyse gaat de financieel-economische activiteiten bekijken vanuit de jaarrekening (general purpose financial reporting), ze biedt een middel om de financiële gezondheid na te gaan van een entiteit. Er wordt dus niet gekeken naar de doelmatigheid of naar het tot stand komen van bepaalde realisaties. Dit kan wel worden verkregen via operationele audit die via de performantiemetingen verslag daarover wilt uitbrengen. Naast de jaarrekening worden er tevens periodieke rapporten gegeven (specific purpose financial reporting).

De technieken van de financiële analyse zijn oorspronkelijk ontwikkeld voor de analyse bij ondernemingen daarom zullen niet alle ratio's even nuttig zijn om te gebruiken bij de analyse. Zo zullen rentabiliteitsratio's minder toepasbaar zijn bij de analyse van een ziekenhuisboekhouding. Voordat er gestart wordt met de financiële analyse moet met een waar en getrouw beeld hebben van de jaarrekening. Dit wordt bekomen door de financiële audit. De balanscentrale werkt nog aan bepaalde formules om te kijken of de financiële gegevens uit de jaarrekening voldoen.

Bij de financiële analyse moet ook rekening gehouden worden met het perspectief (framework) waarbinnen de jaarrekening is opgesteld. Jaarrekeningen van ziekenhuizen worden vaak opgesteld in het perspectief van verpleegdagprijzen.

Er moet ook steeds rekening gehouden worden met de representativiteit van de jaarrekening voor de vzw. De jaarrekening geeft enkel de financiële analyse weer van de juridische entiteit en dus niet op andere entiteiten van dezelfde groep.

Financiële analyse

11.1 1. Horizontale analyse

De horizontale analyse is een tijdsanalyse om de evolutie van de verschillende componenten van de jaarrekening na te gaan.

Men kan 3 methoden gebruiken:

- Jaarlijkse absolute verandering van de verschillende rubrieken = bedrag boekjaar – bedrag vorig boekjaar
→ Hoeveel is alles gestegen en gedaald?
- Procentuele jaarlijkse verandering van de verschillende rubrieken =
$$\frac{\text{bedrag boekjaar} - \text{bedrag vorig boekjaar}}{\text{bedrag vorig boekjaar}} * 100$$

→ Hoeveel is alles procentueel gestegen of gedaald?
- Tijdsindex van de verschillende rubrieken
$$= \frac{\text{bedrag boekjaar}}{\text{bedrag basisjaar}} * 100$$

→ Als referentiejaar wordt meestal het oudste jaar genomen, tenzij dit niet relevant zou zijn.

Men kan adhv deze resultaten bepaalde rubrieken gaan vergelijken en gaan uitzoeken waarom er bepaalde veranderingen zijn in bepaalde rubrieken. Men kan ook een rubriek in zijn geheel gaan bekijken en dan bekijken of elk onderdeel ervan dezelfde evolutie doormaakt.

Men kan ook gaan bekijken of de veranderingen binnen de entiteit een bron of aanwending van vermogen tot gevolg heeft.

- Daling van een actief component = bron van vermogen
- Stijging van een actief component = aanwending van vermogen
- Daling van een passief component = aanwending van vermogen
- Stijging van een passief component = bron van vermogen

De horizontale analyse moet men interpreteren met de noodzakelijke voorzichtigheid en nuancering omdat bepaalde waarderingsregels of het niet consistent aanpassen van boekhoudkundige voorschriften een invloed kunnen hebben op de resultaten. Daarom moet je ook steeds goed rekening houden met de toelichting waarin bepaalde wijzigingen mbt tot bijvoorbeeld waarderingsregels zijn opgenomen.

Oprichtingskosten zal je meestal zien dalen omdat die moeten afgeschreven worden op 5 jaar. Als ze stijgen gaat het om een schaalvergroting, maar ook daarna zullen ze weer dalen.

☞ Zie HB pg. 321-327: De horizontale analyse

11.2 2. De verticale analyse

Hierbij wordt de structuur van de balans en de resultatenrekening bestudeerd. Er wordt gekeken naar welk aandeel elke rubriek heeft binnen de totale balans of resultatenrekening.

Men gaat het totaal actief en passief gelijkstellen aan 100% en dan elke rubriek gaan delen door het totaal actief of passief en vermenigvuldigen met 100 zodat je een percentage uitkomt. Dit percentage duidt dan ook hoeveel een bepaalde rubriek uitmaakt t.o.v. Het totaal.

☞ Zie HB pg. 329-337

ACTIVA

PASSIVA

VASTE ACTIVA	EIGEN VERMOGEN
	VREEMD VERMOGEN OP LANGE TERMIJN
Netto-bedrijfskapitaal (hiermee betaal je de schulden. Dus hoe groter het NBK, hoe comfortabeler je zit) = vlottende activa – vlottende passiva = eigen vermogen + vreemd vermogen lange termijn – vaste activa	VREEMD VERMOGEN OP KORTE TERMIJN (vlottende passiva)
VLOTTENDE ACTIVA (bruto-bedrijfskapitaal)	

Het brutobedrijfskapitaal zijn de vlottende activa. Het nettobedrijfskapitaal zijn de vlottende activa verminderd met de vlottende passiva, hetzij het vreemd vermogen op korte termijn.

Formulematig:

- Nettobedrijfskapitaal (NBK) = Vlottend actief – Vreemd vermogen KT
- Nettobedrijfskapitaal (NBK) = Eigen vermogen + Vreemd vermogen LT – Vaste activa

financieel gezond te zijn, moet het NBK positief zijn. Negatief dan is het een probleem.

Een **negatief netto-bedrijfskapitaal** is niet goed omdat je dan je vaste activa betaald met de schulden op korte termijn. Die laatste roteren sneller dan dat de vaste activa middelen genereren.

Een **te hoog netto-bedrijfskapitaal** is ook niet goed omdat het kan wijzen op volgende zaken:

- 1) Overfinanciering: er zijn te veel middelen ter beschikking en men weet niet waarvoor men ze zal bestemmen.
- 2) Een slechte financiële situatie omdat er veel vorderingen te lang open staan die eigenlijk geboekt moeten worden als een waardevermindering.
- 3) De seizoensinvloed kan ook een invloed hebben, gezien de berekening van het NBK een momentopname is.
- 4) Een vzw die 'spaart' maar dan kan er getwijfeld worden of zijn doelmatigheid bereikt wordt.

- 5) Een vzw kan investeringen die nodig zijn om de continuïteit van de vzw te verzekeren, uitstellen.

11.3 3. Ratioanalyse

11.3.1 Inleiding

= Een verhoudingsgetal, waarbij twee of meer gegevens uit de jaarrekening aan elkaar gerelateerd worden. Er kunnen oneindig veel ratio's berekend worden. Het is echter te bedoeling om de relevante ratio's te bekijken en ze worden daarom in viertal groepen onderverdeeld:

- 1) Liquiditeit (eigen vermogen tov vreemd vermogen) ☞ hoe ben je gefinancierd
- 2) Solvabiliteit (vlottende activa tov vreemd vermogen op kort termijn) ☞ Werkkapitaal
- 3) Rentabiliteit (resultatenrekening)
- 4) (Toegevoegde waarde)

De keuze van de ratio's die men als gebruiker wenst te berekenen en te evalueren, hangt in belangrijke mate af van de eigen behoeften. Een belegger zal meer belangstelling hebben voor de rentabiliteit van de entiteit. Een subsidiegever zal dan weer geïnteresseerd zijn in de geoorloofde en efficiënte bestemming van de middelen die hij toegekend heeft. De toezichthouder kijkt vooral uit naar de reglementaire en wettelijke aanvaardbaarheid van de uitkomsten van bepaalde verhoudingsgetallen.

Dienstverlening laat zich moeilijk uitdrukken in ratio's omdat er weinig informatie over dienstverlening kan afgeleid worden uit de balans.

Er zijn twee soorten van vergelijkende analyses:

- 1) Tendensanalyse: men gaat een ratio berekenen van een entiteit over een aantal jaren.
- 2) Sectoranalyse: men gaat ratio's van een bepaalde entiteit vergelijken met dezelfde ratio's van een andere entiteit uit dezelfde sector. Daarbij moet men wel rekening houden met eventueel verschillende waarderingsregels.

De balanscentrale centraliseert alle jaarrekeningen, onderwerpt deze aan coherentiecontrole 's en produceert sectorgemiddelden op gebied van de ratio-analyse. Ze gaat ook de kwartielen geven waarbinnen een bepaald aantal procent van de ratio's zich bevindt.

Men bepaalt de 3 referentiewaarden (=kwartielen):

- 75% van alle entiteiten een ratiowaarde hebben die minstens gelijk is aan Q1
- 50% van alle entiteiten een ratiowaarde hebben die minstens gelijk is aan Q2
- 25% van alle entiteiten een ratiowaarde hebben die minstens gelijk is aan Q3

Liquideitsratio's

(☞ een korte termijn problematiek)

11.3.2 Current ratio

☞ Meet hetzelfde als het nettobedrijfskapitaal maar in de vorm van een verhouding.

$$\frac{\text{vlottende activa}}{\text{vreemd vermogen op korte termijn}} = \frac{3 + 40/41 + 51/53 + 54/58 + 490/1}{42/48 + 492/3}$$

De current ratio kan beschouwd worden als het overschot of de veiligheidsmarge van de vlottende activa boven de KT-schulden.

Om te kunnen spreken van een gezonde liquiditeitstoestand van de instelling moet deze groter zijn dan 1. Hoe groter de ratio, hoe groter het overschot en hoe sterker de liquiditeitstoestand.

CR = 1 $\Rightarrow$ zijn de liquiditeiten juist voldoen.

CR < 1 $\Rightarrow$ wijst op een benarde liquiditeitspositie: men heeft meer schulden op KT dan dat men op KT-middelen heeft om die schulden te betalen.

Omdat voorraden en bestellingen in uitvoering (BIU) moeilijker liquide te maken zijn door verkoop of verbruik dan de andere vlottende activa, kan de "current ratio" worden verbijzonderd tot de "quick ratio" (= "acid test ratio").

11.3.3 Quick ratio / Acid test ratio

Bij quick ratio worden de voorraden en BIU niet meegerekend.

$$\frac{\text{vlottende activa} - \text{BIU}}{\text{vreemd vermogen op korte termijn}} = \frac{40/41 + 51/53 + 54/58 + 490/1}{42/48 + 492/3}$$

Deze is analoog aan de current ratio maar hier gaat het om een veiligheidsmarge. Non-profit instellingen beschikken niet over relevante voorraden of BIU dus zegt de quick ratio meer dan de current.

11.3.4 Rotatie debiteuren

Vorderingen kunnen slechts als liquide worden beschouwd indien ze binnen een redelijke tijd kunnen worden geïnd. Om te kunnen vaststellen hoe snel de gemiddelde vordering wordt betaald, wordt de rotatie van de debiteuren (omloopsnelheid) berekend.

$$\frac{\text{bedrijfsopbrengsten}}{\text{vorderingen op ten hoogste 1 jaar}} = \frac{70}{290 - 400/409}$$

Hiermee bekijk je hoe snel de gemiddelde facturen worden betaald. Een rotatie van 4 betekent dat debiteuren gemiddeld 4 keer per jaar betalen dus $12/4 = 3$ maanden betalen ze. Hoe hoger de rotatie, hoe beter, hoe sneller de vorderingen liquide worden.

11.3.5 Aantal dagen debiteurenkrediet

Het aantal dagen debiteurenkrediet meet hoe lang het gemiddeld duur vooraleer de vorderingen worden geïnd.

$$\frac{\text{vorderingen op ten 1}}{365} \times \text{hoogste jaar} = \frac{290 + 400/409}{365} \times 365 =$$

bedrijfsopbrengsten

70

rotatiedebiteuren

Zo kom je het aantal dagen uit dat het duurt eer de factuur wordt betaald door de debiteur. Er zijn niet echt kritische waarden, maar het is wel zo dat als je een hoog aantal dagen debiteurenkredit hebt je misschien een betere debiteurenopvolging nodig hebt of een te losse kredietpolitiek. Anderzijds zijn sommige vzw's of stichten volledig afhankelijk van subsidies, dan kan men weinig veranderen aan het aantal dagen debiteurenrotatie. Men zou het aantal dagen debiteurenrotatie kunnen vergelijken met de betalingsvoorwaarden van de vzw of met het aantal dagen debiteurenkredit binnen de sector.

Deze ratio's moeten ook met enige voorzichtigheid aangepakt worden gezien men op het einde van een boekjaar bijvoorbeeld een kapitaalsubsidie kan toegewezen krijgen en men deze pas het volgende boekjaar zal ontvangen en over de verschillende maanden zal spreiden.

11.3.6 Leveranciersrotatie

De leveranciersrotatie is de gemiddelde snelheid waarmee de leveranciers worden betaald. (=omloopsnelheid)

$$\frac{\text{aankopen goederen, diensten en diverse goederen}}{\text{hoogste 1 jaar}} = \frac{600/8 + 61}{175 + 440/444 + 441 + 445} = \text{handelsschulden op ten}$$

Het zegt iets over de gemiddelde snelheid waarmee de leveranciers worden betaald. In het geval het om een ziekenhuis gaat.

11.3.7 Aantal dagen leverancierskrediet

Het aantal dagen leverancierskrediet staat voor de gemiddelde duur waarmee de leveranciers betaald worden of m.a.w. Het gemiddeld aantal dagen dat verloopt tussen de aankoop van goederen en diensten en de betaling ervan.

handelsschulden op ten hoogste 1 jaar

$$\begin{aligned} & \frac{\text{aankopen goederen, diensten en diverse goederen}}{175 + 440/441 + 441 + 445} * 365 \\ & = \frac{\text{handelsschulden op ten hoogste 1 jaar}}{600/8 + 61} * 365 \\ & = \frac{365}{\text{leveranciersrotatie}} \end{aligned}$$

Zegt iets over het gemiddeld aantal dagen dat verstrijkt tussen aankoop en betaling van de leveranciers. Ook deze ratio moet omzichtig worden geïnterpreteerd. Een hoge ratio duidt enerzijds op lange krediettermijnen wat goed is maar het kan er ook op wijzen dat de liquiditeit van de vzw niet goed is waardoor de handelsschulden niet voldoende snel afbetaald kunnen worden en er dus op termijn

mogelijk meer kosten aan verbonden zijn doordat leveranciers geen kortingen meer gaan geven en misschien meer kosten zullen aanrekenen voor achterstallige betalingen.

11.3.8 Voorraadrotatie (iets minder belangrijk)

$$\frac{\text{kostprijs van de verkopen of verbruik}}{\text{voorraden en bestellingen in uitvoering}} = \frac{600/8 + 609}{3}$$

Het zegt iets over de snelheid waarmee de voorraad in liquide middelen kan omgezet worden, m.a.w. Hoe frequent met de voorraden kan verkopen of verbruiken. Dit is echter niet zo relevant voor de non-profit omdat men meestal over geen relevante voorraden en bestellingen beschikt.

Een hoge voorraadrotatie kan 2 zaken zeggen: ofwel beheer je de voorraad efficiënt ofwel heb je een te kleine stock waardoor je kans maakt op voorraadbreuken. Het kan ook zijn dat je frequent maar kleine hoeveelheden koopt waardoor je kansen mist voor kortingen op grote bestellingen. Een lage voorraadrotatie zou op een te grote voorraad kunnen wijzen of op veel verouderde voorraad die telkens opnieuw moet geboekt worden.

→ In distributiebedrijven (zoals Colruyt) is dit zeer belangrijk.

→ Beter op snel roterende want ze moeten er dan veel minder in investeren.

11.3.9 Aantal dagen voorraad

Deze ratio geeft weer hoeveel dagen men gemiddeld voorraden heeft.

$$\frac{\text{voorraden en bestellingen in uitvoering}}{\text{kostprijs van de verkopen of verbruik}} * 365 = \frac{3}{600/8 + 609} * 365 = \frac{365}{\text{voorraadrotatie}}$$

11.3.10 Toepassing Liquiditeitsratio's ziekenhuis GMC

☞ Zie HB pg. 348-349

Nettobedrijfskapitaal

= Vlottende activa – vreemd vermogen op KT

Current ratio

= Vlottende activa

Vreemd vermogen op KT

Debiteurenrotatie

= Bedrijfsopbrengsten

Vorderingen op ten hoogste 1 jaar

Aantal dagen debiteurenkrediet

= 365/Rotatie

Leveranciersrotatie

= Aankopen goederen, diensten en diverse goederen Handelsschulden op ten
hoogste 1 jaar

Aantal dagen leverancierskrediet = $365 /$
Rotatie

Vorraadrotatie

= Kostprijs van de verkopen of verbruiken Voorraden en
bestellingen in uitvoering

Aantal dagen voorraden = $365 /$ Rotatie

Solvabiliteitsratio's (een LT problematiek)

Metten de structuur van de financiering van een instelling.

11.3.11 Schuldgraad

De ratio vreemd vermogen/ totaal vermogen wordt ook wel schuldgraad of de graad van financiële afhankelijkheid genoemd. Hij geeft aan hoeveel procent van het totaal vermogen van de instelling bestaan uit schulden.

$$\frac{\text{Vreemd vermogen}}{\text{Totaal vermogen}} * 100 = \frac{16 + 17/49}{10/49} * 100$$

De schuldgraad kunnen we ook afleiden uit de verticale analyse.

Financiële autonomie: eigen vermogen tov totaal vermogen

Financiële afhankelijkheid: vreemd vermogen tov totaal vermogen

Hoe hoger de schuldgraad, hoe zwaarder het financieel risico van de instelling. De schuldgraag is slechts een eerste ruwe schatting van het financiële risico. Veel zal immers afhangen van concrete samenstelling van de schulden.

11.3.12 Rentabiliteitsratio's

Betekent de winstgevendheid van een organisatie waarbij het resultaat (winst/verlies) wordt geëvalueerd in relatie tot bepaalde variabelen zoals de verkopen, het totaal in activa geïnvesteerde vermogen en het eigen vermogen.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen:

- Bruttorentabiliteit: houdt enkel rekening met kasopbrengsten en kaskosten
- Nettorentabiliteit: houdt rekening met alle opbrengsten en kosten

Er is dus in de (financiële) rapportering van publieke en non-profitinstellingen duidelijk nood aan het kunnen meten van de performantie, d.w.z. De uitkomsten van de organisatie niet in termen van financieel-economische doelstellingen, maar in termen van de sociale, non- profitdoelstellingen.

11.3.13 Rentabiliteit van het eigen vermogen

Rentabiliteit is voor de meeste non-profit instelling niet zo relevant omdat ze niet bedoeld zijn om winst te maken. Ze hebben andere doelstellingen. Zij staan in dienst van de maatschappij. Het is wel zo dat ziekenhuizen ipv wel een financieel-economische structuur hebben en dat de meesten van hun activiteiten wel bedrijfsmatig georganiseerd zijn.

$$\frac{\text{resultaat van het boekjaar}}{\text{eigen vermogen}} * 100 = \frac{70/66 + 66/70}{10/15} * 100$$

Dit geeft weer hoe doeltreffend de instelling het geld van de 'aandeelhouders' gebruiken. Men kan besluiten dat een hoge ratio erop wijst dat men financieel-economisch goed zit maar het heeft geen enkele betekenis om het maatschappelijk doel te bekijken. Daarvoor heeft men nood aan performantiemetingen (metingen van resultaten direct en indirect, metingen van processen, metingen van inputs, sociale indicatoren).